

ÖĞRETMEN AĞI

FAALİYET RAPORU
2023

öğretmen
ağı

YÜRÜTÜCÜ

ANA DESTEKÇİLER

HAZIRLAYAN

Öğretmen Ağı Kolaylaştırıcı Ekip

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Ekin Gürsu Duman (Öğretmen Ağı),
Irmak Akıncı Canbaz (Öğretmen Ağı),
Engin Doğan (MYRA)

TASARIM

Tuba Mücella Kiper (MYRA)

UYGULAMA

Gülderen Rençber Erbaş (MYRA)

İstanbul, Mart 2024

BAŞLARKEN

Öğretmen Ağı Genel Koordinatörü'nden

Eğitim Reformu Girişimi

Yönetim Kurulu Başkanı'ndan

Öğretmen Ağı Destekçilerinden

ÖĞRETMEN AĞI İLE TANIŞIN

Öğretmen Ağı Hakkında

Öğretmen Ağı Kolaylaştırıcı Ekip

Eğitim Reformu Girişimi Ekibi

Yönlendirme Kurulu Üyeleri

ÖĞRETMEN AĞI'NIN 2023'Ü

Öğretmen Ağı Faaliyet Raporu 2023
Hakkında

Topluluğu Topluluk Yapanlar Nelerdir?

Hayat Değiştiren Bir Değeri Nasıl İzleriz?

Değişimin Verileri

Değişimin Sesi

YARATICI ÖĞRETMENLER

Neden Yaratıcılık?

Bir Araya Gelme ve Yeniden Canlanma
Zamanı: Yaratıcı Problem Çözme Programı
Tazelenme Buluşması

Öğrenci Öğretmen El Ele Yaratıcı Çözümlerin
Peşinde

Tasarım Odaklı Düşünmeye “Çocukça”
Bakmak: Yaratıcı Problem Çözme Programı
Kids

#YaratıcılıklaBirlikte: Yaratıcı Özgüven
Festivali 2023

Learn Experience Science Together Online
(LESTO Projesi): Uygulamalı Bilimin Peşinde

Yaratıcılık Kasımızı Nasıl Harekete Geçiririz?

ELEŞTİREL DÜŞÜNEN ÖĞRETMENLER

Neden Eleştirel Düşünme?

Düşünme Becerileri ve Eleştirel Dijital
Okuryazarlık

Krizler Çağında Eğitimde Eleştirel ve Umutlu
Düşünme

Papuduk Çocuk Kitapları: Eğitimciler için
Uygulama Rehberi

Umudun İnşasında Eleştirel Düşünmenin
Yeri

KAPSAYICI ÖĞRETMENLER

Neden Kapsayıcılık?

Depremlerin Ardından Eğitimde Kapsayıcılık:
Öğretmen ve Velilerin Gözünden Nakille
Gelen Öğrencilerin Deneyimleri Araştırması

Eylem Araştırmacı Öğretmen: Mülteci
Öğrenciler için Kapsayıcılığı Kurgulamak
Topluluğu

Çocuk Yaşta Erken ve Zorla Evliliklerin
Önlenmesi için Öğretmen Güçlenmesi Projesi

Kamusal Eğitim ve Yoksulluk Topluluğu

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
Topluluğu

Gözetilmek

DAYANIŞAN ÖĞRETMENLER

Neden Dayanışma?

Yüzümüzü Birbirimize Dönüyoruz: Değişim
Elçileri Yaz Buluşması 2023

Yüzümüzü Topluluğa Dönüyoruz: 2023'ün
Adhokratik Toplulukları

Bir Dayanışma Hâli Olarak Etkinliklerde
Buluşmak

Dayanışmanın Ritüeli: Değişim Elçileri Aylık
Buluşmaları

Etkileşimin Merkezi: Değişim Öğretmenle
Mobil Uygulaması

Öğretmen Ağı'nın İhtiyaç Haritası

Dayanışma ile Örülen Kamp: 2023'ün Burası
Tamamen Bizim Kampı

Adhokratik Toplulukların Gücü ve
Öğretmenin İyi Olma Hâli

AFET DÖNEMİNDE ÖĞRETMEN AĞI

Kriz Anlarında Topluluk Olmak

Yaşamın İnşasında Öğretmen Var Projesi

Adana'da Yaratıcı Problem Çözme Programı
Açık Alan Buluşması

Mobil Psikososyal Destek Programı Çalıştayı

2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması
Deneyim Paylaşımı

Vehbi Koç Vakfı İşbirliği ile Hatay
Umutkent'te "Yaşamın İnşasında Öğretmen
Var"

Hatay, Defne'de "Yaşamın İnşasında
Öğretmen Var"

Habitat Derneği İşbirliği ile Adıyaman ve
Kahramanmaraş'ta "Yaşamın İnşasında
Öğretmen Var"

Öğretmen Dayanışma Alanı

Afet Zamanlarında Öğretmen Olmak

FİNANSAL TABLO

Gelir Tablosu

Gider Tablosu

BAŞLARKEN

ÖĞRETMEN AĞI GENEL KOORDİNATÖRÜ'NDEN

EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NDAN

ÖĞRETMEN AĞI DESTEKÇİLERİNDEN

ÖĞRETMEN AĞI GENEL KOORDİNATÖRÜ'NDEN

2023 yılı Faaliyet Raporu yazısı için bilgisayarın başına oturmadan kısa bir zaman önce David Le Breton'un Hayatı Yürümek adlı kitabının El Camino bölümünü okudum. El Camino, bundan beş yıl önce yakın arkadaşlarımla kısa bir kısmını yürüdüğüm uzun bir yürüyüş rotası. Hep tekrar yürüme özlemi hissedip, peşimizi bırakmayan krizlerin ve yoğun hayat tempo-sunun kurbanı olup hayata geçmeyen planlar olarak kaldı rotanın devamı. Sonra, yolculuktan bana kalan en önemli deneyimlerin; yolun belirsizlikleri, keşifleri, çeşitliliği, zenginliği, yol dayanışması, karşılaşmaları olduğunu anımsadığımda Temmuz 2016'dan bu yana Öğretmen Ağı'nda yürüdüğüm yolun buna ne kadar benzediğini farkettim.

Okuduğunuz bu Faaliyet Raporu, 2023 yılına dair pek çok faaliyet ve etki hikayesi barındırır da bundan çok daha ötesi. Yıllardır daha iyisini inşa etmek için konfor alanından çıkan pek çok Ağdaşın emekleri, deneyimleri, zorlukları, keşifleri ve bu yıl pek çoğuna tanık olduğumuz bizi yaşatan ve ayakta tutan dayanışmasının tortusu niteliğinde.

Öğretmen Ağı'nı; kutuplaşmanın arttığı, değişen ve hızla dönüşen gezegenimizde karmaşık problemlerin önümüze düştüğü bu dönemde bir arada yaşamayı başarabileceğine inanan bir topluluk vaadi olarak görüyoruz. Eşitlik, hakkaniyet, kapsayıcılık, ayrımcılık yasağı, hak temellilik değerlerini rota edinmiş, mesleki ve

bireysel gelişimini içinde bulunduğu topluma fayda sağlayacak şekilde dönüştüren kocaman bir öğretmen topluluğunun eylemiyle inşa ettiği umuttur Öğretmen Ağı.

Ağ, tüm faaliyetlerinde sahanın uzmanlığına güvenen ve ona kulak veren eğitimin öznelere öğretmenler adına değil öğretmenlerle beraber; çocuğun yüksek faydası için bilimsel, gerçekçi ve uygulanabilir ancak bir o kadar da kalıpların dışında düşünen ve yaratıcılık kaslarını günümüzün sorunlarını çözmek için sürekli geliştiren yaklaşıma sahip çıkar. Eğitim alanından ve farklı disiplinlerden kişi ve kurumlardan oluşan Öğretmen Ağı paydaşlarının varlığı öğretmenlerin yolculuklarında beslendikleri ve

Okuduğunuz bu Faaliyet Raporu, 2023 yılına dair pek çok faaliyet ve etki hikayesi barındırır da bundan çok daha ötesi. Yıllardır daha iyisini inşa etmek için konfor alanından çıkan pek çok Ağdaşın emekleri, deneyimleri, zorlukları, keşifleri ve bu yıl pek çoğuna tanık olduğumuz bizi yaşatan ve ayakta tutan dayanışmasının tortusu niteliğinde.

besledikleri bir zenginlik sağlıyor. Ağ'da gerçekleştirilen her faaliyetin, etkileşimin, çözümlerin izlerini yıllar içinde sürebilirsiniz. Ağ'ın yolculuğunun başından bu yana meslektaş dayanışmasına odaklanan, akranların hayat boyu birbirinden öğrenmesini teşvik eden modelin, yaratıcı ve eleştirel düşünme ve kapsayıcılık odağında yaptığı çalışmaların kıymetini ve önemini en çok kriz zamanlarında güçlenmiş öğretmenlerin yarattığı dönüşümü izleyerek gördük. Yaratıcı özgüveni yüksek, problem çözme becerisi güçlü, birbiriyle dayanışan ve bir topluluk olarak eyleme pratiği güçlenmiş Değişim Elçisi öğretmenlerin, 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremlerde-

ki akut ihtiyaçların karşılanması ve sonrasında psikososyal destek çalışmaları için gösterdikleri harikulade emekler bu örneklerden yalnızca biri. 2021 yılında Teyit işbirliğiyle geliştirilen Eğitimde Eleştirel Dijital Okuryazarlık projesi ile bilgi teyitleme yetkinliklerini geliştiren Değişim Elçisi öğretmenler, depremin yarattığı kriz ve dezenformasyon ortamında bilgi kirliliğini önleyerek, ihtiyaçların kaynaklarla buluşmasını hızlandırdı. Yaratıcı düşünmeye dair yaptığımız onlarca çalışmayı ve dayanışma içinde bir yaratıcı eğitim ortamı tahayyülümüzü, bu yıl Mehmet Zorlu Vakfı işbirliğiyle üçüncüsünü düzenlediğimiz ve katılım rekorları kıran Yaratıcı Özgüven Fes-

tivali ile kutladık. Ekonomik zorluklar ve fırsat eşitsizliği sebebiyle zorlaşan eğitim koşullarını iyileştirebilmek için, öğretmenlerin okul ve bölgelerindeki ihtiyaçları belirleyip iletmesini ve ihtiyaçların hak temelli bir dayanışma içinde karşılanmasını kolaylaştırmak adına paydaşımız İhtiyaç Haritası işbirliğiyle hayata geçirdiğimiz Öğretmen Ağı'nın İhtiyaç Haritası da bir diğer örnek. Suyu atılan damla misali yapılanın etkisi dönüşerek çoğalıyor. Bunu sağlayan en önemli güç, ortak amaçlar için bir arada bulunan, zorlu zamanlarda direncini artıran dayanışma ağının öznesi olan adanmış bir topluluk.

Camino yürüyüşünde rota üzerinde yürüyüşçülerin birbirine bıraktıkları üst üste konmuş taşlar, yüz yıllardır var olan bu yolun dayanışma düsturunu hatırlatır. Yolu senden sonra yürüyecekler için direnmesi için ve kimi zaman pes etmene sebep olacak zorluklarına rağmen yola inançla devam etmesi için bir umuttur.

Üst üste koyacağımız taşlarla uzayan bu yolculuk nitelikli, kapsayıcı eğitim ve mutlu çocuklar için hep var olsun.

BUKET SÖNMEZ

Öğretmen Ağı Genel Koordinatörü

EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NDAN

2022 yılında Öğretmenler Günü nedeniyle Öğretmen Akademisi Vakfı'nın (ÖRAV) düzenlediği bir etkinlikte konuşma yapmam istenmişti. Muhtemel konuşma konuları üzerine biraz düşündükten sonra aklıma ve içime çok sinen “Her Öğretmen Bir Sivil Toplum Kuruluşu'dur” başlığı geldi: Evet, her “iyi” öğretmen aynı zamanda başarılı bir Sivil Toplum Kuruluşu (STK) olarak da değerlendirilebilirdi.

Bir öğretmen yaptığı işin tabiatı ve bu mesleği seçmesine neden olan nitelikleri nedeniyle “iyi” bir STK için olmazsa olmaz başarı kriterlerinden en az üçünü yerine getiriyor. Bunlardan birincisi, odaklanmak. Odak noktasını net ve gerçekçi bir şekilde belirlemeyen ya da başlangıçta bunu yapabilmesine rağmen za-

man içerisinde iç ve dış etkenler nedeniyle bu odağı yitiren STK'ların başarılı olabildiğini hiç görmedim. Neden olduğunu tam da açıklayamadığım bir şekilde sektördeki ilk yıllarımda beynime kazınan bu düstur yüzünden (ya da sayesinde) birçok meslektaşımı “Odaklanın, odaklanın!” diyerek bıktırdığımı da itiraf etmeliyim. Neyse ki, en azından birkaç kişinin bu şiddetli uyarılarım nedeniyle bana hâlâ müteşekkir olduğunu biliyorum.

Öğretmen ve odak sözcüklerini yan yana koyunca aklımıza başka hangi kelimeler geliyor? Önce “öğrenci” değil mi? Ve tabi ki, “eğitim”. Nereye varmak istediğimi sanırım çoktan anladınız, bir öğretmenin odağını kaybetmesi neredeyse imkânsız; eğitim ve öğrenciler. Bir-

çok STK için kâbus gibi bir süreci başlatma potansiyeline sahip “Ne yapıyoruz?”, “Kimin için yapıyoruz?” sorularının yanıtı öğretmenler için o kadar net ve o kadar önemli ki.

İkinci kriterimiz insan kaynağı alanından. Yıllarca bir STK için ideal olarak tanımlanacak insan kaynağının “profesyonel gönüllüler” ve “gönüllü profesyoneller”den oluştuğunu söyledim durdum. Sorumluluğunu dört başı mamur bir iş gibi, profesyonelce üstlenecek gönüllüler ve işine, kurumun misyonuna, Tesir İddiası'na “gönülden bağlı” profesyoneller. Bu açıdan baktığımızda bir öğretmenden daha hoş bir “gönüllü profesyonel” örneği aklınıza geliyor mu? Benim gelmiyor.

Yıllarca bir STK için ideal olarak tanımlanacak insan kaynağının “profesyonel gönüllüler” ve “gönüllü profesyoneller”den oluştuğunu söyledim durdum. Sorumluluğunu dört başı mamur bir iş gibi, profesyonelce üstlenecek gönüllüler ve işine, kurumun misyonuna, Tesir İddiası'na “gönülden bağlı” profesyoneller. Bu açıdan baktığımızda bir öğretmenden daha hoş bir “gönüllü profesyonel” örneği aklınıza geliyor mu? Benim gelmiyor.

Üçüncü başarı kriterimizin adı çarpan etkisi. Günümüzde, üstelik yalnız az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde değil, dünyanın her ülkesinde STK'lar sınırlı kaynaklarla fark yaratmaya çalışıyorlar. Sınırlı bütçe, sınırlı profesyonel çalışan, sınırlı gönüllü, sınırlı altyapı... Bu nedenle becerikli STK'lar faaliyet alanlarını ve ana projelerini çarpan etkisi yaratacak şekilde seçiyor, en azından seçmeye çalışıyor. Erken çocukluk eğitimi bu yüzden çok popüler bir faaliyet alanı; kız çocuklara veya kadınların istihdamına yönelik çalışmalar da. Bahsettiğim bu alanlara yapılan yatırımların topluma katlanarak geri döndüğünü ispat eden yüzlerce araştırma var.

Bir öğretmen, “iyi” bir öğretmen, sınıftan içeri adım attığı anda “çarpan etkisi” mekanizması da çalışmaya başlamıyor mu sizce? Sayı vermek riskli biliyorum ama karşınızda en az 25 heyecanlı dimağ buluyorsunuz; 50 muzip göz, 50 meraklı kulak. Bir öğretmen meslek hayatı boyunca kaç çocuğa dokunuyor, kaçının hayatını değiştiriyor, kaçının aklından hiç ama hiç çıkmıyor?

Aslında yıllar önce Eğitim Reformu Girişimi'nin (ERG) öğretmen alanındaki faaliyetlerini derinleştirmeye karar vermesi, bunun neticesinde Öğretmen Ağ'ının ortaya çıkması, bugün her biriyle gurur duydu-

ğumuz faaliyetlerimizin bu denli çeşitlenmesi ve yurdun dört bir yanında dirençli bir meşale gibi ışık ve ümit veren Değişim Elçilerinin sayısının 800'e dayanması da müthiş bir çarpan etkisi öyküsü değil mi?

Öğretmenlerle ilgili yazdığım hemen her yazı, yaptığım hemen her konuşma aynı şekilde bitiyor: İyi ki varlar. ERG'nin ve Öğretmen Ağ'ının destekçileri, paydaşları, Kolaylaştırıcı Ekibi, danışmanları, Değişim Elçileri iyi ki varsınız.

ERDAL YILDIRIM

Eğitim Reformu Girişimi
Yönetim Kurulu Başkanı

ÖĞRETMEN AĞI DESTEKÇİLERİNDEN

CANDAN FETVACI

Aydın Doğan Vakfı Yürütme Kurulu Başkanı

Aydın Doğan Vakfı olarak 25 yılı aşkın süredir eğitim alanındaki faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Eğitimde ve hayatın her alanında fırsat eşitliğini temel aldığımız bir vizyon ile her kız çocuğunun eğitimle ve bilimle kendini geliştirmesinin, spor ve sanat ile entelektüel kişiliğine katkı sağlamanın ülkemiz geleceğine ışık tutacağına inanıyoruz. Bu inancımız ile genç kadınların ve kız çocuklarının eğitime eşit katılımını ve devamlılığını sağlayacak destekler sunuyor, onların yaşam becerilerinde ve gelecek hayatlarında iyileşme gerçekleştirmek amacıyla çalışıyoruz.

Bugünün gençliğinin yarının liderleri olacağına olan inancımızla ilerlediğimiz çalışmalarımızda öğretmenlerin, hem ders içi hem ders dışı öğretimleri ile rol model olarak ilerledikleri yolda bizler de onların en büyük destekçisi olmaya devam ediyoruz. Öğretmenler, yerel ve küresel ölçekte ilham verici gelecek nesiller inşa etmek için en önemli aktörlerdendir.

Öğretmenlerimiz hem değişimin araçları hem de değişimin özneleri olarak bizlere bu yolda her zaman ışık tutmaktalar. Cumhuriyetimizin 100. yılını kutladığımız bu özel yılda, gelecek nesille-

ri yetiştiren ve dolayısıyla yarınımızı inşa etmeye katkı sağlayan öğretmenlerimizin her zaman yanında olmaya devam edeceğiz.

Öğretmenleri merkeze alan ve onların birbirini beslediği, gelişimlerine katkı sağladığı ortamı oluşturan Öğretmen Ağı'nın da destekçisi olmak Vakfımız için son derece anlamlı ve eğitimle ilgili faaliyetlerimiz içinde önemli bir yeri var. Türkiye'nin önde gelen vakıflarının desteğiyle, çalışmalarını gerçekleştiren Öğretmen Ağı, farklı disiplinlerden pek çok paydaşla işbirliği geliştirerek, dahil olan herkes için öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Bu şekilde birbirinden güç alan ve birbirini geliştiren ortamın, öğretmenlerimiz için son derece değerli olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca sivil toplum alanında farklı kurumların bir araya gelerek aynı amaç doğrultusunda çalışmalarının önemli bir model oluşturduğunu ve bu modelin farklı alanlarda yaygınlaşmasının bir güç birliği oluşturarak, yaratılan etkinin de artacağına inanıyoruz.

2023 yılı Şubat ayında yaşadığımız deprem felaketleri hepimizi derinden etkiledi. Kamu kurumları, sivil toplum kurumları, özel sektör ve

hatta vatandaşlar olarak bölgede yaşanan felaketin yarattığı etkileri silmeye çalıştık ve halen çalışıyoruz. Öğretmen Ağı'nın son yıllarda yaşadığımız olağanüstü koşullara uyum sağlama ve hızla aksiyon alma becerisinin süreç içinde ne kadar geliştiğini gözlemledik. Yaşanan felaketin ardından, Öğretmen Ağı'nın ivedilikle harekete geçmesi, bölgede yaraları sarmak için gösterdiği çaba son derece anlamlıydı. Ağ'a dahil olan öğretmenlerin eğitim yaşındaki tüm çocukların iyi olma hâlini desteklemek için gerçekleştirdiği özverili çalışmaları takdirle izledik. Birlik olma hâli, yaraları birlikte sarma hâli öğretmenlerimizin toplumun ne kadar önemli yapı taşlarından biri olduğunu tekrar hatırlattı.

Ağ'a dahil olan, Değişim Elçisi öğretmenlerimizin sayısının artmasının ve aktif kalmalarının çarpan etkisi yaratarak, ulaşılmak istenen hedefler konusunda stratejik rol oynayacağını düşünüyoruz. Birbirini besleyen, dönüştüren öğretmenlerimiz ülkemizin her yerinde görev almaya devam ettikçe, eğitim sistemi üzerinde olumlu etkilerini hızla görmeye başlayacağına inanıyor ve Öğretmen Ağı'na çalışmalarında başarılar diliyoruz.

ALPARSLAN TANSUĞ

Enka Spor, Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı
Yönetim Kurulu Üyesi

İnsanı birçok canlıdan ayıran en temel özelliklerden biri yaşamak için öğrenmeye olan ihtiyacı sanırım. Doğduğumuz andan itibaren yürümekten tutun da konuşmaya kadar her şeyi öğrenerek kazanıyoruz. Enka Vakfı'nın da ana faaliyet alanlarından biri eğitim. Bir insana hayatta ihtiyaç duyacağı gerekli bilgileri öğretmek dediğimizde ise Öğretmen Ağı'nın odağındaki meslek olan öğretmenlik karşımıza çıkıyor.

Belki de unuttuğumuz, unutmasak da fark etmemeye başladığımız öğretmenlerin hayatımızdaki önemini tekrar gündeme getiren ise tüm dünyayı etkileyen pandemi oldu. Pandemi süresince öğretmeninden uzak kalan çocukların öğrenme kayıplarının sadece akademik olmadığı, aynı zamanda eğitsel yönden de çocuklarda uzun yıllar boyunca ancak kapatılabilecek eksikliklerin olduğu, pandemi sonrası normal hayata döndüğümüzde daha da iyi anlaşıldı. İnsan hayatında bu kadar önemli bir yeri olan öğretmenin hep yeterlilikleri sorgulandı, hep ondan talep edilen beklentiler dile getirildi, hep ona hangi kalıp içinde neleri ne kadar sürede öğreteceği söylendi. Peki öğret-

menin kendi ihtiyaçları, iyi olma hâli; öğretmen ne zaman kendini iyi hisseder, hangi şartlarda iyi hisseder, iyi hissederse (işine demeyeceğim çünkü öğretmenin işi onun için hayatı) hayatına etkileri ne olur? Öğretmenin kendini iyi hissetme hâli kimleri ilgilendiriyor, kimler bu konuyu önemsiyor, kimler bu konuda kafa yoruyor, kimler bu konuda çalışıyor, kimler katkı sağlıyor ve kötü olan kimler bu konuda negatif etki oluşturuyor?

Bu ihtiyaçtan yola çıkılarak oluşturulan Öğretmen Ağı'nda tüm enerjimizi harcadığımız konuların başında belki "öğretmenin iyi olma hâli" geliyor. Birçok farklı disiplinden öğretmenlerin bir araya gelmesini sağlamak, ihtiyaçlarını karşılamada birbirlerine destek olacakları bir ortam oluşturmak, yalnız olmadıklarını hissettirmek, Öğretmen Ağı ailesine katılan öğretmenlerin, "İyi ki Öğretmen Ağı var." dediklerini ortaya koyuyor.

Bu varlığın ne kadar kıymetli olduğunun birkaç somut örneğini vermek istersek; Öğretmen Ağı'nın her yıl başarıyla düzenlediği Yaratıcı

Özgüven Festivali'nde işlerini yaparken çokça konuşan öğretmenlerin, kendilerini konuşmaya ne kadar ihtiyaçları olduklarını görmedik mi; hatalarıyla gelişecek, ilerleyecek öğretmenlerin toplum olarak hata yapmalarına ne kadar tahammülsüz olduğumuzun farkına varmadık mı? Değişim Elçileri Yaz Buluşmalarında, Değişim Elçilerinin öncülüğünde, öğretmenlerin kendilerini konuşmak için bir araya gelmeye ne kadar ihtiyaçları olduğunu hissetmedik mi?

Belirtmeden geçmek istemediğim diğer bir konu ise, bu yıl içerisinde yaşadığımız deprem felaketi sonrası deprem bölgesinde Öğretmen Ağı olarak yapılan çalışmalar hepimizi sevindirdi. Bu çalışmalara katkısı olanlara ayrıca teşekkür ediyoruz. Antakya Hatay'da açılan Öğretmen Dayanışma Alanı'nın da birçok öğretmene katkı sağlayacağına eminiz. Öğretmen Ağı'nın güzel yürekli insanlarla her geçen gün daha da büyük bir aile olması, her geçen gün daha fazla öğretmenin hayatına dokunması, güzel çalışmalarının artarak devamlılığı dileklerimizle Öğretmen Ağı çalışmalarına katkı sağlayan herkese teşekkür ediyoruz.

ŞAHİKA ÖZCAN ORTAÇ

Mehmet Zorlu Vakfı Yürütme Kurulu Üyesi

Mehmet Zorlu Vakfı olarak nitelikli eğitim ve herkes için yaşam boyu öğrenimi, sürdürülebilir bir yaşam için en temel meselelerden biri olarak görüyoruz. Daha iyi bir geleceğin ancak; dünya insanı olarak yetişmiş, gezegene ve topluma karşı sorumluluğu yüksek ve duyarlı bireylerle mümkün olduğuna inanıyoruz. Bu farkındalıkla daha yaşanabilir dünya hayatımızı gerçekleştirmek adına yeni nesillere ve onları yetiştirmekte büyük rol üstlenen değerli öğretmenlere yönelik geliştirilen programları destekliyor, yanlarında olmak için çalışıyoruz.

Öğretmen Ağı'nın benimsediği öğretmenlerin ihtiyaçlarına "öğretmenler adına değil öğretmenlerle birlikte" çözüm geliştirme anlayışının çok kıymetli olduğunu düşünüyoruz. Bu doğrultuda kurulduğu günden bu yana Öğretmen Ağı'nın destekçileri arasında yer alıyoruz. Öğretmen Ağı'nı sivil toplum, kamu, özel sektör ve akademi işbirliğinden beslenen

ortak akıl platformu olarak Zorlu Grubu'nun sürdürülebilirlik vizyonu Akıllı Hayat 2030'un temel değerlerinden olan radikal işbirlikleri yaklaşımına örnek bir model olarak da değerlendiriyor, işbirliğimizden büyük mutluluk duyuyoruz. Öğretmen Ağı'nın üstlendiği misyon ve bu doğrultuda hayata geçirdiği değer yaratan işlerle, Değişim Elçisi öğretmenlere sağladığı katkıyı, sahada ve eğitim ekosisteminde yarattığı etkiyi her geçen gün büyüttüğünü ve aynı zamanda Değişim Elçisi öğretmenlerin toplumsal gelişim ve kalkınmaya sağladığı faydayı görmek bizi daha iyi bir gelecek adına umutlandırıyor.

Bununla birlikte 2023 yılında ülkemizi derinden sarsan deprem felaketinin ardından, Değişim Elçisi öğretmenlerin ilk andan itibaren ortak fayda yaratma yaklaşımıyla Öğretmen Ağı çatısı altında nasıl birleştiğine, dayanışma ruhunun verdiği kuvvetle bu son derece güç

dönemde ne denli etkili ve değerli çalışmalar hayata geçirdiğine şahit olduk. Birlik olmanın değerini, kolektif bilincin ve işbirliğinin meselelerin çözümünde yarattığı güçlü etkiyi çok daha iyi anladık. Bu süreç, aynı zamanda öğretmenlerin toplumumuzda ne kadar kritik bir rol üstlendiğini, kanaat önderleri olduğunu da bir kez daha hepimize gösterdi.

Öğretmen Ağı'nın öğretmenlerin, hem bireysel hem mesleki anlamda güçlenmesi için hayata geçirdiği başarılı çalışmalar, öğretmenler ve gençlerde yarattığı dönüşüm çok değerli bir kazanım. Biz de Mehmet Zorlu Vakfı olarak, daha iyi bir gelecek ve sürdürülebilir yaşam için vicdanlı, donanımlı, bilim ışığında bir dünya insanı olarak yetiştirmiş nesilleri desteklemek için Öğretmen Ağı ile çalışmaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz.

NEVGÜL BİLSEL SAFKAN

Sabancı Vakfı Genel Müdürü

2023 yılının henüz başlarında, 6 Şubat'ta 11 ilimizi doğrudan etkileyen, Cumhuriyet tarihimizin en büyük felaketiyle derinden sarsıldık. Deprem nedeniyle bölgedeki birçok okul hasar aldı, kullanılamaz hale geldi. Ne yazık ki bu durum bölgedeki dört milyon çocuğun eğitime erişimini kısıtladı.

Ne mutlu ki sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler, afetin ilk gününden itibaren bölgede acil ihtiyaçların karşılanması yanı sıra, depremin özellikle çocuklar, gençler ve kadınlar üzerindeki yıkıcı etkilerine sürdürülebilir çözümler üretme ve bu grupların iyi olma durumlarını desteklemek için var gücüyle çalıştı.

Sabancı Vakfı olarak biz de depremlerin eğitim alanındaki olumsuz etkilerini hafifletmek amacıyla hızla harekete geçerek, Millî Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde okul yapımına yoğunlaştık. 2023 yılının ilk yarısında, depremden etkilenen iller arasında en yoğun öğrenci nüfusuna sahip Hatay'a üç ayda üç okul kazandırdık. 2024 yılı içerisinde de bölgeye yeni okullar kazandırmaya devam edeceğiz. Bu çabalarımız, çocukların ve gençlerin güvenli bir eğitim ortamına kavuşmalarını sağlayarak, normal yaşamlarına devam etmelerine olanak tanımak adına önemli bir adım oldu.

Yaşanan bu büyük tahribat karşısında, her kriz anında olduğu gibi yeniden ayağa kalkabilmeniz için öğretmenlerin önemli sorumluluklar

üstlendiğini gördük. Depremden etkilenen bölgelerde görev yapan öğretmenler, kendilerinin de yaşadığı travma ve strese rağmen, öğrencilerine destek olmaya ve eğitimin kesintiye uğramaması için var güçleriyle çalışmaya devam ettiler. Öğretmen Ağı da depremden etkilenen bölgelerde oluşturulan Öğretmen Ağı toplulukları ile öğretmenlerin iyi olma hâllerini güçlendirici çalışmalarını destekleyerek, afet sonrasında toplumsal dayanışmaya dayalı bir model ortaya koydu.

Toplumsal sorunların çözümünde eğitimin öncelikli konuların başında geldiği ve öğretmenlerin de bu alanda önemli bir role sahip olduğu bilinciyle, Sabancı Vakfı olarak, Öğretmen Ağı'nı 2018 yılından bu yana destekliyoruz. Mevcut çalışmalarımızın yanında bu yıl Öğretmen Ağı ile farklı işbirlikleri geliştirmekten dolayı büyük bir mutluluk duyuyoruz.

Öğretmen Ağı'nın afet bölgesindeki çalışmalarının sürdürülebilirliği ve öğretmenler arasındaki psikososyal destek ile bilgi paylaşımını sağlayacak bir koordinasyon merkezinin ihtiyacından

hareketle, Hatay'da Öğretmen Dayanışma Alanı'nın oluşturulması için 2023 yılında çalışmalarını başlattık. 2024 yılının başında faaliyete geçen bu merkezin, bölgede görev yapan öğretmenlere ve destek amaçlı gelen eğitimcilere önemli bir alan sağlayacağına ve Öğretmen Ağı'nın uzun yıllardır biriktirdiği deneyimi burada daha da ileriye taşıyacağına inanıyoruz.

Diğer yandan çocuklarda hayvan hakları ve çevre bilinci kazandırmak için oluşturduğumuz Papuduk kitaplarımız bu yıl Öğretmen Ağı'nın kıymetli öğretmenleri sayesinde yaygınlaştı, öğretmenlere yönelik bir uygulamalı rehberi hazırlandı. Artık bu rehber sayesinde kitaplarımız çok daha fazla eğitimciye ulaşabilecek.

Zorluklarla geçen 2023 yılında toplumsal gelişim için canla başla çalışan Öğretmen Ağı'nın tüm paydaşlarına, Kolaylaştırıcı Ekibe ve Ağ'a dahil olan tüm öğretmenlere teşekkürlerimi sunuyorum. Bütün çocukların eğitime eşit şekilde ulaşabildiği, ayrımcılıktan uzak, kapsayıcı ve adil bir dünyaya işbirliği içinde katkı sağlayabildiğimiz nice yıllar diliyorum.

OĞUZ TOPRAKOĞLU

Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürü

“Ülkem varsa ben de varım.” Kurucumuz Vehbi Koç’un seneler önce koyduğu bu vizyon, Vehbi Koç Vakfı’nın varoluş amacını da tanımlıyor. 2023 yılında Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100.

yılıni kutlama mutluluğuna eriştik. Öte yandan hepimizi yasa boğan Kahramanmaraş merkezli depremler ile sarsıldık. Vakıf olarak, muasır medeniyet için vazgeçilmez olan eğitim, kültür ve sağlık alanlarında çalışmalarımıza durmaksızın devam ederken; odağımızı akut yardıma ihtiyaç duyan deprem bölgesine çevirdik. Koç Topluluğu şirketlerimizin ve holdingimizin güç birliği ile deprem bölgesinde yer alan 5 farklı şehirde, toplam 5.000 konteynerden oluşan “Umut Kentler” inşa edildi. Tüm Topluluk şirketlerinin ortak özverisi, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumlarının işbirliğiyle kurulan Umut Kentlerdeki sosyal donatılar, deprem bölgesindeki halkımızın ihtiyaçlarını akut dönem sonrasında da karşılamak amacıyla, sürdürülebilir bir çözüm olarak düşünüldü.

Vehbi Koç Vakfı olarak bizler de deprem bölgesindeki çalışmalarımızı Umut Kentler odağında durmaksızın sürdürüyoruz. Koç Topluluğu Çalışanları, Koç Topluluğu Şirketleri, Koç Topluluğu Bayileri ve yurt dışından bağışçı şirketler tarafından gönderilen bağışları, Vehbi Koç Vakfı Afet Fonu’ndan bir araya getirdik. Bu fon ile Koç Topluluğu tarafından Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya ve İskenderun’da kurulan Umut Kentlerde ikamet eden 0-18 yaş arası ço-

cukların; fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimi için çalışma yürütüyoruz.

Bu çalışmalarımızda öğretmenlerimiz, her zaman kılavuzumuz ve paydaşımız oldular. Yerelden bilgi almak ve öğretmenlerin de dahil olduğu süreçler geliştirmemizde, Öğretmen Ağı’nın bölgedeki varlığı bize büyük katkılar sağladı, çevik bir şekilde hareket etmemize imkân verdi. Yaz dönemi tamamlanıp depremzedelere teslim edilen Umut Kentlerde yaptığımız ilk aktivitelerden biri, KoçAilem ve Koç Okulu işbirliğiyle ve Öğretmen Ağı’nın Değişim Elçisi öğretmenlerinin de katılımıyla gerçekleştirdiğimiz Yaz Okulu faaliyeti oldu.

Desteklediğimiz ve kuruluşunda katkımız bulunan sivil toplum kuruluşlarının gerçekleştirdiğimiz tüm projelerde olduğu gibi deprem bölgesi odaklı projelerimizde de yeri oldukça büyük oldu. Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı ile 3 Umut Kent’te Vehbi Koç Vakfı TEGV Öğrenim Birimlerini hayata geçirdik. Ford Otosan işbirliği ve Sürdürülebilir Kalkınma için Yenilikçi Çözümler Derneği ile 3 Umut Kent’te gençlere yönelik programlar yürüten Gelecek Hayalim Merkezleri’nin kurulmasına katkı verdik. Koç Üniversitesi işbirliği ile Toplum Sağlığı Gönüllüleri Pro-

jesi’ni hayata geçirdik.

Önümüzdeki dönemde Umut Kentlerimizde kurduğumuz Vehbi Koç Vakfı Koordinasyon Merkezlerimizle Koç Topluluğu Şirketleri ve STK’larla çalışmalarımıza devam edeceğiz. Öğretmen Ağı’nın da desteğiyle, Umut Kentlerde öğretmen, ebeveyn, uzman ve çocukları destekleyecek programlar düzenleyeceğiz. Hatay’da Umut Kent’e oldukça yakın bir konumda yer alan Öğretmen Ağı’nın Öğretmen Dayanışma Alanı, şimdiden kentte görev alan öğretmenlerimizin uğrak adresi hâline geldi.

Bu süreçte Öğretmen Ağı’nın önemli bir paydaşımız olarak sürece verdiği katkı çok önemli. Öğretmen Ağı’nın kurmuş olduğu topluluk, depremin ilk gününden itibaren işlerlik kazandı ve afetten etkilenen öğretmenlere fiziksel ve sosyal destek sağlamayı ihmal etmedi. İyileşme sürecinde en etkin grup öğretmenler. Dolayısıyla onların bu süreçteki rolü ve öğretmenlere yönelik kurgulanan destekler büyük önem taşıyor. Öğretmen Ağı topluluklarının ve Değişim Elçilerinin gerçekleştirdiği tekrarlanabilir, örnek çalışmalar hepimiz için umut ışığı oluyor. İyi ki Öğretmen Ağı var.

ÖĞRETMEN AĞI İLE TANIŞIN

ÖĞRETMEN AĞI HAKKINDA

ÖĞRETMEN AĞI KOLAYLAŞTIRICI EKİP

EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ EKİBİ

YÖNLENDİRME KURULU ÜYELERİ

ÖĞRETMEN AĞI HAKKINDA

Öğretmen Ağı; öğretmenlerin, meslektaşları ve farklı disiplinlerden kişi ve kurumlarla bir araya gelerek güçlendiği bir paylaşım ve işbirliği ağıdır. **Eğitim Reformu**

Girişimi nin yürütücülüğünü üstlendiği Öğretmen Ağı, Türkiye’de, eğitim alanında faaliyet gösteren öncü 6 Vakıf; **Aydın Doğan Vakfı, Bir Arada Yaşarız Eğitim ve Toplumsal Araştırmalar Vakfı (BAYETAV), Enka Vakfı, Mehmet Zorlu Vakfı, Sabancı Vakfı** ve **Vehbi Koç Vakfı** tarafından desteklenir.

Ağ, “Bizden bir şey olmaz.”, “İcat çıkarma şimdi.”, “Bu yollardan geçtik.”, “Zaten bildiğim şeyler.” gibi kalıpların kırılabileceğine ve değişimin, öğretmenler adına değil öğretmenlerle birlikte başladığına inanır. Farklı disiplinlerle etkileşimden beslenerek, eğitime dokunan paydaş kişi ve kurumlarla işbirliği geliştirerek ve hayat boyu öğrenme anlayışını benimseyerek, öğretmenlerin ve Ağ’ın bir parçası olan herkesin bir arada ürettiği bir öğrenme topluluğu oluşturur.

Öğretmen Ağı çalışmaları, 4 ana prensibe dayanarak yürütülür:

İşbirliği geliştirerek: Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimi, hem meslektaşlar arası hem de öğretmenlerin başka kişi ve kurumlarla bir araya gelmesini gerekli kılar; çünkü karşılaştığımız hiçbir problem, tek başımıza çözebileceğimiz kadar basit değildir. Bu yüzden bir problemle karşılaştığımızda, bir ihtiyacımız olduğunda, uzmanlık ve becerimizi paylaş-

mak ya da ilham almak için işbirliği geliştirilir. İşbirliği geliştirdikçe, “yalnızlık hissi” azalır.

Öğretmenler adına değil, öğretmenlerle birlikte: Öğretmenlerin mesleki ve kişisel olarak güçlenmesi, öğretmenlerin yaparak öğrendiği bir toplulukta mümkün olur; çünkü öğretmenlerin ihtiyaçlarına yine en iyi öğretmenlerin kendisi cevap verebilir. Bu yüzden Öğretmen Ağı’nda öğretmenlerin ihtiyaçlarını belirleyen yine öğretmenlerin kendisidir. Öğretmen Ağı adına alınan kararlarda ve Ağ’ın yürüttüğü tüm çalışmalarda, hem tasarım hem de uygulama aşamasında öğretmenlerle birlikte hareket edilir.

Disiplinlerarası etkileşimden beslenerek: Eğitimle doğrudan ilgisi olsa da olmasa da herkes öğretmenlerin güçlenme yolculuğuna katkı sunabilir. Mimarların, mühendislerin, tasarımcıların, psikologların, sanatçı ya da sos-

yologların öğretmenlerden; öğretmenlerin de farklı disiplinlerle etkileşimden öğreneceği çok şey var. Bu yüzden, katkı sunmak ve öğretmenlerle birlikte üretmek isteyen herkese Öğretmen Ağı’nın kapısı açıktır.

Hayat boyu öğrenme anlayışıyla: Öğretmen Ağı’nda herkesin birbirinden, deneyimlerinden öğreneceği bir şey vardır. Bu nedenle kimse kimseye eğitim vermez. Öğretmen Ağı, farklı alanlarda çalışmalar yapan irili ufaklı “adhokratik” toplulukların bir araya gelmesinden oluşan; ortak değerleri ve kaynakları paylaşan büyük ve sürdürülebilir bir topluluktur. Topluluğun bir parçası olan herkes, engellere karşı mücadele etme gücü edinir. Yaratıcılığını ortaya çıkarır, merakının peşinden gider ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirir. Ağ var oldukça, bu büyük topluluğa dahil olan herkes birbirinden güç almaya devam eder.

VARLIK NEDENİ

Herkesi kapsayan, nitelikli eğitim hepimizin ortak hayali. Bu hayali gerçekleştirmenin yolu ise öğretmenlerden geçiyor.

“Çünkü, öğrenmenin belirleyicileri üzerine gerçekleştirilen araştırmaların da gösterdiği gibi, öğretmenler öğrenme üzerindeki en belirleyici okul kaynağı ve öğretmen niteliğinin sadece öğrenci başarısıyla değil bireylerin uzun vadede üretkenlikleri ve gelirleriyle ilişkili olduğunu gösteriyor.”¹

¹ ERG (Eğitim Reformu Girişimi) (2015, 10 Nisan). Öğretmen Politikalarında Mevcut Durum ve Zorluklar. Aralık 2020, <https://www.egitimreformugirisimi.org/yayin/ogretmen-politikalarinda-mevcut-durum-ve-zorluklar/>

DEĞİŞİM TEORİSİ

Çocukların gelişimi üzerinde eğitim ekosisteminin en etkili aktörleri olan öğretmenler sosyal, ekonomik, politik ve teknolojik faktörlerden nasıl etkileniyor? Türkiye’de öğretmenlerin koşulları nasıl? Mesleki ve kişisel gelişimlerini sağlamak için hangi kaynaklara sahipler?

Bu soruların cevabını bulmak için, **Eğitim Reformu Girişimi (ERG)**, **ATÖLYE** ile işbirliği ve **Vehbi Koç Vakfı**’nın desteğiyle Eylül 2014-Nisan 2015 arasında **“Öğretmen Araştırması”** yürüttü. Araştırmanın sonuçları şunları gösteriyordu:

Öğretmenler sosyal, ekonomik, teknolojik ve politik faktörlerin kendi üzerlerinde baskı yarattığını ve güçsüz olduklarını düşünüyor.

Mesleki ve kişisel gelişimleri için sunulan kaynakları yetersiz buluyor.

Öğretmenlik mesleğinin saygınlığını yitirmesinden rahatsız oluyor.

Otonomi eksikliği duyuyor.

Meslektaşları ile iletişim kuramamaktan ve birbirlerinden geri bildirim alamamaktan şikayet ediyor.

Kendilerini yalnız hissettiklerini ve tüm bunların sonucunda motivasyonlarını yitirdiklerini ve çaresiz olduklarını hissediyor.

Öğretmenlerin içinde bulunduğu bu durum, eğitimin niteliğinin artmasının, öğrencinin başarısının ve iyi olma hâlinin önünde kayda değer bir engel teşkil ediyordu. Dolayısıyla öğretmenin güçlenmesi, nitelikli ve kapsayıcı bir eğitim için en öncelikli ihtiyaç olarak ortaya çıkıyordu.

Öğretmen Araştırması kapsamında öğretmenlerle yapılan görüşmelerden çıkan sonuçlar ile incelenen politika belgeleri, akademik araştır-

malar ve mevcut durum analizleri² öğretmenlik yapan bireylerin kişisel ve mesleki gelişim yolculuklarında yanlarında olmanın önemini gösteriyordu.

Değişim Teorisi, öğretmen olan bireyin nasıl güçleneceği sorusunun cevabını vermeyi amaçlıyordu. Teorinin iki odağı vardı:

Öğretmenin güçlenmesi

Öğretmeni, her şeyden önce bir birey olarak görmek teorinin temelini oluşturdu. Dolayısıyla öğretmenin yalnız mesleki değil, aynı zamanda kişisel gelişiminin desteklenmesi; öğretmenlik yapan bireylerin kendilerini geliştirme konusunda daha aktif, sorunlarına çözüm üreten ve kendilerini güçlendiren bireyler olarak gelişmeleri öncelikli amaç olarak kabul edildi.

² ERG (Eğitim Reformu Girişimi) (2015, 10 Nisan). Öğretmen Politikalarında Mevcut Durum ve Zorluklar. Aralık 2020, <https://www.egitimreformugirisimi.org/yayin/ogretmen-politikalarinda-mevcut-durum-ve-zorluklar/>

Öğretmenlerin sosyo-duygusal ve mesleki yetkinlikleri arttıkça, öğretmenlik mesleğinin algısının ve statüsünün de güçleneceği öngörüldü.

Ağ'a dahil olan öğretmenler, "eğitim alan" olmanın ötesinde, öğretmeni birey olarak odağa alma gereği; kendi kişisel ve mesleki gelişim yolculuklarında aktif rol alabildikleri, meslektaşları ve çeşitli disiplinlerden paydaşlarla işbirliği geliştirmelerine alan açan bir topluluğun yaratıcı aktörleri olarak konumlandı.

Öğretmenin güçlenmesinin sürdürülebilirliği

Değişim Teorisi; eğitimin tasarım ve uygulama aşamasında öğretmenin söz sahibi olduğu, ihtiyacı olan içerik ve kaynaklara ulaşabildiği, öğretmenler ve öğretmenlerin güçlenmesini dert edinen farklı disiplinlerden kişi ve kurumların bir araya geldiği sürdürülebilir bir öğrenme topluluğunun, öğretmenin güçlenmesi için en temel gereklilik olduğuna işaret etti. Bir ağ olma fikri, işte böyle ortaya çıktı.

Ağ, kolektif etki temeline dayanarak oluşturuldu. Kolektif etki, farklı disiplin ve sektör-

lerden kilit aktörlerin, belirli bir sosyal sorunu çözmek için ortak bir amaç doğrultusunda bir araya gelmesi olarak tanımlanıyor. Kolektif etki, disiplinlerarası sosyal değişim çabalarında bir işbirliği yaklaşımı olarak kabul ediliyor. Yaklaşımı geliştirenler, sosyal değişimde bireysel fayda yerine kolektif yaklaşımın yarattığı etkinin daha büyük ve kalıcı olacağı **savunuyor**.

Kolektif etki yaklaşımı doğrultusunda Öğretmen Ağı'nın, bireysel fayda ile topluluğun sağlayacağı ortak faydanın örtüştüğü, dayanışma duygusunun yüksek olduğu bir öğrenme topluluğu olması tasarlandı. Öğrenme topluluğunun, öğretmenlerle birlikte ortak bir irade yaratması ve kendi değerlerini inşa etmesi hedeflendi. Bir başka deyişle Öğretmen Ağı'nı inşa edenler, öğretmenlerin kendisiydi.

Toplulukta hâlihazırda bulunan ve/veya topluluk aracılığıyla geliştirilen kaynaklar, Ağ'ın bir parçası olan herkes tarafından kullanılır. Ağ'ın işleyiş yapısı ve kaynakları, öğrenme topluluğunun sürdürülebilirliğini sağlar.

DEĞİŞİME ELÇİ OLMAK - DEĞİŞİM ELÇİSİ ÖĞRETMEN

Öğretmen Ağı'nın peşinde olduğu değişim hedefini paylaşan ve Ağ ile yakın çalışan gönüllü öğretmenler, kısaca "Değişim Elçisi" olarak anılır. Değişim Elçisi öğretmenler, kendi mesleki ve kişisel güçlenme yolculuklarına devam etmek için meslektaşlarıyla deneyimlerini paylaşır, ihtiyaç duyduğu kişi ve kurumlarla tanışır, işbirlikleri geliştirir, **"adhokratik" topluluklar** oluşturur. Kendi ihtiyaçlarına kendi çözüm getirmek için yöntemler öğrenir. Yetkinliğini paylaşmak için etkinlikler düzenler, Ağ'ın kültür ve değerlerini yaygınlaştırır.

Değişim Teorisi'nin işaret ettiği; öğretmenin güçlenmesi için, öğretmenin "eğitim verilen" bir nesne olmaktan çıkıp, kendi kişisel ve mesleki gelişim yolculuğunda aktif ve yaratıcı bir katılımcı, yani özne olması ihtiyacıydı. Değişim Elçiliği de bu ihtiyaca yönelik olarak, Öğretmen Ağı'nın oluşum sürecini şekillendiren 47 öğretmenle birlikte geliştirildi.

Değişim Elçileri;

— Kişisel ve mesleki gelişimleri için Öğretmen Ağı kaynaklarını ve dijital platformlarını kullanır.

— Öğretmen Ağı kültür ve değerlerini benimser; bu kültür ve değerleri yaygınlaştırır.

— Eğitimin niteliğinin artmasına katkı sağlayacak kişi ve/veya kurumlarla işbirliği içinde çalışır.

— Öğretmen Ağı'nda sunulan araçları, geliştirir ve yaygınlaştırır.

— Öğretmen Ağı karar alma süreçlerine dahil olur; Ağ'ın oluşumuna, gelişimine ve büyümesine katkı sağlar.

— Öğretmen Ağı'nda branş, kademe ya da ilgi ve uzmanlık alanı fark etmeksizin, meslektaşlarıyla birlikte öğrenme toplulukları kurar. Bu topluluklarda deneyimlerini paylaşır ve içerik üretir.

— Eğitimin farklı sorunlarına dair yenilikçi ve yaratıcı çözümler üretir ve bu çözümleri yaygınlaştırır.

DEĞİŞİMİ BİRLİKTE YARATMAK - PAYDAŞLAR

Öğretmenlerin mesleki ve kişisel güçlenme yolculuklarında onlarla beraber yürümek isteyen, bu sürece ve Ağ'a değer katabilecek kişi ve kurumlar Öğretmen Ağı'nın paydaşı olarak kabul edilir. Öğretmen Ağı'nda öğretmenler kadar, paydaşlar da bulunur. Ağ'da, psikologlar, mimarlar, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, yerel dayanışma ağ ve/veya toplulukları, müzeler, kamu kurumları, yazarlar, üniversite öğrenci toplulukları, çocuklarla çalışan merkezler ve tiyatro kulüpleri gibi farklı disiplin ve çalışma alanlarından kendi yetkinlik ve deneyimlerini paylaşan, öğretmenlerle birlikte üreten **yüzlerce paydaş** var.

Öğretmen Ağı, paydaş kişiler ve kurumlar ile öğretmenleri buluşturur, birlikte üretmeleri için etkileşim alanları ve beslenme fırsatları yaratır. Böylece hem ulusal hem de yerelde, sür-

dürülebilir öğrenme toplulukları oluşur. Topluluklar, öğretmenlerin ihtiyaçları odaklı her türlü işbirliğine olanak sağlar. Ağ'da üretilen çıktıları dünyanın çeşitli yerlerine ulaştırmaya çalışıp, dünyada eğitime dair gerçekleştirilen iyi örnekleri Türkiye'de yaygınlaştırır. Sivil alana öğretmen ihtiyaç ve iç görülerini taşır, sivil dayanışmada öğretmenlerin temsilietini artırır.

Ağ, paydaşları ile yaptığı çalışmaların, eğitim ekosistemi kadar sivil toplum ekosistemini de ilgilendirdiğini düşünür. Ürettiği deneyim ve değer sivil alanda paylaşılması ve yaygınlaşmasına önem verir. Bir ağ olma modeli ve dijitalleşme deneyimini sivil alan, kamu ve özel sektör ile paylaşır. Yaratmayı hedeflediği kolektif etkiyi Ağ'ın çok bileşenli yapısıyla büyütmeyi, beslenme ve gelişme alanları yaratmayı varlık sebepleri arasında görür.

NASIL İŞLER?

Öğretmen Ağı, öğretmenlerle birlikte, öğretmenlerin ihtiyaçlarına uygun olarak geliştirilmiş etkileşim araçları sunar. Bu araçlar, Konuşmalar, Atölyeler, Programlar ve Buluşmalar'dan oluşur.

Konuşmalar:

Farklı konuşmacıların davet edildiği ilham veren, ufuk açan, akademi ve saha arasında köprü kuran konuşmalardan oluşur. Bu konuşmalarda kurulan etkileşim ortamı, konuşmacının ve katılımcıların birbirlerini dinlemelerine ve birbirlerinden öğrenmelerine alan açar. Konuşmalar; "Karşılaşmalar", "SEÇBİR-Öğretmen Ağı Konuşmaları" ve "Deneyim Paylaşımları" olmak üzere 3 araçtan oluşur.

Karşılaşmalar: Öğretmenlerin ya da farklı disiplinlerden kişilerin, ilham veren bir konuş-

malar yaptığı ve katılımcılarla soru-cevap bölümü içeren etkinliklerdir. Öğretmenlerin, meslektaşları ve farklı disiplinlerden insanlarla tanıştığı ve birbirinden beslendiği karşılaşmalar etkinliği, eğitime temas eden tüm paydaşların katkısına açıktır.

SEÇBİR-Öğretmen Ağı Konuşmaları: Eğitim alanına katkısı olacak akademik çalışmaların çıktılarının ve sonuçlarının paylaşıldığı, herkesin katılımına açık konuşmalardır.

Deneyim Paylaşımı: Öğretmenlerin, ortak bir tema etrafında duygu ve düşüncelerini, görüş ve deneyimlerini, gözlemlerini ve sınıf içi pratiklerini aynı çemberde paylaştıkları etkinliklerdir. Öğretmenler; kendi deneyimlerini ve sorunlarını aktararak birbirlerinin deneyimlerinden beslenir, benzerlik ve farklılıklarından öğrenir, yalnız olmadıklarının farkına varır.

Atölyeler:

Öğretmenlerin bireysel ve mesleki gelişimlerinde yararlanabilecekleri, ihtiyaç duydukları yöntem ve becerileri kazanabilecekleri çalışmalardır. Atölyelerin içerikleri, Ağ içinde yer alan öğretmenlerin ihtiyaçları ve ilgi alanları üzerinden şekillenir; Değişim Elçileri ile deneyimli öğretmenlerin, ilgili konunun uzmanlarının ve farklı disiplinlerden kişilerin katkılarıyla oluşturulur. Süreç içerisinde katılımcıların geri bildirimleri ve değerlendirmeleriyle geliştirilir. Öğretmen Ağı Atölyeleri “Öğretmenden Öğretmene” ve “1 Öğretmen 1 Disiplin” araçlarından oluşur.

Düşünme Becerileri Programı: Öğretmenlerin ve onların yardımıyla öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmeye odaklanır. Program, Temel Düşünme Becerileri ve Pedagojik Uygulama Becerileri olmak üzere 2 ayrı atölye serisinden oluşur. Temel Düşünme Becerile-

ri Atölyeleri, öğretmenlerin düşünme becerilerini sosyal ve bilimsel meseleler zemininde, sistematik uygulama ve değerlendirme yoluyla geliştirmelerine destek olmayı hedefler. Serinin ikinci ayağı olan Pedagojik Uygulama Becerileri Atölyeleri'nde ise bu gelişimin öğrencilere yansımaları için öğretmenlerle sınıf içi uygulamalar üzerinde çalışılır.

Yaratıcı Problem Çözme Programı: Ortak bir probleme çözüm üretmek üzere Tasarım Odaklı Düşünme metodolojisinden yararlanan ve öğretmenlerin grup hâlinde çalıştıkları atölye serisidir. Öğretmenler, her gün karşılaştıkları problemlere farklı bir bakış açısıyla yaklaşır ve kendi problemlerine yaratıcı çözümler geliştirmek için yeni bir yöntem öğrenir. 4 ila 6 hafta süren programda öğretmenler, gruplar hâlinde çalışarak belirledikleri sorunun muhtaplarıyla görüşmeler yaparak, farklı bir bakış açısı geliştirip önerdikleri çözümleri kesin çö-

züm kabul etmeden önce test eder ve prototipler. Yaratıcı Problem Çözme Programı'nın konusu, Ağ içindeki öğretmenlere yapılan çağrı sonucunda belirlenir.

Eylem Araştırmacı Öğretmen Programı: Öğretmenlerin kendi deneyimlerini anlamlandırarak kapsayıcı eğitime ilişkin çözümler üretmelerini hedefleyen bir araştırma sürecidir. Etnografik eylem araştırması, deneyim paylaşımı ve yaratıcı dramının içinde olduğu üç farklı metodolojik yaklaşımı kullanarak öğretmenlerin kendi yaptıkları iş üzerine sistematik olarak düşünmelerini sağlar. Kendi deneyimlerini anlamlandırma yolunda öğretmenlere kapsayıcı eğitim ve çocuk katılımı konusunda teorik arka plan bilgisi sunar.

1 Çözüm 10 Sınıf Programı: Ağ çalışmaları kapsamında eğitimin problemlerine yönelik geliştirilen yaratıcı çözüm fikirlerinin,

öğretmenler tarafından uygulandığı ve geri bildirimleriyle geliştirildiği atölye serisidir. Öğretmenler aracılığıyla sınıftaki etkisi ölçülen çözümlerin eğitim politikalarını bilgilendirmesi ve ülke genelinde yaygınlaşması amaçlanır.

Buluşmalar:

Öğretmen Ağı içinde yer alan farklı toplulukların belirli temalar, çalışma alanları, coğrafi yakınlık ve ortak gündemler bağlamında bir araya geldiği, tanıştığı, işbirliği yaptığı, ürettiği ve paylaştığı etkinliklerdir. Buluşmalar, belli bir amaç doğrultusunda, adhokratik bir şekilde düzenlenir. Buluşmaların en büyüğü, her yaz yıl boyu üretilenleri değerlendirmek ve kutlamak, öğretmen ve paydaşlarla bir sonraki seneyi planlamak üzere bir araya gelinen Değişim Elçisi Yaz Buluşması'dır.

ÖĞRETMEN AĞI KOLAYLAŞTIRICI EKİP

AİŞE NUR UĞURLU
İçerik ve Etki
Sorumlusu

BERFİN AZDAL
Topluluk Koordinatörü

BUKET SÖNMEZ
Genel Koordinatör*

**CEM ALİ
HAMURCU**
Hatay Saha Sorumlusu

DENİZ GÖKTAŞ
Projeler ve İş Geliştirme
Koordinatörü

**DOĞACAN
DÜĞMECİ**
Dijital Etkileşim ve Veri
Uzmanı

**DUYGU
KORKMAZ**
Operasyon Sorumlusu

**EKİN GÜRSU
DUMAN**
İletişim Sorumlusu

GÜNALP TURAN
İçerik ve Etki
Koordinatörü

HALUK GÖKSEL
Dijital Etkileşim
Koordinatörü

**IRMAK AKINCI
CANBAZ**
İletişim ve İşbirlikleri
Koordinatörü

**NAGİHAN
DEMİRSU**
Topluluk Etkileşim
Sorumlusu

YAKUP YILDIRIM
Operasyonel Süreçler
Koordinatörü

ZEYNEP ALAY
Proje Sorumlusu

FULDEN ERGEN
Strateji Danışmanı

KENAN ÇAYIR
İçerik Danışmanı

MELİKE ERGÜN
İzleme Değerlendirme
Danışmanı

*Buket Sönmez,
1 Şubat 2024 itibarıyla
Eğitim Reformu Girişimi
Direktörlüğü görevine
başlamıştır.

EĞİTİM REFORMU GİRİŞİMİ EKİBİ

AYŞE NAÇAR
Proje Sorumlusu

**BURCU MELTEM
ARIK AKYÜZ**
Eğitim Gözlemevi
Koordinatörü

ÇİĞDEM POLAT
İdari İşler Sorumlusu

**EKİN GAMZE
GENCER**
Politika Analisti

EZGİ TUNCA
Araştırmacı*

**GÜLBAYAZ
DURMUŞ**
Dijital İletişim
Sorumlusu

HELİN SU KOTAN
Araştırmacı**

İŞİK TÜZÜN
Eğitim Reformu
Girişimi Direktörü*

İPEK DÜBÜŞ
İdari İşler Yöneticisi

**KARDELEN
CENGİZ**
İdari İşler Asistanı

**KAYIHAN NEDİM
KESBİÇ**
Araştırmacı

ÖZGE TAN
İletişim ve İçerik
Sorumlusu**

ÖZGENUR KORLU
Politika Analisti

SERDAR GÜNERİ
İletişim Koordinatörü

SİNEM SEFA AKAY
Politika Analisti

**ŞEYMA DAĞISTAN
TERZİ**
Proje Sorumlusu**

**UMAY AKTAŞ
SALMAN**
Eğitim Reformu Girişimi
Araştırmacısı ve Medya
Koordinatörü

YAPRAK SARIIŞIK
Eğitim Laboratuvarı
Koordinatörü

* 2023 yılında ERG'deki görevinden ayrılmıştır.

** 2023 yılında ERG'deki görevine başlamıştır.

YÖNLENDİRME KURULU ÜYELERİ

Ayzin Akgün

Bir Arada Yaşarız Toplumsal Araştırmalar ve Eğitim
Vakfı (BAYETAV) Eğitim Koordinatörü

Çiğdem Toparlak

Vehbi Koç Vakfı Sürdürülebilirlik ve Sosyal Etki Projeleri
ve İletişimi

Gizem Akyavuz

Zorlu Holding Kurumsal İletişim Yöneticisi

Hüseyin Kayan

Kocaeli Özel ENKA Teknik Okulları Müdürü

Mesrure Tekay

Vehbi Koç Vakfı Eğitim Danışmanı

Nilgün Yorgancılar Erekli

Aydın Doğan Vakfı Eğitim Müdürü

Özen Pulat

Sabancı Vakfı Programlar Yöneticisi

Seçil Kınay

Vehbi Koç Vakfı Özel Projeler Yöneticisi

Selin Ekşioğlu

Zorlu Holding Kurumsal İletişim Müdürü

Sezin Derici Kösem

Sabancı Vakfı Programlar Müdürü

ÖĞRETMEN AĞI'NIN 2023'Ü

ÖĞRETMEN AĞI FAALİYET RAPORU 2023 HAKKINDA

TOPLULUĞU TOPLULUK YAPANLAR NELERDİR?

HAYAT DEĞİŞTİREN BİR DEĞERİ NASIL İZLERİZ?

DEĞİŞİMİN VERİLERİ

DEĞİŞİMİN SESİ

“DEĞİŞİM ÖĞRETMENLE BAŞLAR.”

Öğretmen Ağı'nın kuzey yıldızı diyebileceğimiz bu cümleyi sıklıkla kullanıyor ve altını doldurmaya çalışıyoruz. Şimdiye dek, öğretmenle başlayan bu değişime ulaşabilmek için mekanizmalarımıza ve yöntemlerimize odaklanan bir Faaliyet Raporu hazırlıyorduk.

2023 yılında yaptığımız işe dönüp baktığımızda, bahsi geçen değişim için ilerlediğimiz bir kuzey yıldızı daha fark ettik. Tematik olarak sınırsız şekilde farklılaşan faaliyetlerimiz, temelde yaratıcı, eleştirel düşünen, kapsayıcı ve iyi olma hâli gözetilip, dayanışan öğretmenlerle gerçekleşiyor. Ne yaparsak yapalım, yaratıcılığımızla yapmaya,

eleştirel gözümüzü kaybetmeden kapsayıcı bir bakış açısıyla yapıyor, bunu yaparken hem meslektaşlar arası hem de disiplinlerarası bir dayanışmayı odağa koyuyoruz; en önemlisi de tüm bunları, öğretmenlerin iyi olma hâlinin önemini savunarak yapıyoruz.

Bu yılın Faaliyet Raporu'nda, koca bir seneyi bu kategorilerle incelemeye almaya çalıştık.

Değişim Elçileri Toplulukları ve Öğretmen Ağı Paydaşları ile birlikte ilmek ilmek ördüğümüz yaratıcı dünyamızı, eleştirel düşünme ve kapsayıcılık çalışmalarımızı, özellikle 6 Şubat 2023 depremleri sırası ve sonrasındaki muhteşem öğretmen dayanışmasını paylaşacağımız Faaliyet Raporu için heyecanlıyız.

Keyifli okumalar dileğiyle.

IRMAK AKINCI CANBAZ

Öğretmen Ağı İletişim ve İşbirlikleri
Koordinatörü

TOPLULUĞU TOPLULUK YAPANLAR NELERDİR?

Melike Ergün, Öğretmen Ağı İzleme Değerlendirme Danışmanı

Çalışmalarını yürütürken topluluk kültürü oluşturmayı gündeme getiren, stratejilerini ve faaliyetlerini topluluk odaklı bir yaklaşımla tasarlayan kurumların sayısı gitgide artıyor. Topluluklar üzerine daha fazla düşünülür ve üretilir oldu. Bu gelişme sadece sivil toplumda değil, özel sektörde de güçleniyor. Peki, topluluklar ne vadediyor? Çalışma alanım üzerinden soracak olursam, öğretmenlerin güçlenmesi ve eğitimde dönüşüm için topluluklara neden ihtiyaç duyuyoruz? Öğretmen Ağı'nın kurulduğu günden bu yana Kolaylaştırıcı Ekip'teki arkadaşarımla topluluk olmak üzerine düşünür, tartışırız ancak bu düşünceler ve tartışmalar, yaptığımız işi anlamlandırmaya devam ettikçe son yıllarda daha da ivmelendi, derinleşti. Süreçte yaşadıkça öğrendiklerimiz ve bundan sonra öğreneceklerimizden de hareketle Öğ-

retmen Ağı Kolaylaştırıcı Ekip olarak kurum kültürümüzü, Değişim Elçisi öğretmenlerle birlikte süreçlerimizi tasarlarken benimsediğimiz topluluk kolaylaştırıcılığı yaklaşımıyla sürdürmeyi önemsiyoruz.

Öğretmen Ağı, öğretmenlerin birbirleriyle ve farklı alanlardan kişi ve kurumlarla bir araya gelerek güçlendiği bir paylaşım ve işbirliği ağı olarak çalışmalarını sürdürüyor. Ağ'da gönüllük yapan öğretmenler, mesleki bir öğrenme topluluğu olarak da adlandırdığımız Değişim Elçileri topluluğunda bir araya geliyor. Ağ'ın paydaşları ise, Değişim Elçisi öğretmenlerin belirlediği ihtiyaçlar ve/veya sorunlar odağında gönüllü çalışmalar yürüttükleri bu yolculukta onlara eşlik ediyor.

Çeşitli buluşmalarımızda, yazılarımızda Değişim Elçileri topluluğunun tutkallı olarak da nitelendirdiğimiz değerlerimiz, ortak amaçlarımız (kapsayıcı ve hakkaniyetli eğitim ortamları için harekete geçmek, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini ve yaratıcılıklarını desteklemek gibi 'meselelerimiz'), öğretmenlerin iyi olma hâlini desteklemek ve öğretmenlik mesleğinin itibarını geri kazanma ihtiyacımız, ritüellerimiz (her ay çevrimiçi ortamda bir araya geldiğimiz aylık buluşmalarımız ile her yaz bir araya geldiğimiz Değişim Elçileri Yaz Buluşmalarımız), Değişim Elçileri topluluğunun iç iletişimine ve etkileşimine yönelik geliştirilen Değişim Öğretmenle mobil uygulamasındaki düzenli mektuplaşmalarımız ve daha bir sürü çaba topluluğun varlığının sürdürülmesini ve topluluk aidiyetinin desteklenmesini kolaylaştırıyor.

Adhokratik bir yaklaşımla harekete geçen toplulukları esnek ve yatay ilişkilenen, aynı zamanda dilediğinde dağılarak başka gönüllülerin yeniden bir araya gelmesini mümkün kılan “amaca özel” gruplar olarak tarif ediyoruz. Yani gönüllü öğretmenler, çözüm aradıkları bir ihtiyaç doğrultusunda alt topluluklarda bir araya gelerek hem birbirlerinden besleniyor hem de geliştirdikleri çözümleri Ağ'ın bağlantılarını kullanarak eğitim ekosisteminde yaygınlaştırıyor.

Bunların yanı sıra, eğitimde dönüşüm için gönüllü olan ve değişime elçilik eden gönüllü öğretmenlerin Öğretmen Ağı çatısı altında bir mesleki öğrenme topluluğu olarak eyleme motivasyonlarını besleyen diğer bir değer olarak Ağ'da benimsenen adhokrasi kültürü ve adhokratik yaklaşım karşımıza çıkıyor.

Değişim Elçileri, kendi belirledikleri ihtiyaçlar odağında, Ağ'ın adhokratik işleyişinden de edindikleri ve kendi inisiyatiflerinin önünü açan bir yaklaşımla çalışmalar yürütüyor veya yürütülen çalışmalara dahil oluyor. Adhokra-

sinin mümkün kıldığı, öğretmen inisiyatifine alan açan ve özgürleştiren gönüllülük deneyimi, Değişim Elçisi öğretmenlerin topluluğa ve Ağ'a aidiyetini besleyebiliyor çünkü öğretmenler mevcut, bürokratik koşullarda harekete geçmek istediğinde bu denli özgür hissedemiyor. Yıllar önce bir Değişim Elçisi öğretmenin de söylediği üzere, adhokrasi “düz ovada koşmak gibi” bir özgürlük hissi kazandırabiliyor.

Adhokratik bir yaklaşımla harekete geçen toplulukları esnek ve yatay ilişkilenen, aynı zamanda dilediğinde dağılarak başka gönüllüle-

rin yeniden bir araya gelmesini mümkün kılan “amaca özel” gruplar olarak tarif ediyoruz. Yani gönüllü öğretmenler, çözüm aradıkları bir ihtiyaç doğrultusunda alt topluluklarda bir araya gelerek hem birbirlerinden besleniyor hem de geliştirdikleri çözümleri Ağ'ın bağlantılarını kullanarak eğitim ekosisteminde yaygınlaştırıyor. Adhokratik toplulukların belirledikleri amaç doğrultusunda bir araya her geliş aynı zamanda bir duygulanım da barındırıyor. Bir topluluğu topluluk yapan buluşma sıklığı veya toplulukça yürütülen çalışmaların içeriği kadar o topluluğun duygusudur da. Özellikle 2023 yılı

bize bunu bir kez daha hatırlattı; Ağ'da, Değişim Elçileri topluluğunda hâlihazırda var olan dayanışmamızı artırdı. Topluluğun bir parçası hissetmemiz ve hatta hissetmekle kalmayıp bu hissi paylaşmamız, “meselelerimiz” konusunda harekete geçme gücü getirdi. Geçtiğimiz yıllarda faaliyet raporunda yayımlanan yazılarımda Öğretmen Ağı olarak benimsediğimiz değer odaklı izleme çerçevesini tarif etmişim ve değer döngülerini örneklemiştim. Bu yılki faaliyet raporu için yazıma hazırlanırken fark ettiğim ve altını çizmek istediğim ise, toplulukların aynı zamanda bir duygusu olduğu oldu.

HAYAT DEĞİŞTİREN BİR DEĞERİ NASIL İZLERİZ?

Güenalp Turan, Öğretmen Ağı İçerik ve Etki Koordinatörü

Çoğumuzun belki de en çok zorlandığı alanlardan biri “etki” izleme ve değerlendirme. Bu, sivil toplum kuruluşları gibi büyük yapılar için de geçerli, sınıfında dersini anlatan öğretmen için de. Aciliyetlerle dolu, krizler çağı olarak isimlendirilen günlerden geçerken, bir şeyleri “tamamlamak” her daim tamamlanan şeyi anlamlandırmanın önüne geçiyor. Bir etkinliğin yetişmesi, müfredatta yer alan bir konunun tamamlanması; yapmaya çalıştığımız şeyi gerçekten yaptık mı veya “yaptık da ne oldu?” sorularını gölgede bırakıyor. Bu yoğunluğa bir de “etki” izlemenin çok sayıdaki karmaşık süreç ve araçları eklenince, iyice arka plana atılabiliyor. Fakat hepimiz biliyoruz bir yerde, “etki” izlemenin, daha doğrusu eylediğimiz işin arkasını takip etmenin ne denli önemli olduğunu. Bu yazıda, ürettiğimiz “değerin” ne denli

kiymetli olduğunu anlamlandırmanın bir o kadar kıymetli olduğunu; bir hikayeyi tersten aktararak göstermeye çalışacağım.

Tarih 6 Ocak 2024. Tüm Öğretmen Ağı ekibi olarak Hatay’da, açılışını yapmak üzere bulunduğumuz Öğretmen Dayanışma Alanı’nda. Sabancı Vakfı ana desteği ve Bank ABC katkılarıyla kapılarını aralıyor bu mekan. Çokça paydaş bir arada, bölgeden ve çevre illerden Değişim Elçileri ve öğretmenler sarılıyorlar. Adı üzerinde “dayanışma”ya adanmış bir mekan. Çokça yıkımın arasında umutla parlıyor insanların gözleri. Bir aradalık iyileştiriyor.

Çoğumuz bir mekanın “etki”sini anlamak için muhtemelen o mekanda yapılan, edilenlere bakarız. Kaç insan kapısından girdi, kaç etkin-

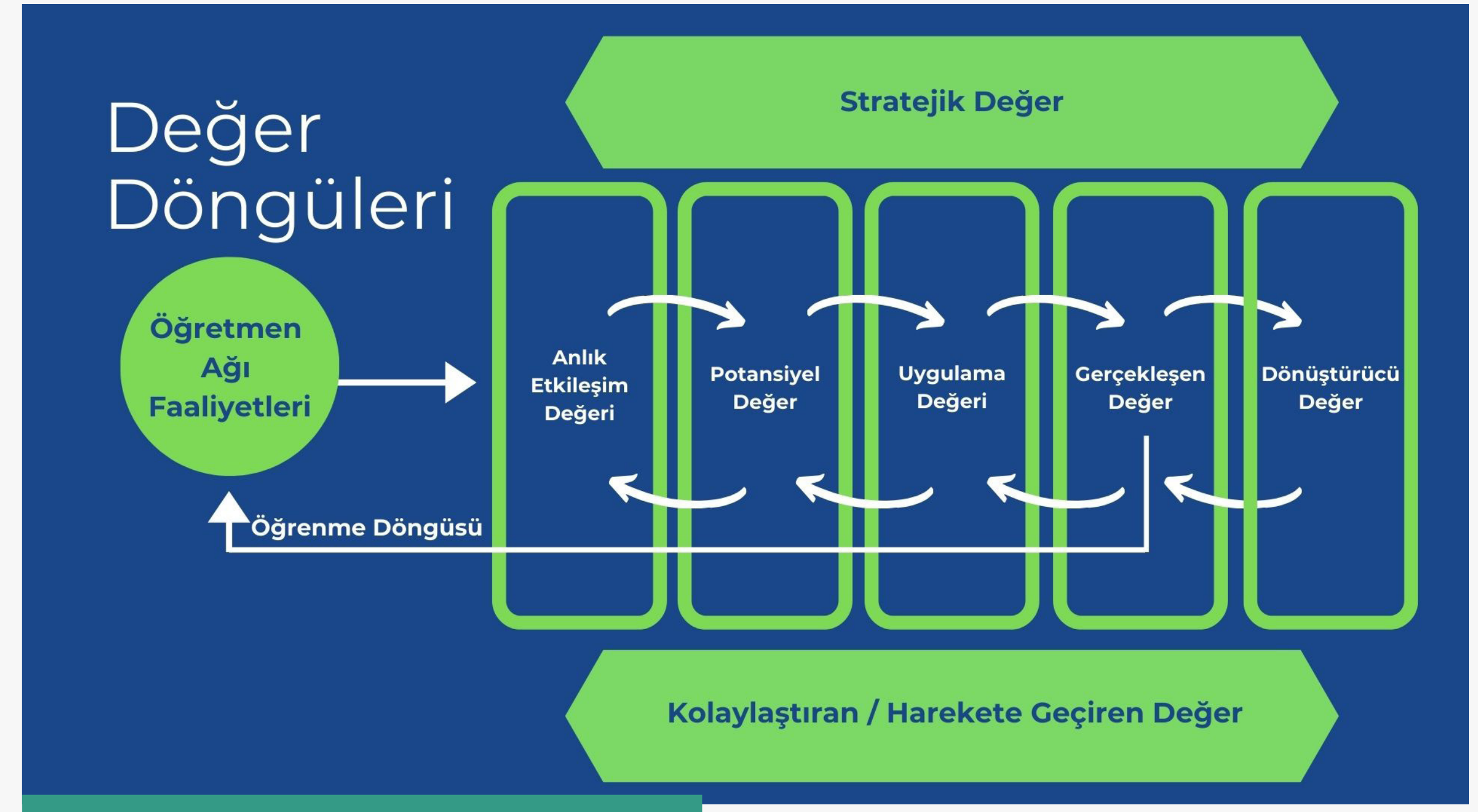
lik yapıldı. Fakat “değer” bundan çok daha fazlası. Değeri anlamak için daha gerilere gitmek, sayılarla birlikte hikayeleri taşımak gerekiyor. Bu mekanın açılması bir grup öğretmen sayesinde. Onların fikri, onların inisiyatifleri. İlkinde “Lezzet Ağı” olan ancak deprem zamanı kendilerini Hızır Ağı ismini veren, sahada çokça insanın ihtiyaçlarına koşan, bölgede birçok kişi ve kurumu koordine eden bir grup öğretmen. Aciliyetlerin ardından Mobil Psikososyal Destek ekibi isminde bir yeni grup kuran, “Afet Sonrası Destek Çalışmaları” programını oluşturan, sayısız öğretmen ve öğrenciye psikososyal destek için sahada çokça etkinlik yapmıştı bu grup. Yaşamın İnşasında Öğretmen Var Projesi ile ülkenin farklı yerlerinden eğitimcileri ile bir araya geliyorlar, bölgedeki insanlara destek oluyorlar.

Sadece buradan bile baksak, kocaman bir değer hikayesi. Fakat, hikaye bizi daha da eskilere götürüyor. Bu grup aynı zamanda Öğretmen Ağı Değişim Elçilerinden oluşuyor. Kendilerine 2020'den beri Lezzet Ağı diyen, Güneydoğu ve Doğu Akdeniz illerinde çalışan öğretmenlerden oluşuyor bu topluluk. Pandemi öncesi ve sonrası hem fiziksel hem dijital sayısız etkinlik gerçekleştiriyorlar. Ulusal çapta etkinlikler düzenliyor, yayınlar oluşturuyor, bölgedeki öğretmenlerle atölyeler yapıyorlar. Biraz daha geriye gidiyorum. Temmuz 2019'da Yaz Buluşmasındayız. Sayısız Değişim Elçisi bir araya gelmiş. İçlerinde de yeni bir grup var. Mersin'de Haziran ayında düzenlediğimiz oryantasyonla Ağ'a yeni katılmış Değişim Elçileri var. Adana ve Mersin'den geliyorlar, daha sonra bölgedeki diğer illerden öğretmenlerle tanışıyorlar. Bu 3 günlük buluşmada Öğretmen Ağı insanlarını yakından tanıyorlar, atölyelerde deneyim paylaşımlarında bir araya geliyorlar. Aynı derdi paylaştıklarını fark ediyorlar ve ilişkiler kuruyorlar. Hikaye daha da eskiye gidiyor, daha önceden beri o bölgede bulunan Değişim Elçisi Gözde'nin çalışmalarına,

inisiyatiflerine, böyle bir grubu bir araya getirmek için yaydığı ilhama.

Bizler Öğretmen Ağı'nda yaptığımız işin "değeri"ni anlamak için işte böyle bakmaya çalışıyoruz yapılanlara. Bir küçük tohum, bir küçük tanışma fırsatı, bir araya gelmek için bir buluşma... Bir bakıyoruz ki bu küçük gördüğümüz şeyler seneler sonrası afet bölgesinde depremden etkilenen insanların ihtiyaçlarını karşılamaya ve yaralarını dindirmeye çalışıyor, afet sonrası desteğine koşuyor. Hepsi bir tanışıklığa dönüyor. Kelebek etkisi gibi, dalga dalga değer üretiyor bu tanışma. Ve "şu anlık" karşımıza yoktan bir binayı, "dayanışma"ya adanmış bir yapıyı var ediyor.

Biz bu izleme biçimine Değer Odaklı Etki İzleme ismini veriyoruz. "Etki" kavramı literatürdeki kullanımlarıyla biraz daha sonuca, çıktıya yönlendirirken; "Değer" kavramını özellikle kullanıyoruz çünkü bu bizi sürece bakmaya, dallanan budaklanan bir ağaç gibi çoklu ilişkileri, bağları görmeye itiyor, sürece odaklanmamızı sağlıyor. Attığımız her bir taşın, sudaki

izini hemen göremesek de biliyoruz ki bir gün o minik taştan koca dalgalar doğabiliyor. Bir etkinliğe belki yalnızca 1 kişi geliyor ya da yazdığımız şeyi 1 kişi okuyor sadece. Ama biliyoruz ki o 1 kişi bir gün yüzlerce insanı yanında sürükleyebilir. Ve küçük gördüğümüz, belki "başarısız" dediğimiz o 1 etkinlik, çok değil 2-3 sene içerisinde insanların hayatını değiştirebi-

li. Bu sebeple "Değer Odaklı İzleme", Öğretmen Ağı'nda yaptığımız işi daha iyi anlamlandırmaya, sahadaki kıymeti daha iyi görmeye ve hikayeleri takip etmenin önemine götürüyor bizleri. Öğretmen olmak biraz da böyle bir şey değil mi zaten? Suya taşları atıyoruz ve bekliyoruz. Belki yarını değiştirecekler şu an bizlerin sınıflarında.

DEĞİŞİMİN VERİLERİ

Öğretmen Ağı'nın deneyiminden biriktirdiğimiz veriler yaptıklarımızı betimlememize destek olurken aynı zamanda iyi yaptıklarımızı veya daha iyi yapmamız gerekenleri görmemize yardımcı oluyor. Kanıt temelli içgörülerimiz ve segment bazlı iletişimimiz için elimizdeki verilerden faydalanıyoruz. Teknolojide, özellikle de yapay zekada çığır açıcı gelişmelerin olduğu bir dönemdeyiz. Dijitalleşen dünyada iyi olma hâlimizi korumaya çalışırken bir yandan da teknolojinin bize sağladığı olanaklardan faydalanmak istiyoruz. Öğretmen Ağı'nın dijital sistemlerini ihtiyaçlarımız doğrultusunda inşa ederken verilerin güvenli bir şekilde elde edilip işlenerek Ağı'nın kolektif aklına katkı sunmasını önemsiyoruz.

59 ŞEHİRDEN

720 DEĞİŞİM ELÇİSİ

403 FARKLI PAYDAŞ
KİŞİ VE KURUM İLE

1.069 FARKLI
İŞBİRLİĞİ

99.220
GÖNÜLLÜLÜK SAATI

81 İLDEN

45.363 ETKİNLİK
KATILIMCISI

2023 ETKİNLİKLERİ

Dijital Etkinlik Sayısı: **213**

Fiziksel Etkinlik Sayısı: **50**

Toplam Etkinlik Sayısı: **263**

Etkinliklere Katılan Kişi Sayısı: **5.914**

DİJİTALDE ÖĞRETMEN AĞI

Üye Sayısı
(www.ogretmenagi.org)

21.660

SOSYAL MEDYADA ÖĞRETMEN AĞI

Instagram takipçi sayısı:
59.447

Twitter takipçi sayısı:
16.583

Facebook takipçi sayısı:
7.383

LinkedIn takipçi sayısı:
52.497

Youtube abone sayısı:
5.838

Medium'da yayınlanan blog yazısı:
269

Üretilen Podcast bölümü:
52

Dinlenme **13.861**

DEĞİŞİMİN SESİ

Öğretmenler adına değil, öğretmenlerle birlikte yol alıyor olmanın bir önemi de üretilen değer ve bu değerın niteliğine şahit olmak. Kimi sözlü, kimi yazılı, kimi işitsel olarak öğretmenlerin ürettiklerinin yaygınlaşması, sesin yükselmesi ve sözün çoğalması Ağ'da üretilenleri yaygınlaştırmak ile mümkün.

SESLİ KAYNAK HAVUZU: ÖĞRETMENİN SESİ

Öğretmenin Sesi podcastini tanımlarken çok zorlanmıyoruz. Sadece ismiyle müsemma bir podcast olmasından değil, eylemeye çalıştığı şeyi net olarak ortaya koyması da bunu mümkün kılıyor. Bu serideki bölümler eğitimin, daha özelde de öğretmenlerin ihtiyaçlarını, bu ihtiyaçların çözümlerini, bu çözümler için ortaklık kurulacak paydaşları da izah ediyor. 2023 yılında da bu doğrultuda podcast bölümleri yayınlandı. Mültecilikten, depremin çocuklar

üzerindeki etkisine, çocuk haklarından, tüketim alışkanlıklarımıza kadar bir dizi konuda öğretmenler uzmanlıklarını ve deneyimlerini paylaştılar. Bu bölümlerin her birinin birer kaynak niteliği taşıdığına her geçen gün daha çok inanıyoruz. 2024 hem geçmiş bölümlerin ön plana çıkarıldığı hem de yeni eklenecek bölümlerin bu kaynak havuzunu çeşitlendireceği bir yıl olacak.

BAŞKA DİSİPLİNLERLE FARKLI MESELELER: SIRA-DIŞI KONUŞMALAR

Sıra-Dışı Konuşmalar podcastini, Öğretmen Ağı'nın disiplinlerarası yaklaşımının bir yansıması olarak değerlendiriyoruz. Bu seride, kendi alanında uzman, entelektüel kimselerle buluşup eğitimi o uzmanlık sahasına sokuyoruz. Bu karşılaşma hâli ortaya kalıcı, akılcı çözümler getirirken, eğitime başka bir perspektif katıyor, eğitimin diğer meselelerle iç içe geçen hâlini de gözler önüne seriyor. 2023 yılında Sıra-Dışı Konuşmalar podcastini 8 bölüm hâlinde Aposto

Radyo'da yayınladık. Aposto'yla kurduğumuz bu işbirliği sayesinde, içeriklerimiz farklı kitlelere, eğitimin paydaşlarına farklı kanallardan ulaşmaya devam etti. Bu 8 bölümde yazar, araştırmacı, akademisyen, fotoğraf sanatçısı gibi çok farklı meslek ve uzmanlıklara sahip kişilerle bir araya geldik. Serinin 2024 yılında da çeşitli konu ve konuklarla yayına devam edeceğini düşünüyoruz.

#NEDENÖNEMLİ RÖPORTAJLARI

Çoklu krizler çağında sorunların görünürlüğü ve çeşidi hızla artarken, bunlara gösterdiğimiz çözüme dönük refleksler aynı hızda gerçekleşmiyor. Bu krizlerin bazıları, çok uzak olmayan bir geçmişin ürünü iken bazıları da insanın eylediği bilimsiz, temelsiz ve günü kurtaran yaklaşımların bir sonucu olarak ortaya çıkıyor. Geçmiş birkaç yıla şöyle bir dönüp baktığımızda bu krizlerin hemen birkaçını iklim krizi, pandemi, ekonomik kriz ve yoksulluk, deprem vb. olarak sayabiliriz. Gerçek şu ki tüm krizler çeşitli sorunların ya katmerlenmesine ya da yeni sorun alanlarının yeşermesine sebep oluyor.

Sorunların büyümesiyle sorunların çözülmesi arasındaki yaklaşımsal uçurum, bugün bizleri daha belirsiz bir geleceğe, daha karamsar bir ortama sürüklüyor. #NedenÖnemli röportaj serisi, bu sorunları görünür kılmaya ve aynı zamanda sorunların çözümünü birlikte bulmaya bir çağrı yapıyor. Çünkü yaşamı onarmak müşterek ilişkiler kurmaktan ve ortak iyiyi hedeflemekten geçiyor. Bu müşterek ilişkileri dikkate alarak, başta eğitimi ve toplumu ilgilendiren konularda uzman görüşüne başvurduğumuz bu röportaj serisinde Prof. Dr. Kenan Çayır'la "Kapsayıcılık Neden Önemli?", Prof. Dr. Pınar

Uyan Semerci'yle "Krizler Çağında Çocuk Haklarını Konuşmak Neden Önemli?" başlıklı röportajlar gerçekleştirdik. Deprem sonrasındaki ihtiyaçları, sorunları ve eğitimi bekleyen kimi konuları da Öğretmen Ağı Değişim Elçisi ve Türkçe Öğretmeni Seval Binici ile "Zor Zamanlarda Öğretmen Olmak" başlığı altında konuştuk. #NedenÖnemli röportaj serisi 2024 yılında da devam edecek.

ÖĞRETMEN AĞI BLOG YAZILARI

Öğretmen Ağı blog yazılarının, öğretmenlerin kendi mesleki deneyimlerini ve yetkinliklerini paylaşabilecekleri; Ağ çalışmaları sayesinde

hayatlarında, sınıflarında ya da çevrelerinde oluşturdukları değişimi anlatabilecekleri bir alan. Değişim Elçisi öğretmenler diledikleri her konuda, her zaman yazdıkları blog yazıları ile deneyimlerini aktarıyor, yaşadıklarını paylaşıyor ve aslında bir nevi bir kaynak havuzu oluşturuyorlar. Bununla birlikte Öğretmen Ağı blog yazıları, deneyimini aktarmak isteyen veya eğitimin bir meselesine dair sözü çoğaltmak isteyen her Öğretmen Ağı paydaşına açık. Değişim Elçisi öğretmenler ve Öğretmen Ağı paydaşları yazmak istediği sürece, Öğretmen Ağı blog yazıları varlığını sürdürecektir.

YARATICI ÖĞRETMENLER

NEDEN YARATICILIK?

**BİR ARAYA GELME VE YENİDEN CANLANMA ZAMANI:
YARATICI PROBLEM ÇÖZME PROGRAMI TAZELENME BULUŞMASI**

ÖĞRENCİ ÖĞRETMEN EL ELE YARATICI ÇÖZÜMLERİN PEŞİNDE

**TASARIM ODAKLI DÜŞÜNMEYE “ÇOCUKÇA” BAKMAK:
YARATICI PROBLEM ÇÖZME PROGRAMI KIDS**

#YARATICILIKLABİRLİKTE: YARATICI ÖZGÜVEN FESTİVALİ 2023

**LEARN EXPERIENCE SCIENCE TOGETHER ONLINE (LESTO PROJESİ):
UYGULAMALI BİLİMİN PEŞİNDE**

YARATICILIK KASIMIZI NASIL HAREKETE GEÇİRİRİZ?

NEDEN YARATICILIK?

Yaraticılık dendiğinde belki bir çoğumuzun aklında farklı şeyler canlanıyor. Kimimiz bir “yetenek”, doğuştan gelen bir şey düşünüyoruz. Kimimiz saçları dağınık dili dışarda insanları hayal ediyor, kimimiz ise bir tuvalin üstüne boyalar saçan birilerini. Günlük hayatta kullandığımız birçok kavramda ortaklaşamadığımız gibi, yaratıcılığın ne olduğunda da uzlaşabilmiş değiliz.

Hâl böyle olunca yaratıcılık uğruna yaptığımız işler de bir o kadar birbirinden farklı temelden geliyor. Sınıflarımıza giriyor, çocukların ellerine boyalar veriyor ve “Haydi sanat yapacağız, yaratıcılığımızı konuşturacağız.” diyoruz. Sonra bir çocuk güneşi mora boyadığında “Ama güneş mor olmaz ki!” diyoruz.

Biz Öğretmen Ağı'nda yaratıcılığı bir ayrıcalık olarak değil insan doğasının parçası olarak görüyoruz. Sanatsal bir

yetenek değil, dünyayı değiştirme, yeni bir çözümü var edebilme becerisi olarak düşünüyoruz. Bu cüreti gösterebilmeye, “Ben bunu değiştirebilirim.” deme cesaretine ise “yaratıcı özgüven” diyoruz. Yaratıcılık ve yaratıcı özgüven salt bir şeyi değiştirmek uğruna değiştirmekten ibaret değil tabi ki. Güneşi mora boyamaya cüret etmek fakat ne uğruna? Bizce yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, umutlu ve umurlu düşünme ayrı değil. Bir bütünün birer parçaları,

tamamlayıcıları. Eleştirel bakmayan, bir şeyi daha iyi kılmaya çalışmayan, insanları ve canlıları umursayarak yapılmayan bir icada ne denli yaratıcı diyebiliriz? Belki de yaratıcılığı “dünyayı daha iyi kılmaya” teşebbüs etme cesareti olarak tanımlayabiliriz. İşte bu yüzden Öğretmen Ağı olarak yaratıcılığı ana odaklarımızdan biri olarak görüyor, üzerine çokça çalışıyor, daha nitelikli ve kapsayıcı bir eğitime giden bir kapı olarak değerlendiriyoruz.

GÜNALP TURAN

Öğretmen Ağı İçerik ve Etki Koordinatörü

BİR ARAYA GELME VE YENİDEN CANLANMA ZAMANI: YARATICI PROBLEM ÇÖZME PROGRAMI TAZELENME BULUŞMASI

“Tazelenmedim, budandım bu buluşmada. Yeni bir filiz verecek gibi.” -Sevilay Eş Şengül, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

6-7 Mayıs 2023'te Bomontiada/Atölye'de gerçekleşen Yaratıcı Problem Çözme (YPC) Programı Tazelenme Buluşması toplulukta hissedilen değişim ve motivasyon artışı üzerine düşünüldü. Özellikle, öğretmenler arasında işbirliği ve yaratıcı çözümlerin artması ihtiyacı öne çıkıyordu. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak, bir YPC Programı Tazelenme Buluşması düzenlenmesine karar verildi.

6-7 Mayıs 2023 tarihlerinde Bomontiada/Atölye'de, Borusan Kocabıyık Vakfı'nın desteğiyle gerçekleşen YPC Programı Tazelenme Buluşması'nda programın yürütücülüğünü Öğretmen Ağı ve Heart Mind Design (HMD) ekipleri üstlendi. Açılış ve kapanış oturumla-

rında Öğretmen Ağı İçerik Danışmanı ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi (SEÇBİR) Müdürü Kenan Çayır, Öğretmen Ağı Genel Koordinatör Buket Sönmez, İletişim ve İşbirlikleri Koordinatörü İrmak Akıncı Canbaz, Projeler ve İş Geliştirme Koordinatörü Deniz Göktaş ve İçerik ve Etki Sorumlusu Aişe Nur Uğurlu yer aldı. 2 gün süren etkinliğe 22'si İstanbul dışından olmak üzere 27 YPC Programı yürütücü ve deneyimli öğretmen katıldı. Buluşmada deprem sonrası öğretmenlerin ihtiyaçları ve okula uyumu gibi konular üzerinde yoğunlaşıldı. Ayrıca, sahadaki öğretmenler aracılığıyla çözüm bulmak ve bu çözümleri destek noktalarında yaygınlaştırmak hedeflendi.

“Değişimin ucunda kritik bir zamanda elime bir güç almış gibi hissediyorum.” Gülnaz Bekar, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

YPC Programı Tazelenme Buluşması boyunca topluluğu hem YPC Programı'nın geleceği üzerine hem de deprem gündemi gibi mevcut büyük krizler özelinde neler yapılabileceği üzerine eleştirel ve tasarım odaklı düşünmeye yönelten yeni metodolojiler kullanıldı. Ağır lama Sanatı'nın parçası olan Bilgi Kafe ve Dünya Kafe yöntemleri eşliğinde içgörüler üretildi ve paylaşıldı.

Buluşma'nın kapanışında afet bölgesine yürütülecek olan projelerden bahsedildi.

Buluşma'nın en güzel yanlarından biri, gelecekteki projeleri tartışmak ve birbirimizi nasıl destekleyebileceğimiz üzerine kafa yormaktı. Hep birlikte, daha güçlü ve daha motive bir topluluk olarak harekete geçmek için kollar sıvandı.

ÖĞRENCİ ÖĞRETMEN EL ELE YARATICI ÇÖZÜMLERİN PEŞİNDE

Çoklu krizler çağı dediğimiz bu dönem ve bu krizlerin eğitim özelindeki özneleri olan öğrenci ve öğretmenler problemleri en derin deneyimleyen aktörler oldukları kadar problemlere çözüm geliştirebilecek en yetkin özneler olması bakımından büyük önem taşıyor.

Tasarım Odaklı Düşünme metodolojisi tam da bu noktada herhangi bir soruna bir yanıt ararken çözümün sorunun özneleri ve paydaşlarının işbirliği içinde ortak faydayı gözeterek üretebileceğini savunur. Çünkü yeni problemlere daha yaratıcı çözümler geliştirmenin gerekliliğini savunan Tasarım Odaklı Düşünme metodolojisi aynı zamanda yaratıcılığı ayrıcalıklı bir gruba bahşedilmiş bir yetenek olarak değil, herkesin sahip olduğu ve ortak sorun etrafında işbirliği ile çalışarak birlikte üretilen bir değer olduğunun altını çizer.

Peki, eğitim özelindeki sorunları düşündüğümüzde bu sorunlara öğretmen ve öğrencilerin birlikte cevap aradığı bir ortamda nasıl yaratıcı çözümlerle karşılaştık? Tam da bu soruya cevap verir nitelikte Bir Arada Yaşarız Eğitim ve Toplumsal Araştırmalar Vakfı (BAYETAV) işbirliği ile düzenlediğimiz İzmir Yaratıcı Problem Çözme (YPC) Programı; İzmir Özel KOS-Bİ Zülfü-Mevlüt Çelik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin hem öğrenci hem öğretmenlerini aynı masada katılımcı olarak konumlayarak "Eğitim ortamlarında gençlerin/öğrencilerin katılım olanaklarını nasıl geliştiririz?" sorusuna birlikte çözüm geliştirmelerini; okul iklimi ve kültürü üzerinde de daha etkili bir değişime yön vermeyi hedefliyordu.

Bu programın en önemli amaçlarından biri mevcut tasarım sorusunda yer alan “öğrenci/çocuk katılımı” meselesindeki özne olan öğrencilerin çözüm üretim ve karar alma süreçlerinin bizzat içinde olarak; öznenin ihtiyaçlarının ve taleplerinin çözümlere doğrudan yansımalarını sağlamaktır. Bu sebepten programda 5 farklı grup ve her grupta 4 öğrenci, 2 öğretmen, 1 deneyimli öğretmen olacak şekilde dağılım yapıldı.

İlk buluşması 4-5 Kasım 2023'te BAYETAV-Çınarköy'de, ikinci buluşması 25-26 Kasım 2023'te İzmir Özel KOSBİ Zülfü-Mevlüt Çelik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde gerçekleştirilen

İzmir YPÇ Programı'nın kapanış buluşması 17 Şubat 2024'te yine Özel KOSBİ Zülfü-Mevlüt Çelik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde tamamlandı. İlk buluşmada “Eğitim ortamlarında gençlerin/öğrencilerin katılım olanaklarını nasıl geliştiririz?” sorusu etrafında içgörü kazanmak için sahaya çıkmaya hazırlanan gruplar ikinci buluşmada sahadan elde ettikleri içgörüler ışığında çözüm prototiplerinin şekillendirdiler. 5 grubun ürettikleri çözümlerine aldıkları geri bildirimler sonrasında revize edilmesinin ardından 2024 yılı içerisinde **Öğretmen Ağı Çözüm Merkezi**'ne yüklenmesi hedefleniyor.

TASARIM ODAKLI DÜŞÜNMEYE “ÇOCUKÇA” BAKMAK: YARATICI PROBLEM ÇÖZME PROGRAMI KIDS

Yaratıcı Problem Çözme (YPÇ) Programı'nda yer alan öğretmenlerin programı öğrencilere uygun hale getirmesiyle oluşan Yaratıcı Problem Çözme Programı Kids; Tasarım Odaklı Düşünme metodolojisi aracılığıyla eğitim ortamındaki sorunlara çocuk katılımını sağlayarak yaratıcı çözümler üretilmesini amaçlamaktadır.

Bu bağlamda Suna'nın Kızları'nın 8 Haziran-21 Temmuz 2023 tarihleri arasında İstanbul ve Şanlıurfa'da kız çocuklar odağında gerçekleştirdikleri Yaz Enstitüsü çalışması kapsamında YPÇ Programı Kids'in uygulaması gerçekleştirildi. YPÇ Programı Yürütücüsü ve Değişim Elçisi Gizem Ok Uluçay ile Büşra Gürtürk süreçte görev alarak YPÇ Programı Kids formatını Koç Lisesi öğrencileri ile Şanlıurfa-Giyimli'de örgün eğitimde yer almayan dezavantajlı kız

öğrencilerle birlikte Şanlıurfa ve İstanbul'da iki buluşmada uyguladı.

İlk buluşması 12 Haziran 2023'te Şanlıurfa'da "Kız çocuklarının ilgi duydukları alanda aktif olmalarını nasıl sağlayabiliriz?" sorusu odağında gerçekleşen programın ikinci buluşması Koç Lisesi'nde gerçekleşti. İlk buluşmada Tasarım Odaklı Düşünme metodolojisi ile tanışan katılımcılar 2. buluşmada problem so-

rusuna dair içgörü kazanmak için çevrimiçi olarak paydaşlarla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirdiler. 2. buluşmanın sonunda katılımcıların yer aldığı gruplar, yapılan görüşmeler sonucunda 5 farklı yaratıcı çözüm prototipi tasarladı. Program sonunda katılımcılar hem ortak bir amaç etrafında işbirliği içinde üretim yapmış hem de yaratıcı özgüvenlerini keşfederek bir probleme karşı nasıl çözüm üretilbileceğini deneyimlemiş oldular.

#YARATICILIKLABİRLİKTE: YARATICI ÖZGÜVEN FESTİVALİ 2023

“Zor zamanlar” demekten bile yorulduğumuz zamanlar geçiriyoruz. Kriz üstüne kriz, mücadele üstüne mücadele derken hangi soruna odaklanmaya çalışacağımızı düşünürken bile başımız dönüyor.

İçinde bulunduğumuz bu yeni dönemde karşılaştığımız problemler gün geçtikçe çeşitleniyor, farklılaşıyor. Bu da yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerinin öneminin artmasına sebep oluyor. Çünkü artık yeni dünyanın prob-

lemlerine, eski yöntemlerle çözüm geliştirmek pek mümkün olmuyor. Peki, yaratıcılık bireysel bir spor mu yoksa birlikte daha mı güçlüyüz?

Bir arada olmanın, sorunlara yaratıcı çözümler geliştirebileceğine inanıyoruz. Potansiyelimizi yükseltmek, kendi toplamımızdan daha büyük sonuçlara ulaşmak, 1+1'den 3 elde edebilmek için ortak bir akla, ortak bir amaca, ortak bir “iyiye” yüzümüzü dönüyoruz.

Ortak iyiliği tesis etmek için ihtiyacımız olan ise birlikteliğin gücünü sürdürmek. Toplumun tüm öznelerini gözetken, yalnızlaştırmayan, bir arada üretmeyi ve dayanışmayı ön plana çıkaran bir iyilik hayaliyle ve öğretmenlerin cesaretinden aldığımız ilhamla bu sene de yaratıcı özgüveni kutladık.

Öğretmenlerin sahip oldukları yaratıcı özgüven ve işbirliği becerilerinden aldığımız il-

hamla bu yıl Yaratıcı Özgüven Festivali'nin üçüncüsünü, Mehmet Zorlu Vakfı'nın ana partnerliğinde, 30 Eylül 2023, Cumartesi günü 13.00-17.00 saatleri arasında İstanbul'daki Zorlu PSM Sky Lounge'da “#YaratıcılıklaBirlikte” temasıyla gerçekleştirdik.

473 kişinin katıldığı Festival, “#YaratıcılıklaBirlikte: Yaratıcılığın Tam Sırası” oturumuyla Öğretmen Ağı Değişim Elçisi Burcu Boncukçu ve Yaratıcı Özgüven Festivali Koordinatörü Irmak Akıncı Canbaz'ın sunuşu ile başladı ve Yazar-Senarist Başar Başaran'ın konuşmacılığında gerçekleşti. Devamında gerçekleşen “#YaratıcılıklaBirlikte: Neden Yaratıcılık?” panelinde Vokal Akademi Kurucu Sanat Yönetmeni ve Koro Şefi Başak Doğan, Fotoğraf Sanatçısı Dilan Bozyel, Radyo Sunucusu Emre Turhan konuşmacı ve Öğretmen Ağı Değişim Elçisi Özlem Bilge moderatör olarak yer aldı.

Festival Alanını Keşfedin kısmında katılımcılar Eğlenceli Bilim, Lego Türkiye & Bilim Kahramanları Derneği, Çağdaş Drama Derneği, Araştırmacı Çocuk Merkezi, Öğretmen Akademisi Vakfı, GamFed, Şehir Dedektifi, İhtiyaç Haritası, BoMoVu ve Kodluyoruz gibi festival paydaşlarının istasyonlarını keşfetti. Paydaşların festival için hazırladıkları etkinlik ve çalışmalarla eş zamanlı olarak Öğretmen Ağı Değişim Elçileri tarafından oluşturulan Yaratıcı Özgüven Festivali 2023 Çalışma Topluluğu'nun hazırladığı oyunlar ve etkinlikler de eş zamanlı olarak gerçekleştirildi.

Sonrasında gerçekleşen “#YaratıcılıklaBirlikte: Neden Birlikte?” panelinde Akademisyen ve Sosyal Girişimci Prof. Dr. İtir Erhart moderatörlüğünde İhtiyaç Haritası Kurucu Ortağı Ali Ercan Özgür, İhtiyaç Haritası Sosyal Etki Koordinatörü Dorukhan Demirbilek, TÜSEV Genel Sekreter Yardımcısı Birce Altay ve Öğretmen Ağı Değişim Elçisi Merve Sarılı Kaya değişimin yalnız bir kişinin bir kurumun yapabileceği bir şey olmadığına ve dayanışma-

nın yaratıcılığı nasıl ortaya çıkardığına değiniler.

Her gün önüne çıkan zorluklarla yaratıcı şekilde mücadele eden öğretmenlerin cesaretinden, yaratıcı özgüveninden aldığımız ilhamla dayanışmanın gücüne inanarak Yaratıcı Özgüven Festivali 2023'te katılımcılar #YaratıcılıklaBirlikte Hikâyelerini paylaştılar. Paylaşılan 92 #YaratıcılıklaBirlikte Hikâyesinden katılımcılar arasından 3 tanesi değerlendirme yapılan kategorilerde ödül aldı. Festival renklerimizden ilhamla Yaratıcılık, Enerji ve İşbirliği olmak üzere 3 kategori kurgulandı. Yaratıcılık kategorisi ödülünü Dinozorların İzinde Milyonlarca Yıl Öncesine Yolculuk: Bilimin Gizemi hikayesi ile Mustafa Sarıkaya, Enerji kategorisi ödülünü Ören Öğretmen hikayesi ile Öğretmen Ağı Değişim Elçisi Büşra Nur Serdar, İşbirliği kategorisi ödülünü ise InCommon: Bir Kolektif Akıl Girişimi hikayesi ile Öğretmen Ağı Paydaşı Suat Kardaş ödülleri; Değişim Elçisi Murat Çıtır ve Öğretmen Ağı Proje Sorumlusu Zeynep Alay tarafından sunuşu gerçekleştirilen ödül töreninde aldı.

Öğretmen Ağı'nda üzerine en çok çalıştığımız becerilerden olan yaratıcılığı kutladığımız, yaratıcılığa dair ürettiğimiz sözü paylaştığımız Yaratıcı Özgüven Festivali, artık bir ritüel hâ-

line geldi. Her koşulda yaratıcı özgüvenimizi koruyarak, eğitim ve yaratıcılığın kesiştiği o noktadan öğretmenlerle birlikte gülümsemeye devam edeceğiz.

LEARN EXPERIENCE SCIENCE TOGETHER ONLINE (LESTO PROJESİ): UYGULAMALI BİLİMİN PEŞİNDE

2020 yılında başvurusu gerçekleştirilen; Özyeğin Üniversitesi yürütücülüğünde, Eğlenceli Bilim, Avrupa Kalkınma Enstitüsü, Öğretmen Ağı, Sırbistan'dan CPN, Eğitim ve Gelecek Teknolojileri Derneği, İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü ve Portekiz'den EDUGEP'in işbirliğiyle geliştirilen LESTO (Learn, Experience, Science, Together, Online) Projesi 2021 sonu itibarıyla yolculuğuna başladı. 2023 yılının Şubat ayında, Türkiye deprem ile sarsıldığında, çoktan yola çıkmış proje ekibi, uygulamalı bilim üzerine geliştireceğimiz platformu oluşturmaya çalışıyordu.

Bu uzun yolculuğun sonunda ve kalabalık proje ekibinin büyük uğraşlarında tamamlamaya yaklaşılan LESTO Projesi somut çıktılarını üretti. Proje **web sitesinde** hem bu yolculuğu görebilir, hem de oluşturulan platformun

kullanımını kolaylaştırması için oluşturulan **öğrenci ve öğretmen kılavuzlarını** inceleyebilirsiniz. En büyük çıktılardan biri olan **LESTO Eğitim Portalı** ise 2023 sonu itibarıyla artık ya-

yında. Öğretmen ve öğrenciler için hazırlanan 8 farklı modül ile güneş saatinden, basınca farklı alanlardaki içeriklerle tanışabilir; evinizin ortamında uygulamalı bilim yaklaşımıyla

oluşturulmuş deneyleri gerçekleştirebilirsiniz. Platformda, diğer öğretmen ve öğrencilerin uyguladıkları deneyleri görüp onlarla etkileşimde bulunabilir, kendi deney yolculuğunuza görsellerle dokümanete edebilirsiniz.

Proje'nin son ayağı olarak 19 Ocak 2024'te İstanbul'da Özyeğin Üniversitesi'nde gerçekleştirilen Yaygınlaştırma Zirvesi, 25 Ocak 2024'te Ankara Teknoloji Geliştirme Merkezi'nde ve 26 Şubat 2024'te İzmir Originn Creative Hub'da gerçekleştirilen yaygınlaştırma etkinlikleri ile farklı illerdeki öğretmenlerle de yakından etkileşime girme ve platformu tanıtmaya fırsatı elde ettik. Umuyoruz ki, bu proje ile farklı yerlerde farklı koşullardaki çocuklar için uygulamalı bilimi biraz daha erişilebilir kılmış, bilimin eğlenceli ve büyülü dünyasına onları bir adım daha yaklaştırmışızdır.

YARATICILIK KASIMIZI NASIL HAREKETE GEÇİRİRİZ?

Emrem Gürses, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

Yaraticılık, var edebilme yeteneği. Biz insanları diğer canlılardan ayıran yegâne iki özellikten ikincisi. İlki ise düşünme yeteneğimiz. Bu iki süper güce sahip olma ayrıcalığı bizleri dünyanın hakimi yapıyor. Ne yazık ki günümüzde içinde bulunduğumuz sistemler, günlük hayatın koşturması, dünyevi telaşlar bizleri vakit buldukça düşünmeye ama hiçbir şey yaratmamaya itiyor. İkinci süper gücümüzü neredeyse unutmuş haldeyiz. Üzerimizdeki bu tozu atmak, bu miskinlikten kurtulmak için düşünce sistemimizi yeniden düzenlemek, verimli şekilde programlamak gerekiyor.

Yaraticılık kasımızı yeniden aktive etmenin yolu farklı bir sistem ile düşünmekten geçiyor. Tam da bu noktada süper güçlerini verimli kullanan insanlar bir sistem geliştirmişler. Yaraticı Problem Çözme Programı; sistematik düşünce biçimi, araştırma, saha çalışmaları, analiz ve senteze dayanan bir program. Havada uçuşan düşünceleri verilere dönüştüren, duymaktan öte dinlemeyi ilke edinmiş, söylenenin ardında söylenmeyeni arayan bir düşünce sistemi.

Öğretmen Ağı bünyesinde öğretmenlere, oradan onlarca okula, yüzlerce öğrenciye yeni ufuklar açıyor Yaraticı Problem Çözme Programı. Aynı problemlere farklı açıdan bakarak yaratıcı çözümler üretmeyi hedefliyor. Öğretmenler için saat gibi işleyen bu sistem ilk kez öğretmen-öğrenci işbirliği ile Kemalpaşa'da İzmir Özel KOSBİ Zülfü-Mevlüt Çelik Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde gerçekleşti. Yürütücüsü olarak görev aldığım bu yeni programda Yaraticı Problem Çözme Programı sisteminin gençlerin henüz tozlanmamış

yaratıcı beyinlerinde nasıl da tam güç çalıştığını görmenin mutluluğunu yaşadım. Bakış açıları, genç beyinleri ve topluma duyarlı gönülleri ile gençler Yaraticı Problem Çözme Programı'nı bizlerden çok daha kolay ve çabuk özümlediler. Süreç içinde Yaraticı Problem Çözme Programı'nın daha çok öğrenciye ulaşmasının gerekliliğine inandım. Düşünme ve yaratma süper güçlerimizi Yaraticı Problem Çözme Programı ile başka bir süper gücümüz olan gençlerimiz ile daha çok bir araya getirmeliyiz.

ELEŞTİREL DÜŞÜNEN ÖĞRETMENLER

NEDEN ELEŞTİREL DÜŞÜNME?

DÜŞÜNME BECERİLERİ VE ELEŞTİREL DİJİTAL OKURYAZARLIK

KRİZLER ÇAĞINDA EĞİTİMDE ELEŞTİREL VE Umutlu DÜŞÜNME

PAPUDUK ÇOCUK KİTAPLARI: EĞİTİMCİLER İÇİN UYGULAMA REHBERİ

UMUDUN İNŞASINDA ELEŞTİREL DÜŞÜNMENİN YERİ

NEDEN ELEŞTİREL DÜŞÜNME?

Hepimizin bildiği gibi, eleştirel düşünebilme yeteneği günümüzün modern endüstri toplumlarında çok önemli ve gerekli bir özelliktir. Son dönemde yapılan sayısız araştırma gösteriyor ki eleştirel düşünme becerisi, normalde beyninin %5 ile %10'unu kullanabilen insanların kapasitelerini neredeyse %40'a kadar artırabilmekte, insanların kariyerlerine %70'e varacak bir gelişim sağlamaktadır.

Bu giriş paragrafını okuyan kişilerin yüzde kaçının, yukarıda yer alan yanlış bilgilere ve sahte verilere inandığını tahmin etmek ise oldukça güç. Gelişen teknoloji, küreselleşen dünya ve anlık iletişim ile artık yanlış bilgi neredeyse her yerde. Sosyal medya içeriklerinden, basılı medyaya tüm platformlar bu içeriklerle dolu. Yalnızca metinler değil, gelişen yapay zeka programları ile birlikte görseller, videolar bile oldukça gerçekçi gözükmelerine rağmen tamamen kurmaca olabiliyor. Bundan neredeyse 20 yıl önce eleştirel düşünme

çok önemli derken, artık geldiğimiz noktada diyoruz ki eleştirel düşünme "hayati" bir mesele.

2023'te depremlerin ardından yaşadığımız süreçte, Öğretmen Ağı olarak bunun bir örneğine çok yakından tanık olduk. Yayılan kasıtlı yanlış olarak hazırlanmış bilgiler, geçerliliğini yitirmiş ihtiyaçlar, yanlış yönlendirebilecek bilgiler her yanımızı bir anda sardı. Hatay'da bir akşam yayılan Yarseli Barajı'nın patladığı ve şehrin su

altında kalacağına dair bir haber tüm kenti sokaklara döktü, büyük hasarlara sebep oldu. Bu haber yayılırken, şunu düşünmek bile güçleşmişti: Yarseli Barajı şehir merkezine, neredeyse tamamı dağlık bir alandan oluşan 15 kilometre uzaklıkta yer alıyordu. Eleştirel düşünmenin hayati olabileceği bu ve bu gibi durumlar gün geçtikçe artıyor. Öğretmen Ağı olarak, krizler çağı dediğimiz bu dönemde, eleştirel düşünmeye büyük önem veriyor, özel olarak bu alanda yapılacak çalışmalara ön ayak olmaya çabalıyoruz.

GÜNALP TURAN

Öğretmen Ağı İçerik ve Etki Koordinatörü

DÜŞÜNME BECERİLERİ VE ELEŞTİREL DİJİTAL OKURYAZARLIK

Bu iki başlık aslında Öğretmen Ağı'nın uzun zamandır "ayrı ayrı" ele aldığı konular ve çalışmalar. Öğretmen Ağı faaliyetlerini takip edenler, 2018'den bu yana yürütülen Temel Düşünme Becerileri (TDB) Programı'na; Teyit işbirliği ile gerçekleştirilen Eleştirel Dijital Okuryazarlık Projesine ve "*Eğitimde Eleştirel Dijital Okuryazarlık: Öğretmenden Öğretmene El Kitabı*" isimli el kitabına yabancı olmayacaklardır. Fakat, 2023 yılı içerisindeki deneyimler bu iki başlık arasında bir fark bulmayı güçleştirdi. Ne zaman düşünme becerileri dense eleştirel dijital okuryazarlık becerileri oradaydı. Ne zaman eleştirel dijital okuryazarlık konuşmaya kalkılırsa, düşünme becerilerinden bahsetmemek mümkün değildi. Kavramsal olarak da iç içe geçen bu iki mesele Öğretmen Ağı çalışmalarında ortak bir zeminde buluştu.

Deprem ile birlikte önceliklerin değişmesi ve yeni acil çalışmaların gerekmesi sebebiyle TDB Programı 2023 yılı içerisinde uygulanamamış olsa da; dijital altyapısı Advancity desteği ile Eğitim365 isimli hibrit öğrenme platformuna taşınma çalışmalarına başlandı. Bununla birlikte programın içerikleri ve uygulamaları yaygınlaşmaya devam etti.

3 Mart 2023 tarihinde Öğretmen Ağı Değişim Elçileri Ezgi Temiz Çeliker, Okan Aksoy, Gülay Yeniay Bulut, Nebi Burak Ay ve Mustafa Dursun ile birlikte gerçekleştirilen "Kriz Anlarında Eleştirel Dijital Okuryazarlığın Önemi" başlıklı çalışma ile deprem sonrası sahada yaşanan sorunlara hızlı bir cevap vermeye çalışıldı. Teyit işbirliğinde 3 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleştirilen "Depremden Seçime: Dijitalleşen Dünyada Eleştirel Düşünme" etkinliği, 2023

Değişim Elçileri Yaz Buluşması'nda Öğretmen Ağı Değişim Elçileri Okan Aksoy ve Hasan Dirik tarafından gerçekleştirilen "Dayanışmanın Bilişsel Temeli: Eleştirel ve Dönüşümlü Düşünme" atölyesi, 4 Kasım 2023 tarihinde Denizli'de Öğretmen Ağı Değişim Elçileri Meriç Dönmez, Semra İnan ve Gülben Bulur tarafından gerçekleştirilen "Düşünmenin Serüveni"; aynı tarihte Ankara'da Öğretmen Ağı Değişim Elçileri Okan Aksoy ve Emine Börühan tarafından yürütülen "Eleştirel Düşünen Sınıflar Oluşturmak" başlıklı atölye ve 9 Kasım 2023 tarihinde Öğretmen Ağı Değişim Elçileri Okan Aksoy ve Hasan Dirik'in gerçekleştirdiği "Eleştirel ve Dönüşümlü Düşünme" atölyesi ile yıl boyu eleştirel düşünmenin konu edildiği çalışmalar gerçekleştirildi. 7 Aralık 2023'te ise Okan Aksoy ve Hasan Dirik öncülüğünde kurulan Eleştirel Düşünme Adhokratik Topluluğu, eleştirel düşünmeyi sınıflarda hep birlikte uygulamak üzere ilk buluşmalarını gerçekleştirdi. Tüm bunlar gerçekleşirken eleştirel dijital okuryazarlık ne-reydi?

Tabi ki tüm çalışmaların merkezinde bir yerde. Dezenformasyonun sancılarının sürekli hissedildiği afet zamanlarından, yapay zekanın güçlenmesi ile daha da sık karşılaşılan yanlış bilgi ve bu bilgiyi taşıyan yazı, görsel ve videolarla karşılaşma sıklığının arttığı bu günlere dek eleştirel dijital okuryazarlık becerileri her daim akıllardaydı. Tüm etkinliklerin içerisinde özel bir alan açılmaya, teyitçilik beceri ve yöntemleri konuşulmaya devam edildi. 23 Aralık 2023'te İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi (SEÇBİR) işbirliğinde gerçekleştirilen Krizler Çağında Eğitimde Eleştirel ve Umutlu Düşünme etkinliğinde öğretmenlerle hep birlikte biriktirilen tüm bu deneyim bir araya getirilmeye çalışıldı.

Eylül 2023'te Temel Düşünme Becerileri Programı ve Eleştirel Dijital Okuryazarlık Projelerinde yer almış öğretmenlerle yeni bir küçük topluluk oluşturup yeniden birlikte düşündüğümüz bir sürece başladık. Bu toplulukla birlikte bu alanlarda yapacağımız çalışmaları birlikte planlamaya, Öğretmen Ağı faaliyetlerine yön vermeye çabalıyoruz.

KRİZLER ÇAĞINDA EĞİTİMDE ELEŞTİREL VE UMUTLU DÜŞÜNME

Krizler Çağında Eğitimde Eleştirel ve Umutlu Düşünme Etkinlik Programı

12:30 - 13:00 Kayıt
13:00 - 14:00 Açılış

- 21. Yüzyılın İlk Çeyreği ve Gerçeklik Bitiyor: Gerçekötesi Çağda Eleştirel Düşünme

Konuşmacı: Prof. Dr. Sami Gülgöz, Koç Üniversitesi
Moderatör: Prof. Dr. Kenan Çayır, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi (SEÇBİR)

14:00 - 15:30 Eşzamanlı Atölyeler

- İklim Krizi ve Çevre Sorunlarını Nasıl Konuşabiliriz?

Yürütücüler: Günalp Turan, Öğretmen Ağı İçerik ve Etki Koordinatörü; Özlem Bilge, Sınıf Öğretmeni ve Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

- Göç ve Mültecilik Konularını Nasıl Ele Alabiliriz?

Yürütücü: Ayşe Beyazova, Bağımsız Araştırmacı ve Eğitimci

- Kutuplaştırıcı Propagandayı Eleştirel Bir Bakışla Nasıl Çözümleriz?

Yürütücü: Ayşe Alan, Eğitimci ve Yazar, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

- Afet Ve Kriz Dönemlerinde Eleştirel Dijital Okuryazarlık Becerilerini Nasıl Kullanabiliriz?

Yürütücüler: Hasan Dirik, İngilizce Öğretmeni, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi; Okan Aksoy, Fen Bilimleri Öğretmeni, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

- İkili Karşıtlıkları Sorgulayarak Ayrımcılığın Azalmasına Nasıl Katkı Sunabiliriz?

Yürütücüler: Aişe Nur Uğurlu, Öğretmen Ağı İçerik ve Etki Sorumlusu; Melisa Soran, İstanbul Bilgi Üniversitesi SEÇBİR Proje Uzmanı ve Eğitimci

15:30 - 16:00 Ara
16:00 - 17:00 Kapanış Forumu

- Eleştirel ve Umutlu Düşünme Deneyimleri

Moderatörler: Günalp Turan (Öğretmen Ağı) ve Melisa Soran (İstanbul Bilgi Üniversitesi SEÇBİR)

Günümüz dünyası sıklıkla “çoklu krizler çağı” olarak anılıyor. Bunun sebebi hem krizlerin çoğalması hem de iç içe geçmesi ve yaygınlaşması. İklim krizi, pandemi, siyasal ve ekonomik krizler, artan göçler, buna eşlik eden ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve ayrımcılık, savaşlar, yaygın dezenformasyon gibi sorunlar diğer alanlar kadar eğitimi de etkiliyor. Peki, eğitim ortamlarında bu krizleri ele almak için neler yapılabilir? Öğretmenler başta olmak üzere eğitimin aktörleri krizlerle mücadelede nasıl bir tutum sergileyebilir ve ne tür mücadele araçları geliştirebilirler?

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi (SEÇBİR) ile tam da bu sorularla yola çıktık. Sahadaki çalışmalar

eleştirel ve umutlu düşünme becerilerinin hiç olmadığı kadar önem kazandığını gösteriyor, eğitimcilerin bu meseleleri çok daha fazla konuşmaya ihtiyaç duyduğuna işaret ediyordu. Değişim Elçisi öğretmenlerle gerçekleşen topluluk buluşmalarında daima konu eleştirel düşünmeye geliyor, bu konuda kapsamlı tartışmaların gerektiğinin altı çiziliyordu.

Bu kapsamda 23 Aralık 2023'te İstanbul Bilgi Üniversitesi santralistanbul Kampüsü'nde 100'e yakın eğitimciyi bir araya getiren Krizler Çağında Eğitimde Eleştirel ve Umutlu Düşünme etkinliği gerçekleştirildi. SEÇBİR Müdürü Prof. Dr. Kenan Çayır'ın açılışı ve Koç Üniversitesi'nden Prof. Dr. Sami Gülgöz'ün “21. Yüzyılın İlk Çeyreği Bitiyor: Gerçekötesi Çağda Eleştirel

Düşünme” başlıklı oturumuyla güne başladık. Sonrasında “İklim Krizi ve Çevre Sorunlarını Nasıl Konuşabiliriz?”, “Göç ve Mültecilik Konularını Nasıl Ele Alabiliriz?”, “Kutuplaştırıcı Propagandayı Eleştirel Bir Bakışla Nasıl Çözümleriz?”, “Afet ve Kriz Dönemlerinde Eleştirel Dijital Okuryazarlık Becerilerini Nasıl Kullanabiliriz?” ve “İkili Karşıtlıkları Sorgulayarak Ayrımcılığın Azalmasına Nasıl Katkı Sunabiliriz?” başlıklı 5 eş zamanlı atölyenin yer aldığı oturuma geçildi. Değişim Elçisi öğretmen ve alan uzmanlarının birlikte gerçekleştirdiği bu oturumlar ile eleştirel ve umutlu düşünme; iklim, savaş, göç, kutuplaşma, afet zamanları ve ayrımcılık bağlamlarında ele alınmaya çalışıldı. Etkinlik, Eleştirel ve Umutlu Düşünme Deneyimleri başlıklı forum tartışması ile sona erdi.

PAPUDUK ÇOCUK KİTAPLARI EĞİTİMCİLER İÇİN UYGULAMA REHBERİ

Kasım 2022'de Öğretmen Ağı'nda yeni bir ad hoc ratik topluluk kuruldu; Papuduk ile İçerik Geliştirme Topluluğu. Sabancı Vakfı tarafından 7-9 yaş arası çocuklara yönelik olarak yayımlanan ve 10 kitaptan oluşan Papuduk kitap serisi, bu ad hoc ratik topluluğun odağında bulunuyordu. Topluluk, Papuduk kitaplarındaki içeriğin öğretmenler tarafından sınıf içinde ve dışında uygulanmasına yönelik bir rehber oluşturmak ve uygulayıcı atölyeleri ile rehberi yaygınlaştırmak amacıyla yola çıktı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi'nden (SEÇBİR) Melisa Soran kolaylaştırıcılığında çalışan topluluğun ilk buluşması, 23 Kasım 2022'de gerçekleşti.

Papuduk ile İçerik Geliştirme Topluluğu, Papuduk kitaplarındaki hayvan hakları ve doğa sevgisi odaklarını eleştirel düşünme becerileri ile harmanlayarak rehber oluşturma sürecini başlattı. Toplulukta çeşitli branşlardan, ilgi alanlarından, kademelerden Değişim Elçisi öğretmenler bilgi ve deneyimlerini harmanladılar. Eğitim Reformu Girişimi tarafından Türkiye uyarlaması yapılan Düşünen Sınıf için Öğrenme ve Öğretme

Yöntemleri³ eşliğinde, 3B metodolojisi (Beklenti oluşturma, Bilgi İnşa Etme ve Birleştirme) kullanılarak rehber içerisindeki etkinlikler hazırlandı. Etkinlikler, eleştirel düşünme davranışını geliştirmek amacıyla iki temaya odaklandı. Temaların ilki hayvan hakları, diğeri ise doğa sevgisi ve çevre idi. Her bir temanın altında beşer adet Papuduk çocuk kitabı yer aldı. Her kitap için giriş etkinlikleri ve derinleşme etkinlikleri geliştirildi ve bu etkinlikler iki tema altında gruplandı. Giriş etkinliklerinde, Papuduk çocuk kitaplarının her birinde ele alınan konuya bir giriş yapılması ve çocukların kitabı okumaya teşvik edilmesi amaçlanırken, derinleşme etkinliklerinde her bir kitabın içeriği eleştirel düşünme yöntem ve teknikleri kullanılarak etraflıca ele alındı.

Değişim Elçisi öğretmenlerin aylar süren emeğinin ardından **Papuduk Çocuk Kitapları: Eğitimciler için Uygulama Rehberi**, 24 Kasım 2023 Öğretmenler Günü'nde başta öğretmenlere bir armağan niteliğiyle açık kaynak olarak çevrimiçi

³ ERG. (2009) Düşünen Sınıf için Öğretme ve Öğrenme Yöntemleri. İstanbul: Sabancı Üniversitesi.

çi yayımlandı. Rehber'e giden yolda, topluluk çeşitli alanlarda uygulama atölyeleri yaparak içeriği test etti. Değişim Elçisi öğretmenler, rehber içeriğindeki etkinlikleri tasarlarken sınıflarındaki öğrencilerle uygulama yaptılar ve hatta öğrencilerinden görüş ve destek aldılar. 2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması ve 2023 Eğitimde İyi Örnekler Konferansı başta olmak üzere rehber içeriği sürekli bir uygulama hâli ile dinamik şekilde tasarlandı. Bilgi ve deneyimlerden süzülen rehber kapsayıcılık önerileriyle birlikte yayınlandı.

Papuduk ile İçerik Geliştirme Topluluğu, 2024 yılında Rehber'in yaygınlaşması için aşamalandırılmış bir plan ile çalışacak. Uygulayıcı atölyeleri çevrimiçi ve fiziksel olarak pek çok alanda uygulanmaya devam edecek. Çocukların hayvan hakları ve doğa sevgisine dair tahayyüllerini güçlendirirken eleştirel düşüncelerini teşvik etmek rehberin temel gayelerinden olmayı sürdürecektir. Peki, Papuduk ile İçerik Geliştirme Topluluğu eleştirel düşünme meselesini neden bu kadar önemsiyor? Topluluk bu soruya şu yanıtı veriyor: "Eleştirel düşünmeyi geliştirmeyi neden

bu kadar önemsiyoruz? Çünkü bu becerileri geliştirmenin çocuklara önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz. Çocukların akademik başarılarını geliştirmenin yanı sıra düşünen ve sorgulayan bireylerin yetişmesine katkıda bulunarak aktif yurttaş olmalarının yolunu açacağını düşünüyoruz."

UMUDUN İNŞASINDA ELEŞTİREL DÜŞÜNMENİN YERİ

Okan Aksoy, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

Düşünme üzerine düşünmeye başlamanın; özgür düşünmenin, birlikte yaşama bilincine ulaşmadaki kalıpları kaldırmanın, eğilim ve engellerin farkına varmanın, önyargıları kırmanın, tekrarı engellemenin, zorbalığı önlemenin belki de ilk adımı olduğunu fark ettiğimden beri bu konuyu dert ediniyorum. “Peki ne yapabiliriz?” sorularım Öğretmen Ağı’nda karşılık buldu.

“Şimdi ve burada, birlikte “düşün”elim.”

Yapılan çalışmalar dikkat çekici bir bulguyu ortaya koyuyor; öğrenciler öğretmenleri gibi düşünüyor. Öğretmenlerinin düşünme sistemlerini modelleyen öğrenciler benzer engellere takılıp, benzer eğilimler gösteriyor. Çoklu krizler çağının esintilerini sınıflarımızda giderek daha fazla hissettiğimiz bir dönemde çocukların neden “düşün”emediğini daha net anlıyoruz. Oysa düşünmenin prangalarını kıran çocuk, hiç de onu ve akranlarını etiketlediğimiz kuşak safsatıla-

rına sahip değil. Düşünüyor, fark ediyor, argüman oluşturuyor, argümanlarıyla itiraz ediyor. Daha çok anlıyor, daha çok kapsıyor, birlikte yaşamın inşasına başlıyor. Bunun için yapılması gereken eleştirel düşünme becerilerini sınıflara, derslere, okullara taşımak.

Bununla ilgili çalışmalar yapan bir öğretmenler olarak birlikteliğin gücüyle güçlenmek, üretmek, derinleştirmek, yankı fanusunu kırmak ve yaygınlaştırmak için Hasan Dirik ile harekete geçtik. Sevgili Hasan ile bizde olanı paylaşmak için içerik hazırlayıp 2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması’nda atölye açtık. Ve gördük ki yalnız değiliz! Tatili dillerden düşmeyen, itibarı zedelenen, sıfatlar üretilerek sınıflandırılan öğretmenler (bizler) “düşün”meyi önemsiyor, “nasıl”ın peşine düşüyoruz.

2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması’ndaki “Dayanışmanın Bilişsel Temeli: Eleştirel Düşünme” paylaşımımız ile farklı branş, yaş, cinsiyet, tec-

rübelere sahip farklı şehirlerden Değişim Elçileri ile eleştirel düşünmenin inşasını derinlemesine konuştuk. Deneyimlerden görünen o ki; eleştirel düşünme birlikteliğin inşasında önemli bir yer tutuyor. Kişiliğe saldırının engellenip argümanların eleştirisine imkan sağlıyor.

Buluşma sonrası dayanışmanın güçlü tohumları toprağa düşmüştü: “Eleştirel Düşünme Adhokratik Topluluğu”. Benzer kaygılar ve umutlar barındıran öğretmenler olarak birbirimize ulaştığımız Buluşma sonrasında sınıflarımızda uyguladığımız örnekleri, soru ve çözümleri birbirimizle paylaşmaya başladık. Tanışıklık yeni olsa da birliktelik hissimiz çok güçlüydü.

Topluluğumuzun adımlarını atmaya başladığımız süreçte İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi’nden (SEÇBİR) ve Öğretmen Ağı’nın birlikte yürüttüğü Krizler Çağında Eleştirel ve Umutlu Düşünme etkinliğinde Hasan’la birlikte afet dönemlerde

eleştirel dijital okuryazarlık konusunu ele aldık. “Doğru bilgiye nasıl ulaşabiliriz? Bilgiyi nasıl teyitleyebiliriz? Afet ve kriz anlarında dezenformasyonun yıkıcı etkisini nasıl engelleyebiliriz? Düşünme sistemimizin iplerini nasıl elimize alabiliriz?” sorularını birlikte cevapladık. Eleştirel dijital okuryazarlığın bir yurttaşlık meselesi olduğunu, özellikle afet ve kriz anlarında ne kadar ihtiyaç duyulduğunu birlikte vurguladık.

Temel Düşünme Beceri Programı ile düşünme üzerine düşünmeye ne kadar önem verdiğini gösteren Öğretmen Ağı, öğretmenlerin de bu konuda güçlenmesi, üretmesi, paylaşması ve yaygınlaştırması için büyük bir özveri gösteriyor. Değişim ve dönüşümün öznesi öğretmenlerdir. Öğretmenler yerine değil, öğretmenlerle birlikte var olan, var kılan Öğretmen Ağı içinde topluluğumuzu kurduk. Kalıpları kırmak, önyargıları kaldırmak, umudun ve birlikteliğin inşası için “düşün”üyoruz.

KAPSAYICI ÖĞRETMENLER

NEDEN KAPSAYICILIK?

DEPREMLERİN ARDINDAN EĞİTİMDE KAPSAYICILIK: ÖĞRETMEN VE VELİLERİN GÖZÜNDEN NAKİLE GELEN ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ ARAŞTIRMASI

EYLEM ARAŞTIRMACI ÖĞRETMEN: MÜLTECİ ÖĞRENCİLER İÇİN KAPSAYICILIĞI KURGULAMAK TOPLULUĞU

ÇOCUK YAŞTA ERKEN VE ZORLA EVLİLİKLERİN ÖNLENMESİ İÇİN ÖĞRETMEN GÜÇLENMESİ PROJESİ

KAMUSAL EĞİTİM VE YOKSULLUK TOPLULUĞU

EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ TOPLULUĞU

GÖZETİLMEK

NEDEN KAPSAYICILIK?

Krizler çağı olarak anılan bu dönemde, toplumsal huzursuzluğun arttığı, günlük olarak karşılaşılan negatif deneyimlerin yükseldiği, sosyolojik gruplar ve bireyler arasında çatışmaların sıkça yaşandığı günlerden geçiyoruz. Her gün yeni bir şiddet haberi ile sarsılıyor; savaşlar, nefret söylemleri ve suçları, yoksulluk, eşitsizlikleri derinleştiren uygulamalarla karşılaşıyoruz. Peki, bunca karmaşık ve çözümünün zaman alacağı toplumsal meselelerle karşı karşıyayken biz eğitimcilerin payına ne düşüyor? Tanık olmanın getirdiği sorumlulukla birlikte bu meselelerin çözümüne yönelik çalışmak, bizler için aslında bir mecburiyet.

İşte bu sorumlulukla, altını çizdiğimiz kavramlardan biri de kapsayıcılık. Kapsayıcılık, farklı tanım ve anlamlarda kullanılsa da, bireylerin toplumsal yaşama eşit şekilde katılım hakkı olduğunun altını çizen bir kavram. Farklılıkları kutlayan ve bir araya getiren, kimsenin dışarıda kalmak zorunda kalmadığı bir dünya yapıyor. Öğretmen Ağı, kapsayıcılık kavramını; ayrımcılık yasağı, eşitlik, hak temelli yaklaşım ve hakkaniyet kavramlarını da kapsayan bir yerden tanımlıyor ve toplumsal uyumun yolundaki en önemli adım olarak nitelendiriyor. Eğitimciler için bu kavramı iki bağlamda düşünmek gerekiyor.

Eğitim bağlamında kapsayıcılık, eğitim ortamlarının farklılıkları kapsayacak şekilde düzenlemesini gerektiriyor. Bireylerin öğrenme hızı, algılama düzeyi, yetenekleri, ilgileri ve koşulları birbirinden farklıyken, herkese eşitlik adıyla “aynı” davranılan bir eğitime kapsayıcı diyemeyiz. Bir hak olarak tanımlanan eğitimin temel işlevlerinden biri insanın içindeki potansiyeli

açığa çıkarmak olduğundan, kapsayıcılık eğitim sürecinin en temel değerlerinden biridir. Öğretmen Ağı, eğitimde kapsayıcılığı gözetken, öneminin altını çizen, yöntemlerini kullanan çalışmalar sürdürerek hem öğretmenler arasındaki kapsayıcılığa dair farkındalığı artırmaya çalışıyor hem de daha kapsayıcı okullar ve sınıflar oluşturmak için çabalıyor.

Bizler için kapsayıcılık yalnızca eğitim ortamlarıyla sınırlı değildir. Ağ, hayatın her alanında kişilerin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep vb. farklılıkları ne olursa olsun var olabileceği ve dahil olabileceği alanlar ve süreçlerin oluşturulmasını savunur ve bunun eğitim yoluyla nesillerde yaşatılması için çabalarırken, bir yandan kendi süreçlerini ve araçlarını kapsayıcı yaklaşımlarla tasarlar. Öğretmen Ağı, kendi oluşturduğu tüm ortam, etkinlik ve süreçlerde, her bireyin var olabildiği alanlar oluştururken, herkesin eşit katılım fırsatına sahip olduğu yaklaşımları kullanır.

GÜNALP TURAN

Öğretmen Ağı İçerik ve Etki Koordinatörü

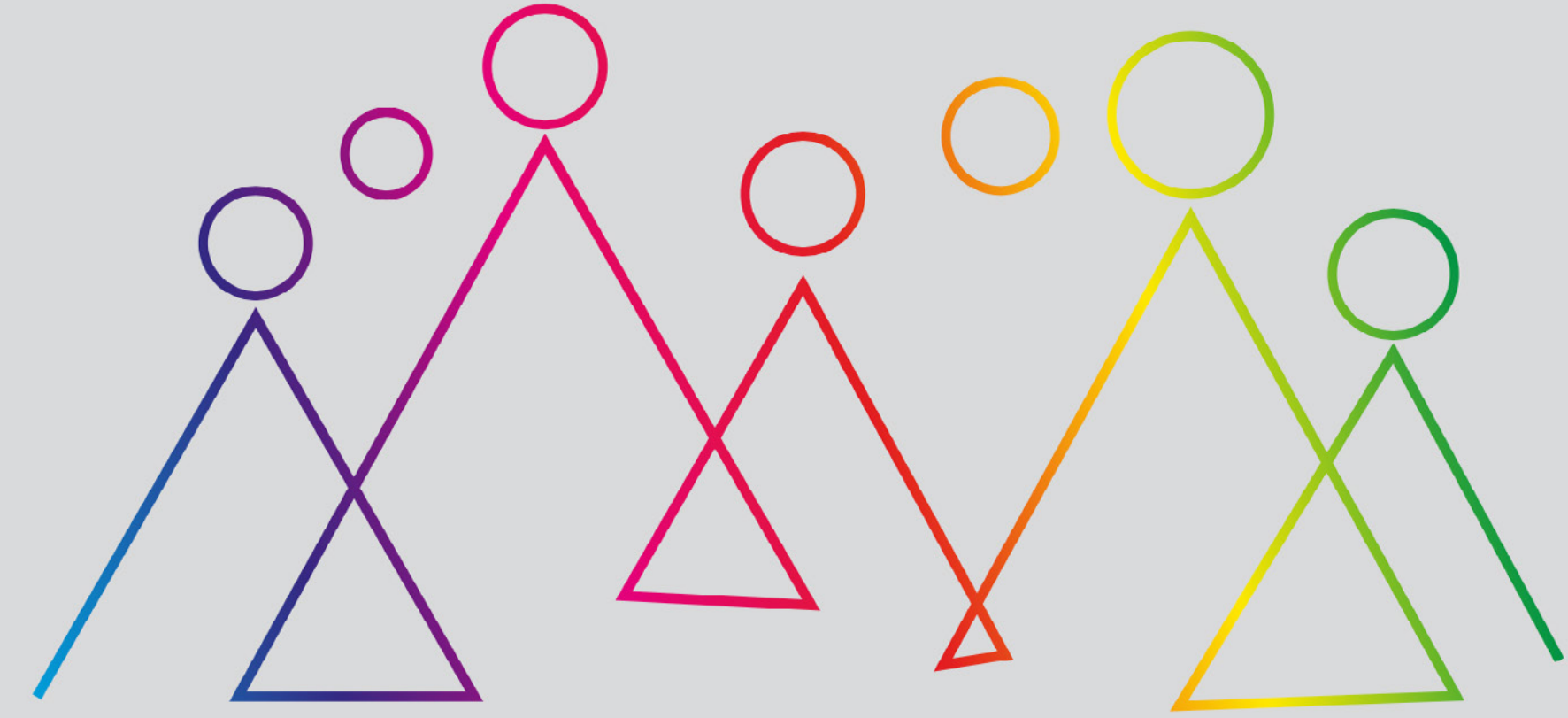
DEPREMLERİN ARDINDAN EĞİTİMDE KAPSAYICILIK: ÖĞRETMEN VE VELİLERİN GÖZÜNDEN NAKİLLE GELEN ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ ARAŞTIRMASI

6 Şubat 2023 depremlerinin ardından acil durum ve arama kurtarma faaliyetleri ile başlayan ve bölgedeki okulların açılmasıyla devam eden süreçte fark ettik ki fazlasıyla öğrenci aileleriyle birlikte özellikle yıkımın çarpıcı olduğu Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Malatya olmak üzere 4 ilden farklı yerlere göç etmiş durumdadılar. Eğitim Reformu Girişimi tarafından hazırlanan Eğitim İzleme Raporu 2023'e göre yeni eğitim öğretim döneminde bu 4 ilden ayrılan çocuk sayısı 87.253.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi (SEÇBİR) ve Öğretmen Ağı işbirliğinde Mart-Haziran 2023 döneminde Mersin ve İstanbul'da öğretmenler ve velilerle yürütülen bu araştırma ile deprem sonrasında farklı illere nakledilen öğrenciler açısından eğitimde kapsayıcılığa odaklanmaya çalışıldı.

Depremlerin Ardından Eğitimde Kapsayıcılık: Öğretmen ve Velilerin Gözünden Nakille Gelen Öğrencilerin Deneyimleri Araştırması ile deprem sonrasında farklı illere nakledilen öğrencilerin eğitim deneyimini öğretmenlerin ve velilerin perspektifinden kapsayıcılık açısından görme-ye çalışmanın yanı sıra bu bağlamda afetlerden sonra göç ederek farklı illere gelen öğrencilerin eğitim deneyimlerinin daha kapsayıcı hale gelmesine yönelik öneriler geliştirmek hedeflendi. Bu aylarda, Mersin ve İstanbul illerinde yürütülen bu nitel çalışmada, toplam 21 öğretmenle ve 14 veliyle görüşmeler yapılmış; öğretmenler aracılığıyla 84, veliler aracılığıyla 22 öğrencinin deneyimleri paylaşılmış ve değerlendirilmiştir. Ayrıca, çalışma süresince farklı illerden 13 öğretmenin katılımıyla 4 ayrı çevrimiçi deneyim paylaşımı oturumu da gerçekleştirilmiş ve raporda eğitimde kapsayıcılığa odaklanmaya çalışıldı.

DEPREMLERİN ARDINDAN EĞİTİMDE KAPSAYICILIK: ÖĞRETMEN VE VELİLERİN GÖZÜNDEN NAKİLLE GELEN ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ ARAŞTIRMASI

Araştırma süreci, okula devamlılığı sağlama ve öğrencilerin okulla bağını güçlendirmede öğretmenlerin ilgisi, yakınlığı ve olumlu tutumlarının çok etkili olduğunu göstermiştir. Psikolojik ve psikososyal destek ve özellikle okul psikolojik danışmanı ve rehber öğretmenlerin desteği, velilerle yakın iletişim kurularak öğrencilerin güven oluşturmada kritik rol oynamıştır. Okullarda kapsayıcılığı kolaylaştıran olgular arasında kültürel veya diğer özellikler bakımından sınıfta çeşitlilik bulunması, nakille gelen öğrencilerin akademik başarısının yüksekliği, ailelerin yaşam ve barınma koşullarının iyi oluşu, akranlar arasında olumlu etkileşim, veli, öğretmen ve okul etkileşiminin

güçlü oluşu paylaşılmıştır. Diğer yandan sıklıkla kullanılan “depremzede”, “misafir” gibi kavramların öğrenciler açısından etikete yol açması, depremden etkilenen öğrencilerin kendi aralarında gruplaşması ya da birbirlerini daha iyi anlayacakları düşüncesiyle gruplaştırılması, eğitimde kapsayıcılığı sağlamaya uygun olmayan söylem ve uygulamalardır.

Araştırma sürecinin bir parçası olarak derlenen afet sonrası kapsayıcılığı artırmaya yönelik geliştirilen öneriler ise şöyle öne çıkmıştır:

Öğrencilere yönelik söylem, yaklaşım ve çalışmaların hak temelli bir bakış açısını temel alması,

Psikososyal destek çalışmaları konusunda öğretmenlerin güçlendirilmesi,

Öğretmenlerin de ihtiyaç duyduğu psikososyal desteğe erişimlerinin sağlanması,

Öğrencilerin yaş düzeylerine; kişisel özelliklerine, çeşitli ihtiyaç ve gereksinimlerine uygun önlemler geliştirilmesi,

Müfredat, dersler, sınavlar ve akademik başarı beklentisi konusunda sağlanan esnekliğin tüm öğrencileri kapsamı ve iyi açıklanması,

Diğer öğrencilerle depremden etkilenen

öğrencilerin temas süreci için hazırlık yapılması,

Öğrencilerin barınma ve yaşam koşullarının desteklenmesi,

Sosyal yardımların çocukların depremden etkilenmiş olduğuna işaret etmeden ve asgari ihtiyaçları gözetecek, diğer öğrencilerde ayırım ya da lütuf yapıyor duygusuna yol açmayacak şekilde yapılması.

Umarız bu çalışma, afetler sonrası yer değiştirmek zorunda kalan çocukların kapsanma hallerine katkı sunmuştur ve sunmaya devam edecektir.

EYLEM ARAŞTIRMACI ÖĞRETMEN: MÜLTECİ ÖĞRENCİLER İÇİN KAPSAYICILIĞI KURGULAMAK TOPLULUĞU

Eylem Araştırmacı Öğretmen: Mülteci Öğrenciler için Kapsayıcılığı Kurgulamak Topluluğu, 12 Ocak 2023'te Öğretmen Ağı Değişim Elçileri Esra İçtüzzer Şener ve Gülay Yeniay Bulut'un inisiyatifiyle ilk buluşmasını gerçekleştirdi. Topluluk, mülteci öğrenciler için kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturmak isteyen öğretmenlerin, eylem araştırması yöntemini kullanarak yaşadıkları deneyimlere farklı bir bakış açısı geliştirmeyi hedefledi. Bu odaktaki zorlukları ve geliştirilen stratejileri veri temelli ve sistematik şekilde ortaya koymak, benzer deneyimler yaşayan öğretmenlerle dayanışmak, topluluktan öğrenmek ve ortak stratejiler geliştirerek sınıfları mülteci öğrenciler için daha

kapsayıcı hale getirmek üzere yola çıktı. Devlet okulunda çalışan ve sınıfında mülteci öğrencisi olan, eylem araştırmacısı olarak araştırma sürecinin başından sonuna kadar aktif katılım sağlamayı taahhüt eden, gözlem ve görüşmeler aracılığıyla düzenli olarak veri toplama ve grupla paylaşım yapmaya gönüllü herkesin katılımına açık olan Topluluk, 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremlerin ardından odağını değiştirdi.

Nisan 2023'te hedef kitlelerini ve yol haritasını güncelleyerek yola yeniden koyulan Topluluk, bu defa sınıfında deprem dolayısıyla göç eden öğrencileri olan öğretmenlere de çağrı yaptı.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Merkezi'nden (SEÇBİR) Melisa Soran, Ayşe Beyazova ve Öğretmen Ağı paydaşı Yeşim Hancı'nın da moderatör olarak yer aldığı Topluluk, kapsayıcı eğitim ortamlarına katkı sunmaya odaklandı. Deprem ve göç dalgalarının ardından eğitim ortamlarındaki uygulamaları, bu uygulamaların ne denli kapsayıcı olduğunu ve kapsayıcılığın nasıl iyileştirebileceğini ele aldı. Bu temayı incelerken yöntem olarak eylem araştırması kullanıldı. Kapsayıcılık, katılımcılık, birlikte yaşam temalarında Değişim Elçisi öğretmenlere yönelik güçlenme oturumları düzenlendi.

Eylem Araştırmacı Öğretmen: Mülteci Öğrenciler için Kapsayıcılığı Kurgulamak Topluluğu'nun faaliyetleri süresince SEÇBİR tarafından yürütülen Depremlerin Ardından Eğitimde Kapsayıcılık Araştırması kapsamında saha ziyaretleri yapıldı; **“Depremlerin Ardından Eğitimde Kapsayıcılık: Öğretmen ve Velilerin Gözünden Nakille Gelen Öğrencilerin Deneyimleri Araştırması”** raporu hazırlandı. Raporun lansman etkinliğinde Topluluk moderatörü Esra İçtüzzer Şener de rol alarak deprem bölgesinde yürütülen çalışmalardan hareketle gözlem, deneyim ve içgörülerini aktardı.

ÇOCUK YAŞTA ERKEN VE ZORLA EVLİLİKLERİN ÖNLENMESİ İÇİN ÖĞRETMEN GÜÇLENMESİ PROJESİ

Aralık 2022'de Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) desteği ile başlanılan, Çocuk Yaşta Erken ve Zorla Evliliklerin (ÇYEZE) Önlenmesi için Öğretmen Güçlenmesi Projesi, 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremlerle birlikte farklı bir yola girmek zorunda kaldı. Afet nedeniyle bir süreliğine askıya alınsa da sahadan gelen haberler, bölgedeki ÇYEZE vakalarının afet sonrasında daha dramatik bir şekilde arttığını gösteriyordu. Bu sebep ile projeyi yeniden başlatmak bir soru olmaktan çıktı.

Öğretmen Ağı Değişim Elçisi öğretmenlerden ve işbirliği yapılan Sabancı Üniversitesi Mor Sertifika Programı'nın ilişkide olduğu öğretmenlerden oluşan 21 kişilik bir karma grup ile Nisan 2023'de yeniden yola çıkıldı. Nisan-Ağustos 2023 tarihleri içerisinde tartışmalar yürütüldü, sonrasında alandan ve UNFPA'den uzmanlarla 5 buluşma-lık bir güçlenme süreci geçirildi. Buluşmalarda, hem öğretmen deneyimleri hem de hukuki ve

prosedürel süreçler içselleştirilmeye çabalandı. Haziran 2022 tarihinden başlayarak "Okullarda ÇYEZE vakalarını önlemek için neler yapabiliriz?" sorusuyla yola çıkılan bir Yaratıcı Problem Çözme Programı süreci deneyimlendi ve süreç sonunda öğretmenlere, velilere ve çocuklara yönelik 3 ayrı güçlenme süreci oluşturuldu. Yeni dönemin başlaması ile birlikte deneyimler ve giriş yazıları öğretmenlerle birlikte oluşturuldu.

Tüm bu yazılar ve uygulamalar "Çocuk Yaşta, Erken ve/veya Zorla Evlilikler için Önleme ve Müdahale Rehberi: Öğretmenlere Yönelik Uygulamalar" ismi verilen bir yayında toplanıyor. Uzun zamandır öğretmenlerin mücadelesinde büyük rol aldığı bu toplumsal sorunu, önlemek ve müdahalelerde tüm öğretmenlere destek olmasını arzuladığımız bu yayın 2024 yılının Nisan ayında yayına alınacak ve farklı yaygınlaştırma etkinlikleri ile birçok ilde ve çevrimiçi mecralarda öğretmenlerle buluşacak.

KAMUSAL EĞİTİM VE YOKSULLUK TOPLULUĞU

“Biz öğretmenler için çocukluğun, çocuk olma hâlinin yüzlerce formu var. Her gün sınıfta deneyimlediğimiz çocukluklar bize hem öğretir hem diri tutar hem de azmimizi güçlendirir. Aslında şiiirdeki gibi birçok çocuğun ne sadece düştüğü için içi acır, ne de kalpleri sadece koştığı zaman çarpar. Çocuklar hayatta olduğu gibi eğitimde de çeşitli ayrımcılıklara uğrarlar, uğruyorlar. İşte biz, bu çalışma grubunda bu ayrımcılıkların her birini kesen, görünenden ve Türkiye gündeminde kapladığı alandan çok daha derin bir başlığı, kamu-

sal eğitim ve yoksulluk meselesini ele almak istiyoruz.” sözleriyle yola çıktı Kamusal Eğitim ve Yoksulluk Topluluğu.

Topluluk, 3 Kasım 2022’de Değişim Elçisi öğretmenler Ayşe Alan ve İsmail Örnek’in inisiyatifiyle kuruldu. Kamusal Eğitim ve Yoksulluk Topluluğu, yoksulluğun çocukların eğitim-öğretim yaşantılarını etkileyen bağlamlarına; kamusal eğitimin çerçevesine ve özellikle Türkiye’de yoksulluk bağlamında kamusal eğitimin geçirdiği dönüşümlere odaklandı. Değişim El-

çileri topluluğuna ve herkesin katılımına açık etkinlikler, söyleşiler düzenledi.

Topluluk, “Eğitim ve yoksulluğu düşündüğümüzde çocukların yoksulluğu ve bunun eğitim içindeki yerine ilişkin neler söyleyebiliriz?” sorusundan hareketle ilk söyleşisini, insan hakları aktivisti Hacer Foggo ile “Çocuk Yoksulluğu ve Eğitim” etkinliğinde gerçekleştirdi. “Eğitimde Toplumsal Eşitsizliğin Kültürel Sermayenin Aktarımıyla Yeniden Üretilmesi” başlıklı etkinlikte ise Doç. Dr. Taner Atmaca’nın konuşmacılığın-

da eğitim alanındaki eşitsizliklerin, coğrafi bölgeler açısından ortaya çıkan eşitsizliklerin, gelir düzeyi ve sınav başarısı ilişkisinin, kitap okuma alışkanlığı ile akademik başarı ilişkisinin ve ailenin kültürel yapısının eğitime etkisi tartışıldı.

Topluluk, adhokrasi kültürü ile bir eğitim-öğretim dönemi boyunca sorular üretti. Bu soruları, topluluktaki Değişim Elçisi öğretmenler ile çoğalttı. Kamusal eğitim meselesinin çeşitli katmanlarını, geniş bir yöntem repertuarı ile harmanladı.

EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ TOPLULUĞU

“Birbirine iyi gelen, enerjisi olumlu bir topluluk olduk. Bu beni çok besliyor ve güçlü hissettiriyor. Zihinlerimizde, planlarımızda birçok konu birçok çalışma var. Bir şeyleri ‘dert edinmenin’ huzuru- nu yaşıyoruz toplulukta adeta.” **Büşra Nur Serdar, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi**

“Okul; hem öğrenciler hem de öğretmenlerle farklı kimlikleri ve çeşitliliği içinde barındıran bir yapı. Hayatımızın pek çok alanında olduğu gibi burada da toplumsal cinsiyet eşitsizliğini besleyen çeşitli kalıp yargılarla karşı karşıya kalabiliyoruz. Önce dilde başlayan bu söy-

lemler sonrasında ayrımcılık, akran zorbalığı, cinsiyetçilik gibi sonuçlar doğurabiliyor ve bu beslenen toplumsal cinsiyet rolleri bir şiddet diline dönüşebiliyor. Peki, okullarda toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldıran bir dil inşa etmek nasıl mümkün? Öğretmenler bu kapsayıcı dilin inşası için sınıflarında neler yapabilir?” sözleriyle yola çıkan Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Topluluğu, Değişim Elçisi öğretmenler Burcu Aslan ve Merve Sarılı Kaya'nın inisiyatifiyle 28 Kasım 2022'de ilk buluşmasını gerçekleştirdi. Herkesin yaşam hakkının tanınması ve savunulması için

değişimin, eğitimde başlaması gerektiğini savunan Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Topluluğu; toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında temel hak ve özgürlüklerle ilgili bilgi, deneyim, uygulama ve önerileri çoğaltmak ve yaygınlaştırmak üzere yola çıktı.

Kapsayıcılık, insan hakları, toplumsal cinsiyet, sosyal adalet ve dezavantajlı gruplar gibi anahtar sözcüklerin paydaş kişi ve kurumlarla birlikte tartışıldığı adhokratik topluluk buluşmalarına, çeşitli branş ve kademelerden öğretmenler katıldı.

Topluluktaki Değişim Elçileri, “Öğretmen kimliğimizle eğitim ortamlarındaki ve materyallerindeki eşitsizlik unsurlarının tanıyız ve dönüştürücü gücümüzün farkındayız. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ören toplumsal pratiklere, yapılara, söylemlere, eğitim uygulamalarına, oyunlara eleştirel gözle bakarak; her durumda farklı kimlikleri var etmenin, desteklemenin ve güçlendirmenin ve bir arada yaşamayı yollarını aramak üzerine sözümüzü çoğaltmak istiyoruz.” **sözleriyle** 4 eğitim-öğretim dönemi boyunca çalışmalarını sürdürdü.

GÖZETİLMEK*

Şeyma Büyükurvay Şatay, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

Öğretmen Ağı; hak temelli, kapsayıcı bir değişim yönünde kurulan bir ağ. Ağ'ın var oluşu, doğrudan öğretmenleri gözleyip sahadaki ihtiyaç ve mevcut durumu izleyerek anlamaya çalışan bir kafanın ürünü. Zamanla “Sen mi değiştireceksin dünyayı?”, “İcat çıkarma.”, “Eski köye yeni âdet.”, “Sen işini yap yeter.”, “Tecrübe kazanınca görürsün.” gibi söylem ve bunlara bağlı engelleme eylemleriyle baş etme çabasındaki öğretmenlerle büyüdü, yoluna devam ediyor. Hakkanîyet, ayrımcılık karşıtlığı, kapsayıcılık gibi eşitlikten beslenen temel ilkeleleri var. Böylece birbirleriyle eşit zeminde ilişkilene imkanı bulan Ağ üyeleri yaş, sağlamlık, cinsiyet gibi hiçbir hiyerarşi unsurunu kabul etmiyor.

* Bu yazı ilk olarak Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat Dergisi'nin Ağustos 2023 sayısında yayımlanmış, içeriği Öğretmen Ağı Faaliyet Raporu 2023 için güncellenmiştir.

Konuyu biraz dağıtayım. Sakat oluşun engellenme hâline dönüşümü çevresel koşullarla olur. Sakatlık kendi başına bir yeti yitimi olarak doğal farklılıklar getirir. Örneğin körlük, bazısının hayatını üzerine kurduğu görme duyusunu tamamen kullanamamayı ya da kısıtlı kullanmayı, böylece de hayatını farklı yöntemlerle şekillendirmeyi gerektirir. Tam da burada çevresel koşullar devreye girer ve neyin ne kadar sadece görme duyusuna hitap ettiğini, bir alternatifinin geliştirilip geliştirilmediğini ve en baştan alternatifine ihtiyaç duymadan görme duyusu tek odak olmadan kurgulandığını ifade eder.

Çevresel koşulların bu farklılıkları kapsamasını düşündüğümde birbirini gören iki ayrı pencere açılıyor. Ben bunları “psikolojik ve politik” diye adlandırıyorum. Toplumsal düzenin ideali, bireyi iyi kılandır. Birey umuda, sosyalliğe

ve harekete geçmeye dair motivasyona sahipse iyidir. Bu üçlünün sürekli zirvede olmasına gerek yok ancak bunların zamanla tükenip arttığı, bazen daha da arttığı ama nihayetinde dengede olduğu bir halden bahsediyorum.

Sakatlar için söz konusu olan sürekli çevresel engelleyicilere maruz kalmaksa, birbiriyle zaten ilişkide olan bu üçlünün sosyallik kısmı zora giriyor. Çünkü koşulları var eden, insan. Çoğunluğun borusunun ötmesi de buradan geliyor. Her insan kabul gördüğü, ihtiyaçlarının görmezden gelinmediği, sesinin duyulduğu bir alana sahip olma ihtiyacındadır. İhtiyaçların gözetilmesinin ihtiyaç oluşundan bahsediyorum. Gözetilmemenin sonucu ise değişim arzusu ve sivil toplum hareketinin çıkış noktasıdır.

İşte bu noktada da politik pencere devreye gi-

rer. İnsanlar kendi veya farklı grupların iyilik hallerini koruyan düzenleme ve uygulamaları garanti altına almak, tek tek insanların inisiyatifine bırakmak istemez. Böylece ulusal ve uluslararası bağlamda hakları koruyan mekanizmalar ortaya çıkar. Benim açımdan konu dönüp dolaşır psikolojik ihtiyaçlar noktasına geliyor, ki politika yapıcı veya uygulayıcılar da birer insandır.

Öğretmen Ağı'nın Değişim Elçileri Yaz Buluşması'nda hissettiğimse yok sayılmanın tam aksine herkes gibi gözetilmek ve bazı koşullar herkese uysa da bana uymayabileceğinin bilinmesi; ek bir çaba ve emek gerektirse de kapsayıcı koşulu üretmekten kaçınılmaması. Bunun gözetilmem kadar iyi gelen yanı ise eğitim ortamlarında bu yaklaşımın yayılacağına, politikaların kapsayıcı yönde değişip güçleneceğine duyduğum umudun artması.

Örneklerimi paylaşmak istiyorum. Etkinlik, Özyeğin Üniversitesi Çekmeköy Kampüsü'nde gerçekleşti. 3 gün boyunca yurt, yemekhane, birkaç fakülte gibi alanları kullanmamız gerekiyordu. Etkinlik öncesinde alanın tanıtıldığı videolar çeken Öğretmen Ağı Kolaylaştırıcı Ekip üyeleri mekanların konumunu betimsel olarak anlattı. Etkinliğe katılım için imza ve fotoğraf/video çekimi için alınan onaylar hem

fiziksel hem de dijital onay ile sunuldu. Dijital onayı sadece körler değil, isteyen herkes kullanabilir durumdaydı.

Etkinlik sırasında sahnede olup biten, kimin şaka yaparken nasıl bir jest kullandığı, ekranda neyin yansıtıldığı gibi her detay akışın doğal bir parçası olarak betimlendi. Kolaylaştırıcı Ekip haricinde rol alanlar kısaca kendilerini betimle-

di. İlk gün ardından ikinci gün sabahı, ilk günün farklı anlarından görüntülerle oluşturulan bir kolajı izleyeceğimiz söylendiğinde “Eee benim yanıma betimleme için kimse gelmedi, diğer iki kör arkadaşın yanına da gelmedi muhtemelen.” diye düşünürken video başladı ve videoyla eşzamanlı, ne videoyu duymayı engelleyen ne de duymakta zorlanacağım bir ses önceden hazırladığı betimlemeyi seslendirdi. Bu uygulama ertesi gün de devam etti. Ağ'ın anılarını içeren onlarca fotoğraftan oluşan “Öyle Bir Geçer Zaman ki” köşesindeki tüm fotoğraflar, tek tek betimlenip Google Drive'a yüklenmişti.

Hele bir de gizli arkadaş köşemiz var ki... Herkes rastgele çektiği bir gizli arkadaşına sahip oluyor. Etkinlik sonuna kadar kimse kendisine çıkan gizli arkadaşı söylemiyor. Buluşma boyunca da onu mutlu edecek sürprizler hazırlıyor. Bu sürprizler bir nesne veya bir şarkı armağan etmek, biri aracılığıyla bir hediye göndermek gibi her şey olabilir. Armağanlarımızı ve notlarımızı bırakabileceğimiz ve 250 kadar zarfın duvarlara asıldığı köşede kendi zarfıma gizli arkadaşımın bıraktıklarını almak ve benim hediyemi bırakacağım gizli arkadaşımın zarfını bulmak

için süper bir yöntemim vardı. Her zarf üzerinde mürekkep yazının yanı sıra Braille de yazıyordu.

Yapılan her uygulamayı yazmadım, belki en etkilendiklerim bunlardı. Bazısı çok zor olduğunu düşündüğüm, bazısı benim aklıma gelmeyen yöntemlerle etkinliğe eşit katılabilirdim. Her ortamın erişilebilir olması bir insan hakkı, hâlihazırda da bu hakkı garanti altına alan birtakım mekanizmalar mevcut ancak bir sivil toplum örgütünün yapıp ettiklerini etkileyecek düzeyde değil. Kapsadığı mekanlar içinse denetimsizlik ya da yasal bağlamın hiç uğramadığı boşluklar var. Öyleyse yapılan bu ve benzeri erişilebilirlik çalışmaları ne birer lütuftur ne de hakkın garanti altına alındığının ifadesidir. Bu çalışmalar hak temelli dönüşüm adına umut veren, bireyin iyi oluşuna katkı sunan çalışmalardır. Bunlar için de kapsayıcılık üzerine düşünmek, mutlaka kapsamak istediğiniz alanın uzmanı olmayı gerektirmiyor. Birbirinden öğrenmek ve temas sahiden yeterli. Uzmanlık işin başka bir boyutu. Harika geçen üç günün sonunda içimde çeşitliliklerle var olmanın sevincini anlatmak istedim.

DAYANIŞAN ÖĞRETMENLER

NEDEN DAYANIŞMA?

YÜZÜMÜZÜ BİRBİRİMİZE DÖNÜYORUZ: DEĞİŞİM ELÇİLERİ YAZ BULUŞMASI 2023

YÜZÜMÜZÜ TOPLULUĞA DÖNÜYORUZ: 2023'ÜN ADHOKRATİK TOPLULUKLARI

BİR DAYANIŞMA HÂLİ OLARAK ETKİNLİKLERDE BULUŞMAK

DAYANIŞMANIN RİTÜELİ: DEĞİŞİM ELÇİLERİ AYLIK BULUŞMALARI

ETKİLEŞİMİN MERKEZİ: DEĞİŞİM ÖĞRETMENLE MOBİL UYGULAMASI

ÖĞRETMEN AĞI'NIN İHTİYAÇ HARİTASI

DAYANIŞMA İLE ÖRÜLEN KAMP: 2023'ÜN BURASI TAMAMEN BİZİM KAMPI

ADHOKRATİK TOPLULUKLARIN GÜCÜ VE ÖĞRETMENİN İYİ OLMA HÂLİ

NEDEN DAYANIŞMA?

Gazeteci yazar Johann Hari, Kaybolan Bağlar: Depresyonun Gerçek Nedenleri ve Beklenmedik Çözümler kitabında şöyle diyor:

“Depresyon ve kaygının nedenlerine ilişkin okuma yapmanın ilk bakışta göz korkutucu geldiğini biliyorum, zira bu nedenler kültürümüzün derinliklerine kadar uzanıyor. Benim de gözüm korkuyordu. Ama yolculuğuma devam ettikçe diğer tarafta yatanın ne olduğunu fark ettim; gerçek çözümler. Bunlar pek çoğumuzda işe yaramayan o kimyasal antidepresanlara benzemiyor. Satın aldığımız ya da yuttuğumuz şeyler değil. Ama ıstırabımızdan gerçek bir çıkış yolunun başlangıç noktasını oluşturuyor olabilirler.”

Bir günü yaşayıp tamamlamak için bizi motive eden nedir? Bir günü anlamla

yaşamak ve anlamı çoğaltmak için nereden güç alıyoruz? Bu soruların yanıtı, Hari'nin “gerçek çözümler” dediği alandan geliyor Öğretmen Ağı'nda; dayanışma. Dayanışma sözcüğü, Ağ'daki faaliyetlerimizde bir kavram ya da bağlam olmanın ötesine geçip bizlere bir alem/evren yaratıyor. Pandemi, deprem, yoksulluk, geleceksizlik krizi ile başlayıp kolaylıkla listelenebilecek bir krizler döneminde, hala anlamlı olan değişimlerde ısrarcı olabilme umudunu ve gücünü veriyor. Dayanışma, bazen iki öğretmenin sınıflarını nasıl herkes için demokratik kılacaklarını konuştukları bir sohbete; bazen deprem koşullarında birbirlerine destek olacakları bir ağ örmeye kadar uzanabiliyor. Kendini yalnız ve tükenmiş hisseden bir öğretmenin bu duygularla yalnız başına kalmasının önüne

geçiyor, rüzgarın yönünü değiştiriyor ve Öğretmenin İyi Olma Hâli Topluluğu olarak çıkıyor karşımıza. Dünyanın ve hayatın başımıza getirdikleriyle hareketsizleşip körelmek yerine hala değişimin peşinde olabileceğimizi, kolektif emeğin kıymetini hatırlatıyor. Dayanışma, bulaşıcı bir cesareti ve anlam çoğaltmayı da beraberinde getiriyor.

Öğretmen Ağı'nda her etkileşimin bir dayanışma öyküsü olabilme niteliği var. Bizler, dayanışma hatlarını güçlendirecek mekanizmalar kurmayı, kimi zaman etkileşim araçları kimi zaman adhokratik topluluklar kimi zaman Ağdaşlık etme hâlinde vücut bulan dayanışmadan üretilen sözü ve değeri, herkesle paylaşmaya devam ediyoruz, edeceğiz.

BERFİN AZDAL

Öğretmen Ağı Topluluk Koordinatörü

YÜZÜMÜZÜ BİRBİRİMİZE DÖNÜYORUZ: DEĞİŞİM ELÇİLERİ YAZ BULUŞMASI 2023

Değişim Elçileri Yaz Buluşması, her yıl Öğretmen Ağı'nı var eden herkes için heyecan ve hevesle beklenen bir buluşma ve diyalog alanı. Türkiye'nin dört bir yanından gelen Değişim Elçisi öğretmenlerin buluştuğu, yıl boyunca üretilen ortak söz ve değer kutlandığı, yeni eğitim-öğretim dönemine başlarken herkesin birbirinden umut, güç ve ilham aldığı bir zemin. 2023 yılı, Yaz Buluşması'nın anlamlarına yepyeni katmanların eklendiği, buluşmanın başkaca anlam ve ihtiyaçlara denk düştüğü bir buluşmaya ev sahipliği yaptı. 2023 yılı boyunca Değişim Elçileri topluluğuna güç ve yön veren "Dayanışma" sözcüğü buluşmanın teması, **"Yüzümüzü Birbirimize Dönüyoruz"** cümlesi ise ana sözü oldu.

4-5-6 Ağustos 2023 tarihlerinde, İstanbul'da Özyeğin Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleşen buluşmanın her taşı, Değişim Elçisi öğretmenlerin ortak emekle yürüttüğü Yaz Buluşması Çalışma Topluluğu'nda örüldü. Yaz

Buluşması Çalışma Topluluğu'nun ilk kez bir araya geldiği Mayıs 2023 tarihli buluşmada Yaz Buluşması teması, ortak kararlarla "Dayanışma" olarak belirlendi. Bu, hayatın kendiliğinden getirdiği ve herkesin içine sinen bir temaydı. Bu kendiliğindenliğin hikayesi 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremlere kadar gidiyor. Depremlerin ardından Öğretmen Ağı'nda kurulan dayanışma ağları, Değişim Elçisi öğretmenlerin yüzlerini birbirine dönme hâli öylesine kuvvetliydi ki "Dayanışma" sözcüğü topluluğun kolektif aklından kolaylıkla süzüldü. Bu kolaylıksa beraberinde tatlı bir zorluğu getirdi. Bir yıla öyle çok dayanışma hikayesi sığmıştı ki; bilgiyi, deneyimi, duyguyu, yaşamı paylaşarak dayanışmanın çeşitliliğini programa yansıtmak epey emek gerektirdi. Yaz Buluşması Çalışma Topluluğu, üç gün süren buluşmanın her anını bu çeşitliliği gözeterek kolektif emekle ördü. Aylar süren çalışmaların ardından Yaz Buluşması, 4 Ağustos 2023'te başladı.

37 ŞEHİR, 22 BRANŞ, 196 DEĞİŞİM ELÇİSİNDEN DAYANIŞMANIN ÖĞRETMENCESİ

Yaz Buluşmalarının önemli bir geleneği de Değişim Elçileri tarafından açılıyor olması. Buluşma'nın hangi Değişim Elçisi öğretmenler tarafından açılacağı da, başkaca noktalar gibi, Yaz Buluşması Çalışma Topluluğu'nda belirleniyor. Bu yıl, açılış için isim önerilerini düşünürken anlamlı bir soruya geri dönüldü; 6 Şubat sabahı iletişim gruplarına düşen “Arkadaşlar, iyi misiniz?” sorusuna. Bu soruyu ilk kez dillendiren Banu Yüçetaş ve Okan Aksoy'un sesiyle 2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması açıldı.

Değişim Elçileri Yaz Buluşması'na 37 şehirden ve 22 farklı branştan 196 Değişim Elçisi ve pek çok paydaş katıldı. Buluşma, hem Öğretmen Ağı Kolaylaştırıcı Ekip hem de Değişim Elçisi öğretmenler tarafından, Değişim Elçileri topluluğun temel etkileşim merkezi olan Deği-

şim Öğretmenle mobil uygulamasından an an paylaşarak tüm Değişim Elçilerine ulaştı. 2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması, açılıştaki “Merhaba” sözlerinin ardından Değişim Elçisi öğretmenlerce tasarlanan tanışma ve ısınma etkinlikleri ile devam etti. Çevrimiçi buluşmalarda, adhokratik topluluklarda ve Öğretmen Ağı'nın etkileşim araçlarında yakın temas kuran pek çok öğretmen, ilk kez yüz yüze karşılaştı ve tanışıklığa yeni bir katman eklendi.

Program, açılış ve giriş etkinliklerinin ardından **Dayanışmaya Sarılıyoruz: Zor Zamanlarda Topluluk ve Ağ Olmak** başlıklı oturumla devam etti. Öğretmen Ağı İçerik Danışmanı Prof. Dr. Kenan Çayır'ın yürütücülüğünde gerçekleşen bu oturumda, dünyadaki gelişmelerin eğitim alanına etkisini anlamaya çalıştık ve zor zamanlarda eğitimde neler yapabileceğimize dair önerileri tartışmaya açarak topluluk olma kültürünün önemini vurguladık. Daya-

nışmanın yalnızca bir krizle karşı karşıya kaldığımızda hatırladığımız ve güç aldığımız bir değer olmasından ziyade, birbirimizle ilişkimizi de tanımlayan bir kurucu değer olmasının altını çizdik.

Ardından **Buluşuyoruz: Topluluklarda Hayaller Kuruyoruz** başlıklı oturumda hayal gücü ve yaratıcılıkla tanışıklığımızı artırmaya odaklandık. Aynı şehirlerde ve bölgelerde yaşayan Değişim Elçilerinin bağ kurmasını desteklemek ve yerel toplulukları güçlendirmek için hayal kurmanın büyüsünde buluştuk ve ütopya tasarladık. Ütopyaların odağı, dayanışmayla yaşayan “o hayali yer”de eğitim ve öğretmenlerin ahvaliydi. Şehir toplulukları ütopya tasarladılar, kolektif hayaller üreterek değişime dair ufuklarını paylaştılar.

Toplumsal gerçekler ve ütopyaların buluştuğu gün, komedyen ve sunucu **Kaan Sekban**'ın

Değişim Elçisi öğretmenlerle gerçekleştirdiği söyleşi ile devam etti. Yoğun bir günün ardından Kaan Sekban'ın sıcaklığı ve şakalarıyla birlikte bol bol sohbet edildi; bir yandan öğretmenlik mesleğinin yaşamdaki dönüştürücü rolüne dikkat çekildi. Söyleşinin ardından 2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması'nın temasıyla örtüşen açık hava etkinliklerine geçildi: **Dayanışma Kütüphanesi ve Takas Pazarı**. Buluşmaya katılan Değişim Elçisi öğretmenler, Kolaylaştırıcı Ekip ve paydaşlar yanlarında getirdikleri kitaplarla bir Dayanışma Kütüphanesi kurdular; herkes bu kütüphaneye kitaplar bıraktı ve Değişim Elçisi öğretmenlerin iyi dileklerinin yazılı olduğu kitaplardan aldı. Takas Pazarı'nda da aynı yöntemle çok çeşitli objeler, giysiler, defterler, bitkiler yer aldı. Herkes, topluluktan bir parçayı şehrine taşıdı. Baktıkça dayanışmayı anımsatan nesnelere, her şehre yayıldı.

DEĞİŞİM ELÇİLERİ
YAZ BULUŞMASI '23

Öğretmen
ağı

4 Ağustos 2023, CUMA

- 09:30 - 11:00** Başlıyoruz: Yerleşme ve Kayıt
11:00 - 13:00 Kavuşuyoruz: Açılış Oturumu ve Tanışma Aktiviteleri
13:00 - 14:00 Öğle Yemeği
14:00 - 15:30 Dayanışmaya Sarılıyoruz: Zor Zamanlarda Topluluk ve Ağ Olmak
15:30 - 16:00 Ara
16:00 - 17:30 Buluşuyoruz: Topluluklarda Hayaller Kuruyoruz
17:30 - 18:00 Gün Sonu Değerlendirme
18:30 - 19:30 Akşam Yemeği
19:30 - 22:00 Dayanışmaya Sarılıyoruz: Takas Pazarı ve Kaan Sekban ile Söyleşi

5 Ağustos 2023, CUMARTESİ

- 07:30 - 08:30** Yoga
08:30 - 09:30 Kahvaltı
09:30 - 10:00 Etkileşimli Alan: Adhokratik Topluluklar Galerisi
10:00 - 10:30 Güne Başlıyoruz
10:30 - 12:00 #YüzümüzüBirbirimizeDönüyoruz: Dayanışma Deneyimleri Paylaşımı
12:00 - 12:15 Ara
12:15 - 13:00 Yüzümüzü Sanata Dönüyoruz: Dışavurumcu Kolektif Sanat Uygulaması
13:00 - 14:00 Öğle Yemeği
14:00 - 15:30 Metodolojik Güçlenme Atölyeleri (**Ekibim Mutfakta**)
15:30 - 16:00 Ara
16:00 - 17:30 Öğretmenin Sesine Kulak Veriyoruz: Açık Alan Uygulaması
17:30 - 18:00 Gün Sonu Değerlendirme
18:30 - 19:30 Akşam Yemeği
19:30 - 22:00 Başka Yüzler Partisi, Maskeli!

6 Ağustos 2023, PAZAR

- 07:30 - 08:30** Yoga
08:30 - 09:30 Kahvaltı
09:30 - 10:00 Ara
10:00 - 10:30 Güne Başlıyoruz (Son Kez)
10:30 - 11:30 Geleceğe Bakıyoruz: Yeni Sezon Planlama
11:30 - 12:00 Ara
12:00 - 13:00 Paylaşıyoruz: Öğretmenden Öğretmene Atölyeler
13:00 - 14:00 Öğle Yemeği
14:00 - 15:30 Birbirimizin Yüzleriyiz: Veda / Kapanış

Yaz Buluşmasının ikinci günü, bir etkileşimli alan olarak tasarlanmış **Adhokratik Topluluklar Galerisi** ile başladı. 2023 yılının aktif adhokratik toplulukları posterlerinden oluşan bir galeride kendilerini tanıttılar ve meraklıların sorularını yanıtladılar. Galeride yer alan topluluklar şunlar oldu: *Akıl ve Zeka Oyunları Topluluğu, Burası Tamamen Bizim Topluluğu, Bir Kitap Milyonlarca Hayat Topluluğu, Çocuk Evlilikleri ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Topluluğu, Eğitimde Oyunlaştırma Topluluğu, Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Topluluğu, Eylem Araştırmacı Öğretmen: Mülteci Öğrenciler için Kapsayıcılığı Kurulamak Topluluğu, Kamusal Eğitim ve Yoksulluk Topluluğu, Matematik Öğretimi Topluluğu, Mızıkçı Yetişkinler Topluluğu, Öğrencinin Sesi Topluluğu, Öğretmenin İyi Olma Hâli Topluluğu, Papuduk ile İçerik Geliştirme Topluluğu, Tekno_Dil Topluluğu ve Yaz Buluşması Çalışma Topluluğu*

Program, **#YüzümüzüBirbirimizeDönüyoruz: Dayanışma Deneyimleri Paylaşımı** başlıklı oturum ile devam etti. 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremlerin ardından topluluğun dayanışma reflexleri, ürettiğimiz söz ve değer konuşuldu. Topluluk için dayanışmanın anlamları, deneyimlerin paylaşımı ile harmanlandı. Duyguların, düşüncelerin derinleştiği bu oturum, **Yüzümüzü Sanata Dönüyoruz: Dışavurumcu Kolektif Sanat Uygulaması** ile devam etti. Değişim Elçisi öğretmenler, Klinik Psikolog Berçem Göktürk'ün eşliğinde hislerini kağıtlara, boyalara ve renklere aktardılar. Bu dışavurum hâlinde süzülen izler, bir kolaj hâline getirilerek -o tarihlerde henüz açılış çalışmalarını yapılan- Hatay'daki Öğretmen Dayanışma Alanı'na gönderilmek üzere hazırlandı. Bu kolektif sanat ürünü şu anda Öğretmen Dayanışma Alanı'nın duvarlarını süslemekte.

Yaz Buluşması demek çeşitlilik, kavuşmak, paylaşmak demek. Değişim Elçisi öğretmenlerin tüm yıl heyecanla beklediği Metodolojik Güçlenme Atölyeleri de Kolaylaştırıcı Ekip ile Değişim Elçisi öğretmenlerin çeşitli temalarda buluştuğu ve bilgi/deneyim paylaştığı alanlardan biri. Bu yılın Metodolojik Güçlenme Atölyeleri şunlar oldu:

Flört Şiddeti Nasıl Yapılır? | Yürütücü: Aişe Nur Uğurlu

Farklı İhtiyaçlara Nasıl Kaynak Geliştirilir? | Yürütücü: Deniz Göktaş ve Irmak Akıncı Canbaz

Sosyal Medya İletişimi Nasıl Yapılır? | Yürütücü: Ekin Gürsu Duman

Kolaylaştırıcılık Nasıl Yapılır? | Yürütücü: Günalp Turan

Eğitim Ortamlarında Farklılıklarımızı Nasıl Konuşuruz? | Yürütücü: Kenan Çayır

Deneyimsel Öğrenme Alanları Nasıl Oluşturulur? | Yürütücü: Nagihan Demirsu

Podcast Nasıl Yapılır? | Yürütücü: Yakup Yıldırım

Eğitimde Eylem Araştırması Nasıl Yapılır? | Yürütücü: Melike Ergün

Yaz Buluşmasının ikinci günü, **Öğretmenin Sesine Kulak Veriyoruz: Açık Alan Uygulaması**'nda ortak bir soruyu/konuyu mesele edinmiş katılımcıların kolektif çözümler üzerine birlikte düşünmesi ve yeni eğitim-öğretim dönemine dair planlar yapmasıyla sona erdi. Programın son günü, **Paylaşıyoruz: Öğretmenlerden Öğretmene Atölyeler** ile başladı. Değişim Elçisi öğretmenlerin tüm yıl olduğu gibi Yaz Buluşmasında da bilgi ve deneyimlerini paylaşması büyük bir heyecanla karşılandı.

Farklılıklarımız Bir Arada Kutu Oyununda | Yürütücüler: Hasan Dağ, Arzu Kupsar-Atölye

Matematik Ders İmecesi | Yürütücüler: Zeynel Özbalçık, Kader Altay, Hülya Kırmızıtoprak, Sema Dora- Matematik Öğretimi Topluluğu'ndan Atölye

Dayanışmanın Bilişsel Temelli: Eleştirel ve Dönüşümlü Düşünme | Yürütücüler: Okan Aksoy, Hasan Dirik- Karşılaşmalar

Oyunlaştırma Macerası: Oyun Oynayarak Eğitimde Oyunlaştırmayı Keşfetme Atölyesi | Yürütücüler: Sinem Amaş, Alper Korkmaz- Atölye

Topluluk Hafızası- Birlikte Nasıl Yaşarız | Yürütücüler: Burcu Aslan, Merve Sarılı Kaya, Büşra Nur Serdar, Burçak Özyurt- Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Topluluğu'ndan Atölye

İklim Kriziyle Mücadelede Eğitimin Önemi | Yürütücüler: Elif Selçuk, Ergün Karaca- Atölye

Dayanışma İle Örülen Kamp: Bir Öğretmen Kampı Nasıl Düzenlenir? | Yürütücüler: M. Yücel Özmen, Serpil Hizmetçi, Gözde Uysal, Nebi Burak Ay- Burası Tamamen Bizim Kampı Topluluğu'ndan Deneyim Paylaşımı

Papuduk ile 3B | Melisa Soran, Gülçin Aldırmaz Şahin, Özlem Bilge, Şebnem Yapıcı, Papuduk ile İçerik Geliştirme Topluluğu'ndan Atölye

Öğretmenin İyi Olma Hâli ve Dayanışma | Ezgi Temiz Çeliker, Sudenur Şahinde Güven- Öğretmenin İyi Olma Hâli Topluluğu'ndan Atölye

3 gün süren yoğun ve eğlenceli programın ardından 2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması **“Birbirimizin Yüzleriyiz”** oturumuyla sona erdi. 2023'ün Yaz Buluşması, Öğretmen Ağı değerlerinden kapsayıcılığın da odakta olduğu bir buluşmaydı. Buluşmanın tüm içeriksel materyalleri sesli ve görsel olarak betimlendi. Buluşmada söz alan herkes kendini ve kullanıyorsa dijital/fiziksel materyallerini betimledi. Yaz Buluşması öncesinde, sırasında ve sonrasında Buluşmaya dair her söz, erişilebilirlik özeniyle betimlendi.

Buluşmayı, “3 gün göz açıp kapayıncaya kadar dolu dolu geçti. Umarız, hepimiz buradan bu dayanışma hâlini sürdürme ilhamıyla ayrılırız. Birbirimizden öğrenmeye, üretmeye, birbiri-mizle güçlenmeye devam edelim. İyimser inatlarımızı sürdürelim, ‘Asla değişmez.’ denilenin tahtını sarsabildiğimiz, ‘Başka doğru yok.’ denilene yeni yollar gösterebildiğimiz, ‘Sana mı kaldı?’ denilene ‘Tabii ki!’ diyebildiğimiz günlerde yine yan yana, omuz omuza olalım.” sözleriyle sonlandırdık.

YÜZÜMÜZÜ TOPLULUĞA DÖNÜYORUZ: 2023'ÜN ADHOKRATİK TOPLULUKLARI

“İyi ki buradayım. Kendimi burada ne kadar iyi hissediyorum. Yüz yüze tanışmasak bile öyle bir samimiyet var ki, sanki yıllardır tanıştıyormuşuz gibi” dediğinde hepimiz aynı şeyi düşünüyoruz. İyi ki her birimize alan açan, bize böyle bir ortamı sağlayan Ağ var.” Sinem Amaş, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

Adhokrasi, belirli bir amaç etrafında bir araya gelen, esnek ve yatay yapılanan toplulukları işaret ediyor. Adhokrasi kültürü, Öğretmen Ağı'nın son birkaç yıldır en derin odaklarından biri. Değişim Elçisi öğretmenler eğitim alanını kesen temalarda adhokratik topluluklar kurarak soruları çoğaltıyor, söz ve değer üretiyor, blog yazıları ve podcastler üretiyor, etkinlikler düzenliyorlar.

2023 yılında Öğretmen Ağı'nda 45 farklı temadan 20 adhokratik topluluk çalıştı. Adhokratik topluluklar, 2023 yılında tam 207 kez buluştu. Peki, topluluklar bu dinamizmi nasıl yakalayabiliyorlar? Öğretmen Ağı'nın açtığı/kurduğu her diyalog alanı gibi adhokratik topluluklar da Değişim Elçisi öğretmenlerin “Burası Tamamen Bizim” diyebildikleri alanlar. Değişim Elçisi öğretmenler, toplulukların temasına, buluşma rutinlerine, buluşma içeriklerine, üretecekleri söz ve değere kolektif ve bağımsız karar verebiliyorlar. Öğretmen Ağı'nın değerleri ile uyum tek kriter.

Adhokratik topluluklarda, esneklik ve yataylık yaklaşımıyla birlikte güven ve samimiyeti de bir değer olarak tüm süreçlere yansıtmaya gayret ediliyor. Herkesin emeği ve katkısı ile

şekillenen bu süreçler, 2023 yılının adhokratik topluluklarını da şekillendirdi. Peki, 2023'ün adhokratik toplulukları nelerdi?

Akıl ve Zeka Oyunları Topluluğu, “Akıl ve zeka oyunları nelerdir, nasıl oynanır, nasıl öğretilmelidir?” sorularını yanıtlamak üzere yola çıktı; akıl ve zeka oyunlarına dair bilgi ve yöntemleri paylaştı.

Burası Tamamen Bizim Topluluğu, ilk kez 2020'de, Adana, Mersin ve Hatay'dan Değişim Elçilerinin inisiyatifi ile gerçekleşen Burası Tamamen Bizim Kampı'nın organizasyonu için çalıştı. Eğitimi doğaya, doğayı eğitime taşıdı.

Bir Kitap Milyonlarca Hayat Topluluğu, 2021 yılında alternatif eğitim kitaplarını de-

ğerlendiren topluluk, 2022 yılında çocuk kitapları ve çocuk edebiyatı odağında çalıştı. Topluluk, 2023 yılında üçüncü dönemini yaşadı ve yaratıcı yazarlık odağında çalıştı.

Çocuk Evlilikleri ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Topluluğu, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ile “Çocuk Yaşta Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi için Öğretmen Güçlenmesi Projesi” kapsamında oluştu. Bu toplulukla birlikte güçlenmeyi ve yine öğretmenler tarafından diğer öğretmenler için bir el kitabı oluşturulmasını içeren bir süreç oluşturuldu. Topluluk “Çocuk Yaşta, Erken ve/veya Zorla Evlilikler için Önleme ve Müdahale Rehberi: Öğretmenlere Yönelik Uygulamalar” yayınına oluşturmak üzere çalışmalarına devam ediyor.

Eğitimde Oyunlaştırma Topluluğu, öğrencileri öğrenmeye motive eden, öğrenmeye gönüllü olmaya teşvik eden ve kalıcı öğrenmeler kazanmayı kolaylaştıran oyunlaştırma tekniği ile eğitim içerik ve süreçlerini daha verimli bir hale getirmek için çalıştı.

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Topluluğu, herkesin yaşam hakkının tanınması ve savunulması için değişimin, eğitimde başlaması gerektiğini savundu. Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında temel hak ve özgürlüklerimizle ilgili bilgi, deneyim, uygulama ve önerileri çoğaltmak ve yaygınlaştırmak için çalıştı.

Eylem Araştırmacı Öğretmen: Mülteci Öğrenciler için Kapsayıcılığı Kurgulamak Topluluğu, mülteci öğrenciler için kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturmak isteyen öğretmenlerin, eylem araştırması yöntemini kullanarak yaşadıkları deneyimlere farklı bir bakış açısı geliştirmeyi hedefledi.

Kamusal Eğitim ve Yoksulluk Topluluğu, yoksulluğun, çocukların eğitimlerine yansıyan katmanlarına; kamusal eğitimin çerçevesine, gerekliliği ve zorunluluğuna ve özellikle Türkiye’de yoksulluk bağlamında kamusal eğitimin geçirdiği dönüşümlere odaklanan çalışmalar yürüttü.

Matematik Öğretimi Topluluğu, matematik öğretimindeki sistemsel sorunlar ve alan öğretmenlerinin deneyimlerinden hareketle, matematik eğitimine özgü ders tasarım yaklaşımları ve öğrenme teorilerini incelemek ve kolektif çözümler aramak üzere çalıştı.

Mızıkçı Yetişkinler Topluluğu, çocuğa ve “çocukluk” kavramına sosyolojik bakış açısıyla yaklaşmak ve çocukluk ile ilgili düşüncelere ve davranış biçimlerine eleştirel bakış geliştirmek üzerine çalıştı.

Öğrencinin Sesi Topluluğu, UNESCO’nun 2030 Kalkınma Hedefleri doğrultusunda öğrencilerin düşüncelerini paylaşmayı; eğitimden, öğretmenlerden, yaşadıkları toplumdan ve dünyadan beklentilerini dinlemeyi ve onların seslerini duyurabilecek ortamlar yaratmayı, buradan ilhamla başka öğrencilerin de seslerini duyurmasına ön ayak olmayı hedefledi. Öğrencilerle birlikte podcastler hazırladı ve yayınladı.

Öğretmenin İyi Olma Hâli Topluluğu, öğretmenlerin psikolojik, fiziksel ve bilişsel olarak güçlenmesi ve haklarını öğrenmesi için öğretmen inisiyatifiyle faaliyetler yürütmek üzere yola çıktı. Topluluk öğretmenlerin iyilik hâline odaklanan faaliyetler tasarladı ve uyguladı.

Papuduk ile İçerik Geliştirme Topluluğu, Papuduk kitaplarındaki doğa sevgisi ve hayvan hakları odaklı içeriğin öğretmenler tarafından sınıf içinde uygulanmasına yönelik bir rehber oluşturulması, uygulayıcı atölyesi aracılığı ile

yaygınlaştırılması ve sınıfa öğretmen aracılığıyla doğrudan etki etmesi için çalıştı. Topluluk, Sabancı Vakfı’nın destekleriyle Kasım 2023’te Papuduk Çocuk Kitapları Eğitimciler için Uygulama Rehberini yayınladı.

Tekno_Dil Topluluğu, Web2 araçlarını kullanarak Türk Dili ve Edebiyatı ve Türkçe derslerinde etkileşimli içerik geliştirmek ve dijital ders materyali geliştirmek için çalıştı.

Yaz Buluşması Çalışma Topluluğu, yıl boyunca Ağ’da ürettiklerimizi, topluluk olmayı kutladığımız ve bir sonraki seneyi birlikte planladığımız 2023 Değişim Elçileri Yaz Buluşması’na içeriksel ve organizasyonel destek sundu.

Yaratıcı Özgüven Festivali Çalışma Topluluğu öğretmenlerin yaratıcı özgüveni ve cesaretinden alınan ilhamla ve güçle düzenlenen 2023 Yaratıcı Özgüven Festivali’nin gerçekleşmesi için içeriksel ve organizasyonel destek sundu.

BİR DAYANIŞMA HÂLİ OLARAK ETKİNLİKLERDE BULUŞMAK

Öğretmen Ağı'nda etkinlikler, Değişim Elçileri inisiyatifi ile gerçekleşen ve topluluğun sesini dışarıya taşıyan en önemli araçlardan. Topluluk içinde konuşulan her bir konu, fikir, merak, üretilen bir ürün, yine Değişim Elçileri inisiyatifi ile gerçekleşen çevrimiçi ve fiziksel etkinlikler ile Ağ'ın parçası olanlara ulaşıyor. Bu süreçte kullanılan katılımcı etkileşim araçları ise topluluğun fikirlerini ve üretimlerini Ağ'a taşımak için önemli bir işlev görüyor.

Şöyle bir düşünelim, bir etkinliğe katıldığımızda neler kazanırız? Bu sorunun cevabı; yeni bilgiler, yeni insanlar, belki daha önce aklımıza gelmemiş fikirler, duyduklarımızla zihnimizde doğan yepyeni meraklar olabilir. Tüm bunlarla birlikte, Öğretmen Ağı'nda gerçekleşen etkinliklerde bir kazanımımız daha var; yeni bir dayanışma alanı var etmek. Bilgimizi, sorumlumuzu, düşüncemizi, duygumuzu ya da meraklarımızı bir başkasına açarak ortak so-

ruklar, düşünceler, duygular, meraklar ve sözler üretmek. Paylaşım eksenli bir dayanışma çatısı kurmak. Ağ'da bu paylaşımı çok çeşitli etkileşim araçları ile yapmayı sürdürüyoruz.

“Karşılaşmalar” etkileşim aracını kullandığımız etkinliklerde, farklı disiplinlerde çalışan pek çok profesyonel ve paydaş kurum ile Değişim Elçisi öğretmenlerin moderasyonunda bir araya geliyoruz. Bu karşılaşma alanlarında, ilham veren konuşmaları dinlerken, hem meraklarımızda ortaklaşıyor hem de kafamızdaki sorulara cevaplar bulup birbirimizden beslendiğimiz alanlar var ediyoruz. Bu kapsamda bu yıl, **“Zor Zamanlarda Öğretmenlik: Hasan Âli Yücel'in ‘Öğretmen’ Görüşünden, Günümüz Öğretmenliğine”** etkinliğinde Tanıl Bora ile bir araya geldik ve bugünkü deneyimize yüz çevirmeden, öğretmen olmak hâlini yine öğretmenlerle birlikte konuştuk.

Bununla birlikte; **“Kriz ve Travma Dönemlerinde Öğretmenlik”** etkinliğinde Müjdat Ataman ile bir araya geldik ve bugün öğretmenlerin değişen mesleki rolleri üzerine yeniden düşündük.

“Deneyim Paylaşımı” aracıyla, bazen ortaklaşan duygularımız, dert edindiklerimiz ya da çözümler aradığımız konular etrafında bir çemberde bir araya geliyor; düşüncelerin ve deneyimlerin olduğu kadar duyguların da şeffaflıkla ifade edilebildiği güvenli paylaşım alanları oluşturuyoruz. 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremler sonrasında okulların da açılmasıyla, bu süreci hem deneyim hem de bilgi anlamında dayanışma göstererek yürümek için **“Deprem Ardından Okula Dönüş Yolunu Birlikte Yürümek”** etkinlik serisini ve **“Kriz Zamanlarında Eğitim ve Dayanışma Pratikleri”** adında deneyim paylaşımı etkinliğini yürüttük. Bununla birlikte, yanlış bilginin hızla yayılmasını da deneyimlediğimiz bu yıl,

kriz zamanlarında eleştirel düşünme pratiğini nasıl kazanabileceğimize ve tüm bu süreçlerde kapsayıcı bir bakış açısını her an nasıl canlı ve diri tutabileceğimize dair **“Afet ve Kriz Sonrası Dönemlerde Eğitimde Kapsayıcılık”** deneyim paylaşımı etkinliğini yürüttük.

“Öğretmenden Öğretmene” atölyelerde, Değişim Elçisi öğretmenlerin kendi bilgilerini, deneyimlerini ve sınıflarda da uygulanabilecek uygulama önerilerini meslektaşları ile paylaştıkları alanlar kurguluyoruz. Bu yıl da, daha çok eleştirel düşünmeyi ve oyunlaştırmayı temele aldığımız çerçeveden, **“Düşünenin Serüveni”, “Eleştirel Düşünen Sınıflar Oluşturmak”** ve **“Ağaç Macerası Kutu Oyunu Atölyesi”** adında etkinliklerle öğretmenlerle bir araya geldik.

“1 Öğretmen 1 Disiplin” aracını kullandığımız etkinliklerde ise; disiplinlerarası bir yerden eğitime nasıl katkı sunabileceğimiz üzerine yeniden düşünüyoruz. 2023 yılında da bir

Değişim Elçisi ve bir akademisyenin yan yana geldiği etkinliklerde ayrımcılık ve gıda güvenliği konularına odaklandık. **“Ayrımcılık ve Nefret Söylemi Atölyesi”** etkinliğinde Prof. Dr. Sevda Alankuş ile okul içinde ayrımcılığı konuşmaya; akademisyen ve gıda mühendisi Bülent Şık ile yaptığımız **“Çocuklar ve Gıda Güvenliği”** etkinliğinde, okullarda gıda güvenliği konusuna odaklandık.

Tüm bu etkinlikler, sadece bilgilerin ve deneyimlerin aktarıldığı alanlardan ziyade; öğretmenlerin dert edindikleri ve merak duyduklarına dair birlikte yol aldığı, tartıştığı ve çözüm önerilerine ulaştığı alanlar oluyor. Bunları yaparken de tek başımıza değiliz, tüm süreçleri Değişim Elçileri, Kolaylaştırıcı Ekip ve Öğretmen Ağı'nın büyük paydaş kitleleriyle tasarlıyoruz. Sadece etkinlikler için bulduğumuz saat aralıklarından öte, tüm hazırlık sürecinde de birlikte yol alma hâlini ve dayanışma pratiğini sürecin bir parçası hâline getiriyoruz.

Bu yıl gerçekleşen Ağ'a açık etkinliklere yeniden baktığımızda da görüyoruz ki Öğretmen Ağı'nda bir etkinlik sadece bir bilgi paylaşım alanı değil. Bununla birlikte bir deneyim ve duygu paylaşım alanı. Etkinlikler, bazen bir bilgisayar ekranında bazen ise yan yana birbirimizin yüzlerine baktığımız, dert edindiğimiz pek çok konuyu birlikte konuştuğumuz ve bir duygudaşlık alanı inşa ettiğimiz yerler bizim için. Öğretmen Ağı, **“#DeğişimÖğretmenle Başlar.”** diyerek yola çıktığından bu yana, bu değişimi başlatmaya hep genişleyen halkalarla devam etti ve ediyor. Ağ'a açık ve birbirinden farklı temalarda gerçekleşen etkinliklerle bu halkayı genişletirken, herkesin fikrine alan açan, kapsayıcı, ayrımcılıktan uzak ve birbirimizden öğrendiğimiz bir alan var etmeye çalışıyor. Biz de bunun için, etkinliklerde her bir araya geldiğimizde, sadece aklımızdaki fikirleri büyütüyor, bununla birlikte yeni dayanışma ağları da örüyoruz ve örmeye de devam edeceğiz.

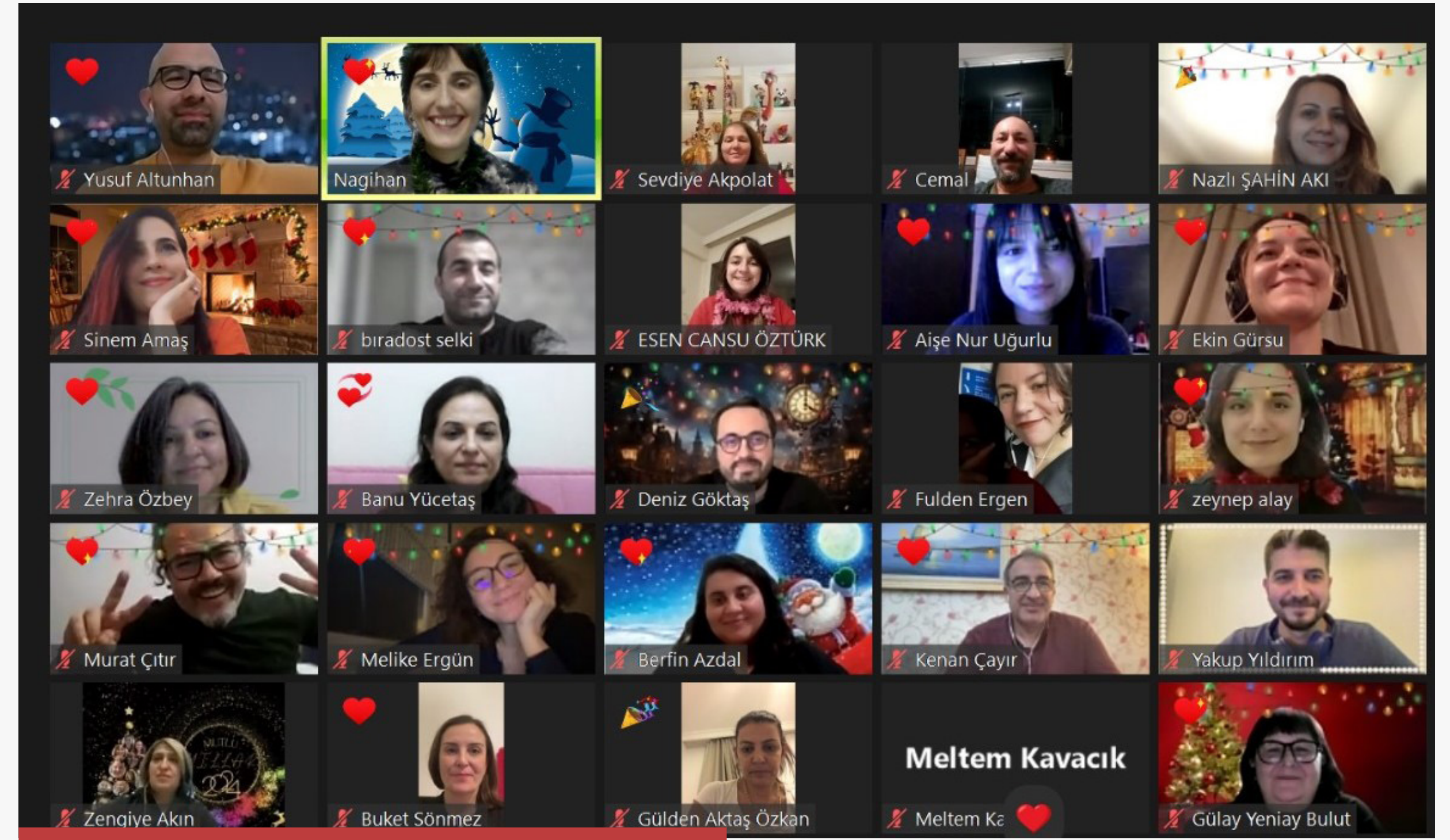
DAYANIŞMANIN RİTÜELİ: DEĞİŞİM ELÇİLERİ AYLIK BULUŞMALARI

Değişim Elçileri topluluğu, günden güne büyüyen ve genişleyen bir topluluk. Türkiye'nin pek çok yerinden, farklı branşlardan ve kademelerden öğretmenler bu topluluğun bir parçasını oluşturuyor. Genişleyen, büyüyen ve bilgisini, deneyimini her gün çoklayan bu toplulukta; ortak değerlerimiz, amaçlarımız, duygularımız ve hayallerimizle yan yana olmaya devam ediyoruz. Tüm bunlarla birlikte bizi bir arada tutan önemli bir şey daha var: Topluluk ritüellerimiz.

Bu ritüellerden biri, her ay gerçekleştirdiğimiz Aylık Buluşmalar. Farklı şehirlerde, hatta bazen farklı ülkelerde yaşayan Değişim Elçileri ile her ayın son haftası Değişim Elçileri Aylık Buluşmalarında bir araya geliyoruz. Bu buluşmaların ana teması; birbirimizden haberdar olmak, çevrimiçi de olsa yan yana gelmek, ihtiyaç ve isteklerimizi konuşmak. Buluşma temaları, her ay topluluğun ihtiyaçlarına göre değişiyor

ve esniyor. Değişim Elçileri topluluğunun ihtiyaçlarından bağımsız olmayan bu buluşmalar, topluluğun o ay ilgilendiği tema, dert edindiği konu ya da cevap aradığı sorular çerçevesinde yeniden, toplulukla birlikte şekilleniyor. Aylık buluşmaları, bazen yeni okul döneminde zorlandığımız konulara dair konuşmak için deneyim paylaşımlarına, bazense yeni yıla dair dilekelerimizi ve umutlarımızı paylaştığımız bir kutlamaya dönüştürüyoruz.

Açık alan teknolojisi, alt grup çalışmaları gibi farklı yöntem ve tekniklerde tasarladığımız buluşmalar sonrasında, o ay konuşulan konulara dair buluşma özetini hazırlıyor ve Değişim Elçileri topluluğu ile bu özeti paylaşıyoruz. Bu, buluşmaya dahil olamayan herkesin topluluk gündeminden haberdar olmasını sağlıyor ve topluluğun sesini ve o ayki gündemini herkes için görünür kılıyor.

ETKİLEŞİMİN MERKEZİ: DEĞİŞİM ÖĞRETMENLE MOBİL UYGULAMASI

Öğretmen Ağı'nda Değişim Elçilerinin etkileşim merkezi, Değişim Öğretmenle Mobil Uygulaması. Sadece Değişim Elçileri ve Öğretmen Ağı Kolaylaştırıcı Ekip'in dahil olduğu "Değişim Öğretmenle" Mobil Uygulaması, topluluk olarak sorularımızı, ürettiklerimizi, öğrendiklerimizi birbirimizle paylaştığımız; bununla birlikte adhokratik topluluklarda, etkinliklerde, şehirlerde olan bitenden topluluğu haberdar ettiğimiz bir alan işlevi görüyor.

Değişim Elçilerinin tüm etkinlikler sonrasında, o etkinlik sürecindeki deneyimlerini, duygularını paylaştıkları gönderiler, hem topluluk içindeki motivasyonu hem de topluluk olma kültürünü artırıyor. Bununla birlikte, yapılan

paylaşımlar sayesinde topluluğun ihtiyaçlarının neler olduğunu görülebiliyor. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda, öğretmenlerin ve Kolaylaştırıcı Ekip'in inisiyatifiyle yeni içerik ve etkinlikleri yine öğretmenlerle birlikte planlıyoruz.

Değişim Elçileri'nin paylaşımları ile birlikte, "Değişim Öğretmenle" uygulaması topluluk rutinlerimizden ikisi için de bir de bir alan tutuyor. Bunlar, **Pazartesi Mesajları** ve **1/7 Ağ Postası**.

Her hafta Kolaylaştırıcı Ekip üyeleri tarafından "Değişim Öğretmenle" Mobil Uygulamasından paylaşılan Pazartesi Mesajları'nda, topluluk olma duygumuzu büyütüyoruz ve bağlarımızı güçlendiren, düzenli ve sürekli bir

iletişim kurma pratiği ediniyoruz. Pazartesi Mesajları'nda, topluluktan haberleri Değişim Elçileri ile paylaşmakla birlikte; bazen eğitim gündeminde olan bitene değiniyor bazen ise Öğretmen Ağı'nın değerlerinden olan kapsayıcılık, ayrımcılık yasağı, eşitlik gibi kavramlara odaklanıyoruz.

1/7 Ağ Postası'nda ise tüm haftaya yeniden bakıyoruz. O hafta hangi etkinliklerin olduğuna ve bu etkinliklerin nasıl etkileri olduğuna odaklanıyor, önümüzdeki haftanın takvimini toplulukla paylaşıyoruz. Geçmiş etkinliklerde konuşulan ana başlıkları ve etkinliklerde önerilen kaynakları da toplulukla paylaşıyor ve bir kaynak arşivi oluşturuyoruz.

Pazartesi Mesajları, haftaya başlarken, o haftaya dair bize bir anlam ve kavram çerçevesi sunarken; Ağ Postası da o hafta neler yaptığımızı topluca görmemizi sağlıyor ve topluluk olarak motivasyonumuzu artırıyor.

Değişim Öğretmenle Mobil Uygulaması, Değişim Elçilerinin Ağ'ın değerleri çerçevesinde serbestçe paylaşım yapabildiği özgür bir etkileşim alanı. Bu alanda yeni yıl dileklerinden eğitime dair sorunlara, sınıf yönetiminden kitap önerilerine, etkinlik duyurularından toplumsal dayanışmaya kadar her noktaya alan var. Bu alanı, Değişim Elçileri topluluğundaki her bir öğretmenin katkısıyla var ediyoruz.

ÖĞRETMEN AĞI'NIN İHTİYAÇ HARİTASI

Sosyo-ekonomik şartların derinleştirdiği fırsat eşitsizliği, yaşanan afetler sonrası daha da hissedilir hale gelmiş durumda. İhtiyaç Haritası'nın teknolojik altyapısı ve desteğiyle harekete geçilen işbirliğinde; Öğretmen Ağı ve İhtiyaç Haritası olarak güçlerimizi birleştirdik. Pilotlama sürecinde yalnızca Değişim Elçilerinin ihtiyaçlarına özel olarak kurgulanan *Öğretmen Ağı'nın İhtiyaç Haritası*, öğretmenlerin eğitimdeki dönüştürücü gücüne vurgu yaparak, Türkiye'nin her yerinden öğretmenlerin aktardığı ihtiyaçların karşılanmasına destek olmayı amaçlıyor.

Değişim Elçisi öğretmenlerin, öğrencilerinin, okullarının ve kendi mesleki ihtiyaçlarını belirleyip İhtiyaç Haritası'na taşıdığı ve ihtiyaçların koordine bir şekilde karşılandığı bir platform olma özelliğiyle, Öğretmen Ağı'nın İhtiyaç Haritası'nı hayat geçirdiğimiz için mutluluk duyuyoruz. Teknik altyapımızı bize sağlayan ve her türlü konuda destek ve deneyimlerini esirgemeyen İhtiyaç Haritası'nın işbirliği ve dayanışması sayesinde, öğretmen güçlenmesi yolundaki bu çok önemli adımı bizlerle attıkları için teşekkürlerimizle.

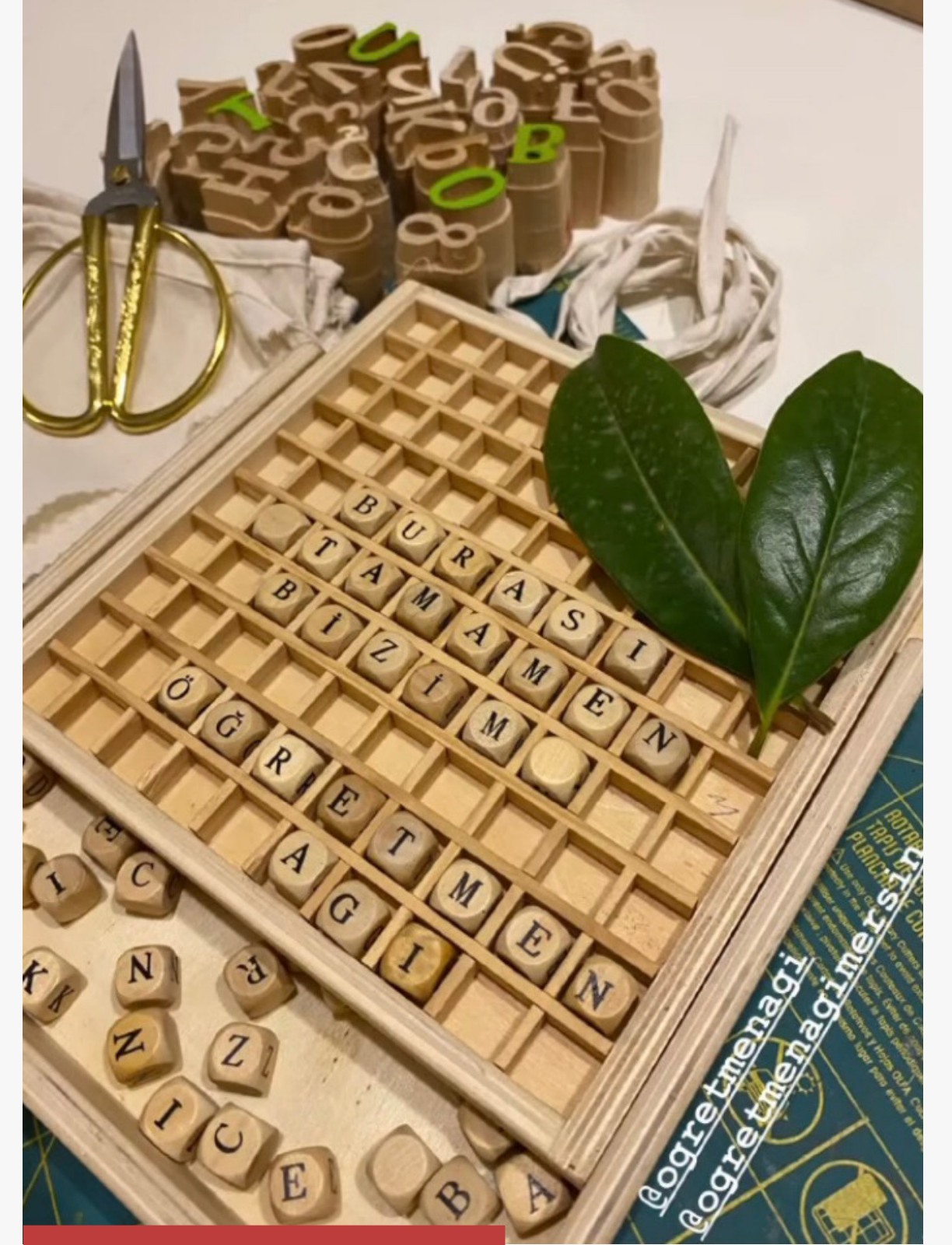
DAYANIŞMA İLE ÖRÜLEN KAMP: 2023'ÜN BURASI TAMAMEN BİZİM KAMPI

“Eğitim nerede başlar? Doğa içerisinde giriştiğimiz hayatta kalma mücadelesinde edindiğimiz deneyimlerin sistematik bir biçimde aktarılması ile başlamıştır, diyebilir miyiz? Eğer öyleyse bu kamp bizim en arkaik sahnelerde yer almamızı sağlamış ve bizim Carl Gustav Jung’ın da ortaya koyduğu gibi arketipsel bilinç dışımızla anlamlı bir bağlantı kurmamızı sağlamış olabilir mi? Belki de bu deneyim, kampın en başında gördüğüm o endişeli, şaşkın, yeni ilişki kurmanın utanma ile savunma arasında gidip gelen ruh hallerimizi nasıl da değiştirip dönüştürdüğünü, derin bağlar kurarak ve yüzümüzden eksik olmayan o mutlu olma hâlimize dönüşümümüzü iki gün içerisinde sağlamıştır.” Bu sözler, Burası Tamamen Bizim Kampı katılımcılardan Değişim Elçisi öğretmen Mehmet Cemal Yıldız’a ait.

Burası Tamamen Bizim Kampı, 2020 yılından bu yana Adana, Mersin ve Hatay’dan Değişim Elçisi öğretmenlerin inisiyatifi ile gerçekleşiyor. Kamp, eğitimi doğaya, doğayı eğitime taşıma motivasyonu ile her yıl Değişim Elçisi öğretmenler tarafından organize ediliyor. Burası Tamamen Bizim Kampı, 2023 yılında da yine Değişim Elçisi öğretmenlerin elbirliğiyle “Bize İyi Gelen Şeyler...” başlığıyla gerçekleşti.

22-23-24 Temmuz 2023 tarihlerinde Adana, Mersin, Hatay, İstanbul başta olmak üzere çeşitli şehirlerden, branşlardan, arka planlardan öğretmenlerin ve çocukların katılımıyla kamp programı uygulandı. Burası Tamamen Bizim Kampı’na yıllardır katılan hatta kampı organize eden Değişim Elçisi öğretmenlerin köklü bir birlikte çalışma ve dayanışma

pratikleri vardı. Bu pratik, 6 Şubat 2023’te gerçekleşen depremlerinin ardından bir tatbikatsız reflekse dönüşerek deprem bölgesinde ihtiyaçlarla kaynakların buluşmasına katkı sunmuştu. 6 Şubat 2023 öncesinde Adana, Mersin ve Hatay’dan yoğunlukla Değişim Elçisi öğretmenlerin bulunduğu Lezzet Ağı grubu, afetin ardından Hızır Ağı grubuna dönüşmüştü. Hızır Ağı, bir süre sonra yine eğitim odağına dönerek Lezzet Ağı ismiyle çalışmalarına devam etmişti. İşte, 2023 yılının Burası Tamamen Bizim Kampı dayanışmasıyla, duygusuyla, kolektif hafızasıyla başkaca bağlamlara sahip olduğu için daha biricik bir yerde duruyordu. Kampı organize eden Değişim Elçileri, bu dayanışma hikayelerine hakkını teslim etmek amacıyla programa “Lezzet Ağı: Hızır Ağı” sunum başlıklı oturumla başladılar.

Dayanışmanın anlamları, bağlamları, pratikleri üzerine bol bol konuştuktan sonra Şarkılarla Aşık Veysel etkinliğiyle ilk gün son buldu.

Kampın ikinci günü; Topraksız Tarım Atölyesi, Psikolojik Hijyen & Mandala ve Küçük Prense Karşılaşma atölyeleriyle başladı. Ekolojik Kodlama ve Doğal Malzemelerin Büyüleyici Etkisi, Birlikte Yaşamak: Toplumsal Cinsiyet ve Adım Adım Önyargı, Ebru Atölyesi, Merengue Dans Atölyesi, Sanat Ortamında Bilim ve Felsefe Atölyesi, Fotoğraflarla Geçmişten Günümüze Kent Kültürü- Masal atölyesi ikinci günün başkaca atölyeleri oldu. Kampın son günü doğa yürüyüşü ve Okçuluk Atölyesi ile başladı. Öğretmen buluşmaları oyunsuz olmaz; kampın son etkinliği ise Bizi İyi Gelen Şeyler Oyunu oldu.

Burası Tamamen Bizim Kampı, 2023 yılında da bize iyi gelen şeyler listesinde üst sıralardaydı. Değişim Elçisi öğretmenler, kampta kurdukları bağlar ile yeni eğitim-öğretim dönemi için umut ve ilham biriktirmeye devam ediyorlar.

ADHOKRATİK TOPLULUKLARIN GÜCÜ VE ÖĞRETMENİN İYİ OLMA HÂLİ

Ezgi Temiz Çeliker, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

Altı yıldır tatil planımı, buluşma günlerimi, uygun saatlerimi Öğretmen Ağı'na göre düzenlediğimi bilen arkadaşlarım her defasında şu soruları sorar: “Ne buluyorsun bu Ağ'da?”, “Yılda bir kez yüz yüze görüştüğün bir topluluğa nasıl bu kadar ait hissediyorsun?” Bunu hep Ağdaşlarımla ve sevgili Kolaylaştırıcı Ekib ile var ettiğimiz anlayış ve adhokratik topluluk kültürüyle açıklamaya çalışırım. Yine öyle yapacağım.

Ağ'ı hep “seçilmiş evim” olarak tanımlarım. Ev nedir? Her hâlinle, tüm farklılıklarınla kabul edildiğin, sarıp sarmalandığın, sevinçlerinde ve zorlanmalarında senin için hep “orada” olan insanların bulunduğu, umudu birlikte çoğalttığın, kapısından girdiğinde güçlü hissettiğin, omuz omuza durabildiğin yer. İşte Ağ, tam da böyle bir yer benim için. Mesleki olarak ise so-

ularıma birlikte cevap aradığım meslektaşları ve farklı disiplinlerden paydaşları bulabildiğim, onların deneyimlerinden ve bakış açılarından beslenebildiğim, yeni kapıları birlikte aralayabildiğim bir güçlenme alanı. Üstelik bu alanı açmak yalnızca bir tık uzağımda. Değişim Elçilerinin bulunduğu Değişim Öğretmenle uygulamasından birkaç cümlelik bir paylaşım ile benimle aynı şeyi dert edinen insanlarla buluşabiliyorum. Fikir alışverişi yapabiliyor, destek çağrısında bulunabiliyor, hatta adhokratik topluluk kurabiliyorum. Bu topluluk aynı amaç doğrultusunda bir araya gelen, ülkenin çeşitli yerlerinden, farklı yaş ve kıdemden insanlardan oluştuğu için daha önce hiç tanışmamış olsak bile ilk buluşmanın sonunda aynı dili konuştuğum bir sürü arkadaşım oluyor.

Tam da bu nedenlerle geçtiğimiz yıl mesleğimin on birinci yılında, oldukça yorgun ve umutsuz hissederken, Ağ'dan arkadaşım Yasemin'e "İyi değilim, iyi olmaya çabalamakta bile zorlanıyorum. Sen de iyi değilsin biliyorum. Muhtemelen Ağ'da bizim gibi arkadaşlarımız da vardır. Birlikte Öğretmenin İyi Olma Hâli Topluluğu'nu kuralım mı?" yazdım. Topluluk başvuru formlarının doldurulması ve uygulamadan yaptığımız topluluk çağrısının ardından kendimizi ilk buluşmada bulduk. Bir yıl boyunca iyi olma hâlimizin psikolojik ve sosyolojik kökenlerini, bu alanda yapılan araştırmaları, ihtiyaçlarımızı, dayanışma kültürü içinde yapabileceklerimizi bazen uzmanlar, bazen de topluluk üyeleri eşliğinde tartışmaya açtık. Bu doğrultuda radyo programlarına katıldık, podcast ürettik, topluluk üyelerinin yanında diğer Ağdaşlarımızın da katıldığı bir buluşmayla bir politika belgesi oluşturup yayınladık. Bütün bu sürecin ve çıktılarının yanın-

da bence en önemlisi 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremler ve ekonomik kriz süreçlerinde birbirimize omuz olmaktı. Deprem haberinin ilk şokunu atlattıktan sonra birbirimizle haberleştik, buluşup birlikte gözyaşı döktük, birlikte sustuk, depreme maruz kalan arkadaşlarımız için birlikte çözümler ürettik. Bu bazen ailesi depreme maruz kalan topluluk üyemize ilk kez bizden birinin "Peki, sen nasılsın?" diye soruşu, bazen başka birinin bir topluluk üyemizin konuşamayan yeğeni için gönüllü uzman desteği buluşu, bazen tüm Ağdaşlarımız için düzenlediğimiz psikolojik ilk yardım eğitimi, bazense bu süreçte ailesinin yanına gitmek istediği için mobbinge maruz kalan meslektaşımız için gönüllü hukuki destek buluşumuz oldu.

Derin yoksullukla mücadele ederken birbirimizin çocuklarını sınava hazırladık, birbirimize kitaplar kargoladık, şarkı listeleri yaptık,

filmler önerdik, gece yarısına kadar konuşup öfkemizi, hayal kırıklığımızı, umutsuzluğumuzu ve ardından birbirimizin varlığından aldığımız güçle doğan umudumuzu konuştuk. Her buluşma "İyi ki varsınız. İyi ki kurduk bu topluluğu." cümleleriyle bitti. Yola çıkarken bunların olacağını bilmiyorduk ama Ağ'ın açtığı alan sayesinde yine "Bütün, parçaların toplamından fazlası." oldu. Topluluktaki arkadaşlarımızın çoğuyla Ağustos ayında yaptığımız Yaz Buluşması'nda ilk kez yüz yüze bir araya geldim. Belki daha önce hiç el sıkışmamıştık ama çoktan tanışmıştık. Bir kısmıyla hala hiç fiziksel olarak yan yana gelmedik ama ne önemi var? Geçtiğimiz yıl nereye baksam, ne zaman zorlansam onlardan birini gördüm. Bugün bir mesajımla mutluluğuma ve zorluklarıma ortak olacaklarını, yalnız olmadığımı ve kalmayacağımı biliyorum. Bu başka nerede mümkün olabilir?

Ağ dışındaki arkadaşlarımla "Yılda bir kez yüz yüze görüştüğün bir topluluğa nasıl bu kadar ait hissediyorsun?" sorusuna geri dönecek olursam Ağ bana şunu öğretti; eylem (mesela bir topluluk çağrısı) umut doğuruyor ve insan katkı sunduğu yere ait hissediyor. Eylemde bulunma cesareti ise Ağ'ın açtığı alan, bu alanda beni, yani öğretmeni özne olarak tanımlamasından, gücümü ve dayanışmanın gücünü pratik ettirerek fark etmemi sağlamasından ileri geliyor. Topluluğun gücünü Ağ sayesinde o kadar çok tecrübe ettim ve katkılarına o kadar çok inanıyorum ki bugün farklı sivil toplum kuruluşlarında, farklı kurumsal yapılarda ve okullarda topluluk kültürünü inşa etmek için çabalıyorum. Öğretmen Ağı iyi ki var, Kolaylaştırıcı Ekip üyeleri ve Ağdaşlarım iyi ki varlar! Sayemizde birlikten umut doğuyor, birlikte köklendirip filizlendirdiğimiz bu yapı bize ve etki ettiğimiz herkese umut olmaya devam ediyor. "Birlikte" demiştim, değil mi?

AFET DÖNEMİNDE ÖĞRETMEN AĞI

KRİZ ANLARINDA TOPLULUK OLMAK

YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR PROJESİ

- ADANA'DA YARATICI PROBLEM ÇÖZME PROGRAMI AÇIK ALAN BULUŞMASI
- MOBİL PSİKOSOSYAL DESTEK PROGRAMI ÇALIŞTAYI
- 2023 DEĞİŞİM ELÇİLERİ YAZ BULUŞMASI DENEYİM PAYLAŞIMI
- VEHBİ KOÇ VAKFI İŞBİRLİĞİ İLE UMUTKENT'TE "YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR"
- HATAY, DEFNE'DE "YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR"
- HABITAT İŞBİRLİĞİ İLE ADIYAMAN VE KAHRAMANMARAŞ'TA "YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR"

ÖĞRETMEN DAYANIŞMA ALANI

AFET ZAMANLARINDA ÖĞRETMEN OLMAK

Adana, Diyarbakır, Gaziantep, Kahramanmaraş, Hatay... Bu illeri yan yana sayınca 6 Şubat 2023'ten önce muhtemelen hepimizin aklına “mutfak” gelirdi. Özellikle Gaziantep ve Hatay gastronomi çeşitliliği olarak birbiriyle yarışan en önemli illerimiz. Dünyadaki sıralamalarda da bunu görüyoruz. Tabii son yapılan dünyanın en iyi yüz yemeği listesinde 70'inci sırada yer alan Adana kebabın beşiği Adana'yı da unutmamak lazım.

Öğretmen Ağı'nda, öğretmenleri; öğretmenlik mesleği yapan bireyler olarak tanımlıyoruz. Bu aslında bireysel farklılıklarımızı gözetmemiz, daha kapsayıcı bir kültür inşa etmemizin yanı sıra bu mesleği yaparken bireysel ihtiyaçlarımızı da göz ardı etmemek demek. Bu ihtiyaçların en başında da “dayanışma” geliyor. Adana, Gaziantep, Mersin ve Hatay bölgesindeki öğretmenlerin de bireysel ihtiyaçlar bağlamında kendilerine verdikleri isim: Lezzet Ağı idi. Yukarıdaki girizgâhın gerekçesi şimdi daha anlamlı oldu.

Adana, Diyarbakır, Gaziantep, Kahramanmaraş, Hatay... 6 Şubat 2023'ten bu yana bu illerle ilgili aklımıza ilk gelen ne

yazık ki “mutfak” değil. O sabah uyandıığımızda hepimizin ilk tepkisi şaşkınlık ve ne yapacağını bilmeme hâliydi. Adana'dan Öğretmen Ağı Değişim Elçisi Banu Öğretmen'den gelen “Nasılsın?” mesajı, hepimizi silkeledi, kendimize getirdi. “Nasıldık?” diye düşünmeden aksiyon almak gerekiyordu. Tıpkı Covid-19 pandemisinde olduğu gibi... Covid salgınının tüm dünyayı etkisi altına aldığı zamanlarda pek çok kurum ne yapacağını, nasıl yapacağını bilemez; dijital dünyadaki varlığını oturtamamışken Öğretmen Ağı'nda hâlihazırda kullandığımız dijital araçlarla öğretmenlerle buluşarak ihtiyaçlarını anlamaya yönelik bir araya geleceğimiz buluşmalar gerçekleştirdik. Bu buluşmalar üzerinden yaptığımız ihtiyaç analizleriyle de çalışmalarımızı şekillendirdik. Burada esas olan ise öğretmenlerin duyulduğunu hissettikleri, ihtiyaç olduğunda yanında olan bir toplulukta olma hissiydi. Öğretmen Ağı'nda yaptığımız çalışmalarda hep kılavuz ve özne olan öğretmenler, bu kez de aynı hisle kolları sıvamışlardı. Pandemi döneminde *Yeni Dönemde Okula Uyum Kitapçığı Öğretmenlere ve Öğrencilere Yönelik Yaratıcı Çözümler* hazırlayan topluluklar bu kez de bir afetin arkasından sorumluluk alarak bölgenin iyileşme sürecine katkı sağladılar.

İlk olarak acil ihtiyaçların karşılanması vardı. Bölgede Öğretmen Ağı çalışmaları sırasında oluşan ve kendini “Lezzet Ağı” olarak tanımlayıp bir dayanışma ören topluluk, bu kez de “Hızır Ağı” olarak kendilerini ifade etti ve acil ihtiyaçlar konusunda harekete geçtiler. En çok hasar alan Hatay, Antakya'daki Değişim Elçilerine ilk ulaşan yine bir Değişim Elçisi oldu. Kolaylaştırıcı Ekip olarak ilk andan itibaren bölgedeki 86 Değişim Elçisinin hepsine ulaşarak güvende olduklarını öğrendik. Sonraki süreçte de düzenli olarak öğretmenlerin ihtiyaçlarına destek olmak için iletişim kurduk. İlk günlerde hatta ilk anlarda ülkece zorlandığımız bilgi dezenformasyonunu gidermek için Ağ'da *teyit.org* ile *Eğitimde Eleştirel Dijital Okuryazarlık: Öğretmenden Öğretmene El Kitabı*'ni geliştiren öğretmenler, hızlıca bilgileri teyit ettiler. Teyit edilen bilgiler doğrultusunda destekler sağlandı. Bir Whatsapp grubundan ihtiyaçlar konusunda yazıştılar. Gruptaki herkes bir ucundan tutup ihtiyaçları gidermeye çalıştı. Çadır lazımdı, çadır bulundu. Erzakları gönderebilecek bir depo lazımdı, Mersin'de bir okul depo olarak kullanıldı.

Çoğunlukla Mersin'de, depremden daha az etkilenen bir yerde bir araya gelen öğretmenler, meslektaşları ve kendi çevrelerinde ortaya çıkan ihtiyaçları, kendi öz kaynakları ve Öğretmen Ağı paydaşlarının işbirlikleri aracılığı ile karşıladı. Bu dayanışma depremin birinci ayında Değişim Elçisi öğretmenlerin inisiyatif alarak oluşturdukları Mobil Psikososyal Destek (MobiDes) Programı ile Hatay'daki öğrenci ve velilere ulaştı. Programı geliştiren Değişim Elçileri Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün Hatay'da gerçekleştireceği projeye dahil olarak programı, 2-5 Mart 2023 tarihlerinde, İskenderun Limanı'na afetten etkilenen insanlar için gelen gemide uyguladılar.

Öğretmenlerin bu zaman boyunca ihtiyaçlarını düzenli takip ettik. İlk olarak bölgede düzenli gönüllü ihtiyacı vardı; buna istinaden Yaşamın İnşasında Öğretmen Var Projesi'ni yazdık. Öğretmenlerden duyduğumuz bir diğer öncelikli ihtiyaç da bölgede öğretmenlerin bir araya gelebileceği fiziki mekan eksikliydi. Bu ihtiyaç doğrultusunda bölgedeki ihtiyaçlara karşılık verecek bir merkez projesi oluşturduk. Öğretmen Dayanışma Alanı adını verdiğimiz bu merkezde öğretmen-

lerin bir araya gelmelerine, sosyalleşmelerine ve en önemlisi topluluk olarak faaliyetlerini yürütmelerine alan sağladık.

Öğretmen Ağı'nda 2016 yılından beri kılavuzumuz olan öğretmenler bu süreçte bütün bir bölgenin kılavuzu oldular. Depremin ardından eğitim alanıyla ilgili yapılan çalışmalarda en ön safta öğretmenler yer aldı. Değişim Elçilerinden Ayşe Alan'ın Açık Radyo'da yer alan Okul Zili Programı'nda yine Değişim Elçileri bölgenin ihtiyaçlarını anlattı. Blog yazılarımızda bölgedeki deneyimlerinden bahsettiler. Öğretmen Dayanışma Alanı açılışında hem bölgede olan hem de bölgeye İzmir'den desteğe giden öğretmenler deneyimlerini paylaştıkları bir panelde buluştular. Farklı illere, farklı kurumlara desteğe giden Değişim Elçileri oldu. Metnin devamında detaylarını okuyacağınız çalışmaların hepsi, toplumda algısı ve değeri tartışılrsa da emeği tartışılmayacak öğretmenlerin eseri. Kimsenin hazırlıklı olmadığı, belki de hiç olamayacağı bir afete eleştirel yaklaşan, yaratıcı ve yenilikçi çalışmalar üreten öğretmenler, topluluk olmanın verdiği o hisle üretmeye, emek vermeye devam ettiler. Biz öğretmenlerin bir

kez daha ve çok güçlü bir şekilde görünür olan toplumdaki kritik rolünü desteklemeye devam edeceğiz.

Metne mutfakla başladık, mutfak ile bitirelim. 2015'te Gaziantep mutfağının yer aldığı Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından belirlenen **Yaratıcı Şehirler Ağı**'na 2017'de de Hatay mutfağı dahil edilerek; koruma altına alınması gereken mutfaklar arasında yer almıştı. Bu mutfakları oradaki insanlar hala korumaya çalışıyorlar. Tarihi değeri olan bu şehirlerde ekmeklerini bölüşerek, neşelerini Fairuz'un melodilerinde arayarak ve en önemlisi de ilk günden itibaren dayanışmayı bırakmayarak masalarını kuran insanlar var. Biz de o masalarda bağdaş kurup dayanışmaya destek olmaya çalışıyoruz. 2024'te de bu dayanışma güçlenip büyüyerek devam edecek. Öğretmen Dayanışma Alanı'nın bahçesinde çiçekler açarken içeriden "ıcat çıkaran" öğretmenlerin sesi yükselecek.

DENİZ GÖKTAŞ

Projeler ve İş Geliştirme Koordinatörü

KRİZ ANLARINDA TOPLULUK OLMAK

Kenan Çayır, Öğretmen Ağı İçerik Danışmanı

Olağanüstü hâllerdeki ilk tepkilerimizden biri hemen çevremizdeki insanlara bakmak, konuşmak ve bir araya gelme isteği oluyor. Bu şüphesiz olağan bir tepki. Zira kriz ve afet anlarında en acil ihtiyaç duyduğumuz şey, güvende hissetme duygusu. Bu duyguyu sağlayacak olan da çevremizde güvenebileceğimiz, eyleme geçebilen insanların ve toplulukların olduğunu bilmemiz. Burada kurumların da rolü şüphesiz çok büyük ancak deneyimler gösteriyor ki bürokratik ve hiyerarşik şekilde işlemeye alışkın kurumların kriz zamanlarındaki tepkileri yavaş olabiliyor. Olağanüstü şartlar esnek olmayı ve hızlı inisiyatif almayı gerektirirken, olağan şartlara göre kurulmuş bürokratik işleyiş, ihtiyaçları yeteri kadar hızlı karşılayamıyor. Olağan zamanlarda yapılan afet tatbikatları, afetin acı gerçekliği karşısında, kağıt üzerindeki gibi kolay işlemiyor. Belki tam bu yüzden her an ve her zaman “tatbikatsız refleks”lere sahip toplulukları oluşturmamız gerekiyor.

“Tatbikatsız refleks” kavramını Mersin’deki bir Değişim Elçisi öğretmenin Öğretmen Ağı’ndaki arkadaşlarına yazdığı bir mesajdan aldım. 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremlerden on gün sonra gönderdiği mesajında şöyle diyor öğretmenimiz:

“Süreçte nasıl bu kadar etkin olabildik? Bu tatbikatsız refleks nasıl ortaya çıkabildi? Sanki her hafta deprem oluyor da biz yine bunları yapıyormuşuz gibi görünen iş bölümü, sorumluluk paylaşımı, roller, görevler nasıl da en doğru yerlerde, en doğru kişilerce üstlenildi?”

Burada “süreç” diye kastedilen, Öğretmen Ağı’nın Adana, Mersin, Hatay, Gaziantep Değişim Elçileri topluluğundaki öğretmenlerin, depremin ilk anından itibaren sahada müthiş bir dayanışma ve hareketlilik hâlinde olmaları. Öğretmen Ağı, öğretmenlerden il toplulukları kuran ya da farklı illerdeki öğretmenleri belirli temalarda topluluklar hâlinde çalışmaya teşvik eden bir işbirliği ve dayanışma platformu.

Bu toplulukların etrafına da öğretmenlerden öğrenen ve öğretmenleri destekleyen paydaşları örüyor Öğretmen Ağı. Söz konusu illerdeki öğretmenler Öğretmen Ağı çatısı altında hâlihazırda çevrimiçi ve yüz yüze etkileşim hâlindeydiler. Topluluk olarak eğitim konusunda umut verici faaliyetler düzenliyorlardı. Bu öğretmenler deprem ile birlikte “tatbikatsız refleks” verebilen, esnek ve etkin işbölümü yapabilen, sorun çözücü bir topluluğa dönüştüler. Yapıp ettiklerini de günlükler hâlinde Ağ topluluğundaki arkadaşlarıyla paylaştılar. Öğretmenimizin günlüğündeki ifadeyle bu insanlar “*enkaz kurtarma çalışmalarından, en ücra köylere ihtiyaçları ulaştırmaya, iller arası ulaşımı sağlamaktan, göç edenleri karşılamaya, barınmadan giyime, özel gereksinimli bireylerden, çölyak gibi özel ihtiyacı olanlara, camiye ve kiliseye, devlet kurumlarından STK'lara ve daha aklıma gelmeyen yetişebildiği her yere, her canlıya koşturan bu güzel yürekler muhteşem bir ağ ördüler.*”

Peki bunu ne sağladı? Kriz anlarında topluluk ve ağ modelinin katkısı hakkında neler öğrenebiliriz bu deneyimden?

Günlüğü yazan öğretmen bu soruyu şöyle cevaplamış:

“Ağ her şeyden önce bizi birbirini seven arkadaşlar hâline dönüştürdü. Yaz Buluşmaları, adhokratik topluluklar, üç kez yaptığımız Burası Tamamen Bizim Kampı, MEB, UNICEF, PİKTES çalışmalarındaki karşılaşmalar, bölgesel buluşmalar... Onca zaman bir araya gelebilince de süreçle birlikte tanıştık, yakınlaştık, dünyalarımızı birbirine açtık. Birbirini özleyen arkadaşlar, sevinci ve kederi paylaşabilen dostlar olduk.”

Tüm bunların oluşunda Ağ'ın ilkeleri bizi rahatlatan, biz olabilmek için oraya benzemek gerekmediğini, kendi özgünlüğümüzle de saygı görebileceğimizi hissettirerek aidiyetimizi güçlendiren ve içimizdeki iyiliği ortaya çıkaran kolaylaştırıcılar oldu.”

Bu satırlardan birkaç önemli içgörü çıkarabiliriz: Bugün gittikçe sayıları artan ve yaygınlaşan krizlere ve afetlere karşı, bunları beklemeden harekete geçmek gerekiyor. Yapılabilecek şey, farklı dünya görüşlerine de sahip olsalar, belirli ortak

değerler etrafında bir araya gelen, tanışıklığı olan, birbirine güvenen, dayanışma kasları gelişmiş olan topluluklar kurmak. Bu topluluğu da birarada yaşamı sağlayacak ilkelere dayalı Ağ modeli temelinde farklı paydaşlarla desteklemek. Öğretmen Ağı'nda olduğu gibi topluluk ile paydaşları birleştirecek noktaları çizecek bir Kolaylaştırıcı Ekip ile çalışmak.

Dikkat ederseniz, bu çizdiğimiz resim, temelde barış içinde yaşayabilen bir toplum modeli. İster küçük bir topluluk olsun ister geniş anlamda toplum olsun, temel gereksinim değişmiyor; farklılıklarıyla birlikte yaşayabilen, dayanışma içinde olabilen topluluklar kurmak. Olağan zamanlarda kurulan bu sahici bağlar, afet dönemlerinin de panzehiridir. Bu kadim bir bilgidir. Osmanlı zamanında yangınlara müdahale etmek için kullanılan tulumba sandıkları, kenarlarındaki sıriklara omuz veren dört kişi tarafından taşınırmış. Bu sebeple tulumbacılar birbirlerine “omuzdaş” derlermiş. “Omuzdaş”ın Ağ'daki öğretmenlerin de kullandığı bir tabir olması tesadüfi olmasa gerek!

YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR PROJESİ

Deprem yarattığı yıkıcı etki sürerken, bölgedeki öğretmenlerin ihtiyaçlarını, bölgedeki öğretmenler ve paydaşlarla temaslarımızda görüşmeler ve formlarla takip ederek öne çıkan destek alanlarını belirledik. Bu ihtiyaçlardan ilki bölgede uzun vadede gönüllü desteğine duyulabilecek ihtiyaçtı. Hızlıca öğretmenlerden gelen bu ihtiyaç doğrultusunda Yaşamın İnşasında Öğretmen Var Projesi'ni yazdık. Proje temelde bölgenin ihtiyacı olan gönüllü desteğini uzun süreli planlayabilmek için içerik üretilmesi, bu içeriklerin yaygınlaşması ve Öğretmen Ağı içerisinde deneyimlerin aktarılması süreçlerini kapsamaktaydı.

Bu süreçte Turkey Mozaik Foundation ve Sivil Toplum İçin Destek Vakfı'nın deprem bölgesi için sağladığı hibe programından destek aldık. Ardından öğretmenlere yaşamın yeniden inşası için birlikte üretme çağrısı yaptık. Bu çağrı ile birlikte sürdürülebilir gönüllü desteği için Değişim Elçilerine yazdık ve projeyi anlatmak, birlikte neler yapabileceğimizi konuşmak üzere 7 Haziran 2023'te ilk buluşmayı gerçekleştirdik. Buluşmaya 55 öğretmen katılım gösterdi. Bu buluşmada afet bölgesinden öğretmenler de vardı, başka illerden katılan ve

destek olmak isteyen öğretmenler de. Hepsinin ortak duygusu ise "dayanışma"ydı. Endişelerini, umutlarını, gözlemlerini, yapmak istediklerini, ihtiyaçlarını paylaştılar. Neler yapmak istediğimizi, projenin ne için yazıldığını ve en önemlisi afet bölgesinde öğretmenin varlığını yeniden ele aldık.

Bölgeye gitmeden gönüllülerin hazırbulunuşluklarını artırmaya yönelik, sahadaki gönüllü çalışmalarına katılmak isteyen 39 öğretmenle bir araya geldik. Hatay'dan Değişim Elçisi Seval Binici ve Bir İz'den Klinik Psikolog Suna Bayram'ın birlikte gerçekleştirdiği "Afet Bölgesi Gönüllü Eğitimi"nde oryantasyonumuzu tamamladık. Bu oryantasyonda Hatay'dan bağlanan Seval Öğretmen bölgenin kültürü, son durumu ve ihtiyaçlarını anlatırken Suna Bayram ise afet sonrası gerçekleştirilen gönüllülük çalışmalarında nelere dikkat edilmesi gerektiği, farklı kültürlerdeki yaklaşım çeşitliliği, hassasiyet ve iletişim kurma yöntemlerinden bahsetti.

Projenin sonraki aşamalarında ilk olarak içerik üretmek üzere, yine bölgedeki öğretmenlerle Yaratıcı Problem Çözme Programı Açık Alan metodolojisiyle Adana'da bir araya gel-

dik. Açık alanda üretilen çalışmalara, Ağ'da şimdiye kadar ürettiğimiz çalışmaları da ekledik. Bu çalışmalara ek olarak da doğrudan bölgenin ihtiyaçlarına yönelik öğretmenler tarafından hayata geçirilen Mobil Psikososyal Destek Programı'nı da projeye dahil ederek, geliştirilmesi için öğretmenler tarafından Adana'da üç günlük bir çalıştay gerçekleştirdik. Tüm bu içerikler sonraki süreçte bölgede farklı ihtiyaçlar doğrultusunda yaygınlaştırıldı.

Tüm bu süreçteki deneyimler, özgün ve biricik olduğu için bölgeyle sınırlı kalsın istemedik. Farklı şehirlerdeki diğer Değişim Elçilerine ulaşması için de Yaz Buluşması'na taşındık.

ADANA'DA YARATICI PROBLEM ÇÖZME PROGRAMI AÇIK ALAN BULUŞMASI

Öğretmenlerden gelen ihtiyaçlar doğrultusunda, bölgenin ihtiyaçlarını dahaiyi anlamak ve etkili çözümler üretebilmek adına Hızır Ağı'nın da içinde olduğu bölgedeki öğretmenlerle, açık alanda bir program gerçekleştirildi. Yaratıcı Problem Çözme (YPC) Programı'nın deneyimli yürütücüleri olan Değişim Elçisi öğretmenlerin kolaylaştırıcılığında, 19-20 Haziran 2023'te Adana'da gerçekleştirilen "YPC Açık Alan" etkinliğine Adana, Hatay, Mersin, Gaziantep'ten 33 öğretmen katılım gösterdi.

Gerçekleştirilen bu çalışma sonunda öğretmenler, kendilerine güç verenin dayanışma ve biraradalık olduğu vurgusunu yaptılar. Bu hislerle bölgede karşılaşılan zorluklara ve ihtiyaçlara etkili çözümler geliştirmek, öğretmenin ve bölge insanlarının iyi olma hâline destek vermek amacıyla gruplara ayrılarak çalışma yürüttüler. 4 farklı masada, afet zamanlarında öğrenme ortamlarındaki duygusal yeterliliği ve yetişkinlerin bireysel motivasyonlarını desteklemenin; öğretmenlerin özdeğerini güçlendirmenin "nasıl"ı üzerine yoğunlaşan öğretmenler etkinlik sonunda afet bölgesindeki öğrencilere, öğretmenlere ve velilere yönelik 4 çözüm önerisi geliştirdi. Geliştirilen yaratıcı çözümler 2024 yılında Öğretmen Ağı Çözüm Merkezi'nde yerini alacak.

MOBİL PSİKOSOSYAL DESTEK PROGRAMI ÇALIŞTAYI

Depremi hemen ardından Lezzet Ağı'nda bir araya gelen Değişim Elçileri Mobil Psikososyal Destek Programı'nı geliştirdi. Bu programın amacı depremden sonra acil psikososyal destek ihtiyacına yanıt verebilmektir. Programı geliştirdikten sonra Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün Hatay'da gerçekleştireceği projeye dahil olarak programı, 2-5 Mart 2023 tarihlerinde, İskenderun Limanı'na afetten etkilenen insanlar için gelen gemide uyguladılar. Sonrasında Defne'de Değişim Elçilerinin okullarında üç kere daha hayata geçirdiler. Bu süreçte ulaşım için Sabancı Vakfı ve Vehbi Koç Vakfı'ndan destek alındı.

Bu uygulamalardan sonra, afet üzerinden zaman geçmesi nedeniyle geliştirme ihtiyacı ortaya çıktı. MobiDes Çalışta-

yı da bu ihtiyaca yanıt verebilmek için, programı geliştiren öğretmenler tarafından planlandı ve hayata geçirildi. Bu çalıştayla hedeflenen, acil destek noktasında geliştirilen programın sonraki süreçteki psikososyal destek alanlarına yanıt verecek şekilde genişletilmesi, evrilmesi ve geliştirilmesiydi. Değişim Elçileri, bu hedefle 22-23-24 Haziran 2023 tarihlerinde, yine Adana'da bir araya geldi.

Programı geliştiren ve sahada uygulamış olan 8 öğretmen, üç gün boyunca birlikte çalışarak, programı iyileştirdi ve geliştirdi. Çalıştay sonunda herkesin uygulayabileceği ve yaygınlaştırılabilir bir kitapçık olan Afet Sonrası Destek Çalışmaları Programı ortaya çıkarıldı.

2023 DEĞİŞİM ELÇİLERİ YAZ BULUŞMASI DENEYİM PAYLAŞIMI

2023 Yaz Buluşması'nda #YüzümüzüBirbirimizeDönüyoruz diyerek birbirimizden aldığımız güçle 4-5-6 Ağustos 2023 tarihlerinde bir araya geldik. Dayanışma Deneyimleri Paylaşımı oturumunda Ağ'ın 6 Şubat 2023'te gerçekleşen depremlerden Yaz Buluşması'na dek yaptığı çalışmalar, bu çalışmalarda deprem bölgesinden ve deprem bölgesinde olmasalar da deprem bölgesine dair çalışma yapanların deneyimlerini konuştuk. Bu deneyimlerin ardından sonraki adımlara dair paylaşımlar yapıldı.

Bu paylaşımların hayata geçirildiği oturumda "Sessiz Sergi" isimli bir bölüm oldu. Burada 2023 yılının önemli tarihlerini birer mihenk taşı niteliğinde duvarlara yazdık ve öğretmenler de sergide dolaşırken bu mihenk taşlarına duygu ve düşüncelerini yazdı. Önünde en çok durulan, yazılan, öğret-

menlerin en çok sarıldığı mihenk taşı 6 Şubat depremlerine aitti. Zor fakat tüm öğretmenlerin konuşmaya ihtiyaç duyduğu bu serginin ardından duygularını, sürece dair dene-

yimlerini anlattı öğretmenler. Zor bir dönemi mücadeleyle ve birliktelikle konuştuğumuz bu ortamda gücümüzü yüzümüzü birbirimize dönmekten aldık.

VEHBI KOÇ VAKFI İŞBİRLİĞİ İLE UMUTKENT'TE “YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR”

Haziran ayında öğretmenlerle bölgeyi konuşmaya ve bu doğrultuda ihtiyaç odaklı çalışmaya devam ederken bir yandan da paydaşlarımızla iletişim hâlindeydik. Temmuz ayına yaklaşırken Vehbi Koç Vakfı ve Koç Okulu olarak, Koç Topluluğu tarafından inşa edilen Umutkent'te, öğrencilere yönelik organize edilen ve çocukların akademik, sosyal, duygusal gelişimlerine doğru pedagojik yaklaşım ile destek olmayı hedefleyen, etkinlik odaklı Yaz Okulu düzenlendiğini ve burada öğretmen desteğine ihtiyaç duyulduğunu öğrendik. Vehbi

Koç Vakfı bizimle iletişime geçtiğinde oluşturulan gönüllü havuzundan Temmuz ayında gönüllü hareketliliklerine katılabilecek öğretmenler ile iletişime geçtik ve Yaz Okulu için işbirliği süreçlerini başlattık.

Bu süreçte Vehbi Koç Vakfı ve Koç Okulu ile yapılan işbirliği ile tamamı şehir dışından katılım sağlayan 8 Öğretmen Ağı Değişim Elçisi öğretmen, 3-28 2023 Temmuz tarihlerinde Hatay Umutkent'te gönüllülük çalışmalarını gerçekleştirdi. Bu

çalışmalar kapsamında Değişim Elçileri 4-14 yaş aralığındaki 175 çocukla çalıştı. Ancak temasları çocuklarla sınırlı değildi. Gönüllülük çalışmalarına katılan öğretmenlerden birine, Umutkent'te yaşayan sakinlerden biri şu sözleri söylemişti: “Benim çocuğum, torunum yok ama bu çocuklar her sabah kapımın önünden cıvılcıvılcı geçiyorlar ya, siz bize dünyaları verdiniz.” Öğretmenler birbirinin iyi olma hâlini gözeterek faaliyet yürütürken çalışmalarını farklı gruplara da destek oldu.

HATAY, DEFNE'DE “YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR”

Ağustos ayına geldiğimizde Hatay'daki Öğretmen Ağı Değişim Elçileri, Defne Yeşilpınar Ortaokulu'nda öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal desteğe ihtiyacı olduğunu söylediler. Yaşamın İnşasında Öğretmen Var Projesi'nin gönüllü havuzundan öğretmenlere ulaştık, okul için uygun takvimi ve planı oluşturduk. 14 Haziran 2023'te öğretmenler Hatay'a ulaşmışlardı. İlk gün umutla ve dayanışmayla sarıldılar, birbirlerinin hâlini sordular. Sonra kollarını sıvayıp Yeşilpınar Ortaokulu için hazırladıkları planı gündemlerine aldılar. Akademik destek ihtiyacı olan çocuklar hakkında da görüştüler, psikososyal desteğe ihtiyacı olan çocuk ve veliler hakkında da. Deneyimliler de vardı bu grupta, ilk kez bölgeye gelen de. Hazırlık sürecinde öğrencilerle ihtiyaçlar doğrultusunda Mobil Psikososyal Destek (MobiDes) Programı etrafında, akademik desteği de gözetken bir planlama yapıldı. Tüm soru işaretleri cevaplandığında ise okul günü gelmişti. 18 Ağustos'ta Yeşilpınar Ortaokulu'nda 5-8. sınıf öğrencileri için akademik desteği; çocuklar ve veliler için de MobiDes Programı'nı 3'ü Hatay

dışından katılan 8 Değişim Elçisi ve gönüllüyle gerçekleştirdik. Hatay'da gerçekleştirilen bu çalışmada öğretmenler; 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerindeki 131 çocuğa ve 19 veliye temas etti.

Bütün bu çalışmalar ve saha gözlemleri devam ederken öğretmenler, bölgedeki okullar ve merkezlerle görüşüyor, ihtiyaçları tespit etmeye çalışıyordu. Biz de bir yandan gönüllü öğretmenlerle iletişim kurarken bir yandan da paydaşlarımızla, okullarla haberleşiyorduk. Takvimler 29 Ağustos 2023'ü

gösterdiğinde 4'ü şehir dışından 9 Değişim Elçisi ve Kolaylaştırıcı Ekip'le birlikte Defne'deydik. Hatay'ı konuştuk; okulları, çocukları, öğretmenleri... Yine, deneyimli öğretmenler ve ilk kez MobiDes Programı içeriğini okuyan öğretmenler birlikteydi. Bir aradaydık ve herkes heybesinde dayanışmayla gelmişti yine. 29-30-31 Ağustos 2023 tarihlerinde, belirlenen iki okul için iki gruba ayrılan öğretmenler, buradaki veli ve öğrencilerle eş zamanlı olarak MobiDes Programı'nı yürüterek 139 çocuğa ve 18 veliye temas ettiler.

HABİTAT İŞBİRLİĞİ İLE ADIYAMAN VE KAHRAMANMARAŞ'TA “YAŞAMIN İNŞASINDA ÖĞRETMEN VAR”

Aynı günlerde Adıyaman'dan bir destek çağrısı aldık ve 4'ü şehir dışından olmak üzere 5 Değişim Elçisi ile yeniden planlar oluşturduk. Bu sefer rotamız Habitat Derneği ve Türkiye Vodafone Vakfı tarafından yürütülen ve “Yarını Kodlayan Sosyal Hayata Destek Projesi” kapsamında açılan Adıyaman sınıfıydı. Değişim Elçileri, ilk gün konuşmalarında birbirlerine ve Adıyaman'a, çocuklara ve velilere değindiler. Planlarını tekrar konuştular. Ardından programdaki “Çocuk, Köstebek, Tilki ve At” animasyon film etkinliğiyle çalışmalarına başladılar. Burada 28 veli ve 135 çocukla bir araya gelen öğretmenler 18-19-20 Ağustos 2023 tarihlerinde MobiDes Programı'nı tamamlayarak şehirlerine döndü. Her hareketlilik sonrasında yazdıkları günlükleri heyecanla bekleyen öğretmenlerle paylaştılar. Bu günlükler, dayanışmayı ve umudu yeşertmeye, büyütme devam etti.

Öğretmenler şehirlerine döndüler ve bu sefer de okul zili heyecanı ile öğrencileri için hazırlanmaya başladılar. Zil çaldı,

okullar açıldı. Öğrenciler de, öğretmenler de hem birbirine hem okuluna kavuştu. Bu süreçte tam da bu sebeplerle hareketliliğe biraz ara verildi. Öğretmenlerin ve öğrencilerin birbirini dinledikleri, gözlemledikleri bu günlerin ardından ihtiyaçları yeniden görüşmek ve yeni döneme başlamak üzere hazırlıklar yapılıyordu. 21 Kasım 2023'te Yaşamın İnşasında Öğretmen Var Projesi yeni dönem çalışmaları için gönüllü öğretmenlerimizle yeniden bir araya geldik. Bu toplantıda öğretmenler deneyimlerini anlattı, beslenme noktalarını paylaştı ve ihtiyaçlarını sıraladı. Bizi bir arada tutan ve toplantının sonunda herkese direnç kazandıran yine “dayanışma”ydı.

16 Aralık 2023'e geldiğimizde Yaşamın İnşasında Öğretmen Var Projesi kapsamında şehir dışından yola çıkan 4 Değişim Elçisi öğretmen, Habitat Derneği ve Türkiye Vodafone Vakfı tarafından yürütülen ve “Yarını Kodlayan Sosyal Hayata Destek Projesi” kapsamında bu sefer Kahramanmaraş'ta

açılan merkeze vardılar. 2 gün boyunca 100 öğrenciye MobiDes Programı aracılığıyla temas ettiler. İkinci gün, programın ardından değerlendirme çalışmalarını bitirmiş, şehirlerine dönerken günlüklerini öğretmenlerle paylaşmak üzere yazmaya başlamışlardı.

ÖĞRETMEN DAYANIŞMA ALANI

Öğretmenlerden duyduğumuz bir diğer öncelikli ihtiyaç da bölgede öğretmenlerin bir araya gelebileceği fiziki mekan eksikliğiydi. Bu ihtiyaç doğrultusunda bölgedeki ihtiyaçlara karşılık verecek bir merkez projesi oluşturuldu. Projenin merkezinde bir fiziki mekan olsa da hem bir araç hem bir depo hem de program ihtiyaçlarını da ekleyerek bölgenin farklı ihtiyaçlarına yanıt verecek, Ağ öreceği bir yapı tasarlandı. Bu yapıyı “Öğretmen Dayanışma Alanı” olarak adlandırdık. Bu alanda yapılacak çalışmalara Bank ABC katkı sağladı; fiziki mekanının kurulmasını gerçekleştiren ve ana destekçi olan da Sabancı Vakfı oldu.

Proje kapsamında hayata geçirilecek fiziki mekanın ana destekçisi olan Sabancı Vakfı ile konumu konusunda görüşmelerimiz sonucunda bir hayırsever iş insanı Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı'nın da içinde yer aldığı arazinin bir kısmını da Öğretmen Dayanışma Alanı yapımı için Öğretmen Ağı'na tahsis etti.

Öğretmen Dayanışma Alanı'nda, öğretmen ihtiyaçları doğrultusunda tasarladığımız bir prefabrik yapı ve üç tane kon-

teyner yer alıyor. Prefabrik yapı içinde atölye alanı, ofis, mutfak ve lavaboları barındırıyor. Üç konteynerden biri yatakhane, biri kütüphane ve bir tanesi de depo olarak planlandı. Alanın kurulması tamamlandıktan sonra 6 Ocak 2024 tarihinde Hatay İl Millî Eğitim Müdürü Sayın Harun Tüysüz, Sabancı Vakfı Genel Müdürü Sayın Nevgül Bilsel Safkan, Bank ABC Genel Müdürü Sayın Muzaffer Aksoy, Eğitim Reformu Girişimi Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Erdal Yıldırım

ve Adana, Mersin, Hatay, Gaziantep'ten Öğretmen Ağı Değişim Elçilerinin katılımıyla Öğretmen Dayanışma Alanı'nın açılışı gerçekleştirildi.

İki yıl boyunca Öğretmen Dayanışma Alanı'nda bölgedeki öğretmenlerin ihtiyaçlarına yanıt verecek çalışmalar yürütülecek. Aynı zamanda Öğretmen Ağı'nın yerel güçlenmesine destek verecek içgörüler toplanacak.

AFET ZAMANLARINDA ÖĞRETMEN OLMAK

Ayhan Binici, Öğretmen Ağı Değişim Elçisi

6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli depremler, hayatımda derin izler bırakan bir felaketti. O gün, sarsıntıyla birlikte şehrimiz bir enkaza döndü. İlk anda yaşadığım korku ve şaşkınlık, ardından gelen hasarın boyutlarıyla birleşince içsel bir yıkım yaşadım. Evlerimizdeki çatlak duvarlar, dağılmış eşyalar ve en çok da hissettiğimiz art arda gelen sarsıntılar... Tüm bunlar, güvenli liman olarak gördüğümüz şehrimizin artık bize yabancılaştığını düşündürdü. O an, her şeyin ne kadar kırılgan olduğunu fark ettim. Sevdiklerimizle bir arada olduğumuzda bile, doğanın ne kadar güçlü olduğunu ve hayatımızın kontrolümüz dışında bir seyre girebileceğini bilmek, beni derinden sarstı.

Öğretmen olarak ilk düşündüğüm şey öğrencilerim oldu. İkinci günün sonunda tüm öğrencilerime ulaşmıştım. O nedenle artık “Çevremde bana ihtiyaç duyan insanlara nasıl yardımcı olabilirim?” diye düşünürken depremin birinci günü Öğretmen Ağı'nın “Lezzet Ağı” diye bildiğimiz ve Adana, Mersin, Gazi-

antep ve Hatay'da bulunan Ağdaşlarımızdan oluşan topluluğumuzun, hemen Lezzet Ağı'nı “Hızır Ağı”na çevirdiklerini ve akut ihtiyaçlar için aksiyon aldıklarını fark eder etmez onlara katıldım.

Afet zamanında öğretmen olmanın kritik bir rolü olduğunu düşünüyorum. Bu tür anlarda öğrencilerin duygusal ve zihinsel desteğe ihtiyacı olduğu gibi, eğitim sürecinin devamlılığını sağlamak da büyük önem taşır. Afet zamanlarında biz öğretmenler öğrencileri sakinleştirmek, güven oluşturmak ve onları mümkün olduğunca normalleştirmek için ayrı bir gayret göstermek durumunda kalıyoruz. Bütün bunları yaparken yalnız olmadığımı, Öğretmen Ağı'nın yanımda olduğunu bilmek benim güçlü olmamı sağlıyor.

Öğretmen Ağı'nda olmak bana hep iyi hissettirmişti. Öğretmen Ağı'ndaki arkadaşlarla birlikte olmak (mekansal olarak olmasa bile birilerinin yanımda olduğunu bilmek/hissetmek)

bana umudumu yitirmemem gerektiğini ve şehri hep birlikte ayağa kaldıracığımızı hissettirdi. Ağdaşlarımızla bir araya gelip yardımlaşmanın ne kadar önemli olduğunu gördük. Birbirimize destek olmamız, bu zor zamanları birlikte atlatma çabamız, içsel bir güç ve umut kaynağı oldu.

Depremi ardından, toplumun daha sağlam ve güvenli bir yapı için bir araya gelmesi gerektiğine inanıyorum. Evlerimizi güçlendirmek, afet planlarını gözden geçirmek ve birbirimize karşı daha duyarlı olmak, bu tür durumlarda başa çıkabilme adına önemli adımlardır.

Belki de en önemlisi, bu deneyimle hayatın kısa olduğunu ve sevdiklerimize daha fazla değer vermemiz gerektiğini anladım. Her an, her şey değişebilir. Bu nedenle, 6 Şubat depremleri sevgiyle yaşamamızın ve sevdiklerimize daha fazla zaman ayırmanın, asıl önemli olan şeyler olduğunu bir kez daha kavratı bana.

FINANSAL TABLO

GELİR TABLOSU

GİDER TABLOSU

GELİR TABLOSU

	TUTAR(TL)	YÜZDELİK PAY
2023 Kurumsal Destekçi Gelirleri	7.090.000	%59,90
Kısa Dönemli Proje Gelirleri ve Diğer Gelirler*	4.745.656	%40,10
Toplam	11.835.656	%100,00

ÖZET	TUTAR(TL)
2023 Toplam Gelir	11.835.656
2023 Toplam Gider	11.778.502
Borç/Alacak Durumu	57.154

GİDER TABLOSU

ANA BÜTÇE GİDERLERİ	TUTAR(TL)	YÜZDELİK PAY
İnsan Kaynakları Giderleri	5.577.000	%60,12
Ağ Etkileşim ve Yaygınlaşma Faaliyetleri	1.400.621	%15,10
Program Giderleri	313.524	%3,38
Dijital Platform ve Dijitalleşme Giderleri	421.726	%4,55
Marka ve İletişim Yönetimi Giderleri	718.245	%7,74
Etki Değerlendirme ve Raporlama	296.266	%3,19
İdari İşler ve Genel Giderler	549.617	%5,92
Toplam	9.276.999	%100,00

PROJE GİDERLERİ VE DİĞER	TUTAR(TL)	YÜZDELİK PAY
Deprem Bölgesi Faaliyetleri Giderler Toplamı	1.588.803	%63,51
Bir Önceki Yıldan Devreden Borç Bakiyesi	912.700	%36,49
Toplam	2.501.503	%100,00

öğretmen
ağı

